

Cròniques de la Independència

Cròniques de la Independència

Magdalena Montseguer

www.librosenred.com

Dirección General: Marcelo Perazolo
Dirección de Contenidos: Ivana Basset
Diseño de cubierta: Daniela Ferrán
Diagramación de interiores: Virginia Ruano

Está prohibida la reproducción total o parcial de este libro, su tratamiento informático, la transmisión de cualquier forma o de cualquier medio, ya sea electrónico, mecánico, por fotocopia, registro u otros métodos, sin el permiso previo escrito de los titulares del Copyright.

Primera edición en español - Impresión bajo demanda

© LibrosEnRed, 2008
Una marca registrada de Amertown International S.A.

ISBN: 978-1-59754-452-8

Para encargar más copias de este libro o conocer otros libros de esta colección visite www.librosenred.com

PRÒLEG

Tot està per fer i tot és possible

Miquel Martí Pol

Aquesta es una obra que no deixarà indiferent a qui la llegeixi, encara que pugui passar inadvertida com la majoria de llibres que fan pensar. Aquest és un llibre original en el sentit agosarat de l'assaig. L'únic que és fora de lloc és el temps, però això juga a favor del lector. És un llibre pràctic, encara que sembli especulatiu; segurament se'n faran moltes aplicacions i no s'acostumarà a citar l'origen inspiratiu: és un costum molt propi d'aquest país. Però les intencions d'aquest llibre no són altres que aportar, donar, inspirar; sense demanar, ni rebre, ni esperar cap reconeixement.

Mai he vist a na Magdalena Montsegur i, malgrat això, en sé moltes coses. Estudià *Conflictologia* a la Universitat Oberta de Catalunya fa pocs anys, i, per aquesta mateixa raó, no he pogut conèixer-la *presencialment*, perquè sempre hem mantingut una relació virtual. Fins fa poc no he tornat a saber-ne res, quan recentment m'envià un correu electrònic demanant-me si li volia prologar un llibre, adjuntant-ne l'original i dient-me que no podia demanar-m'ho personalment atès que, actualment, viu en un país africà on treballa com a cooperant per a la pau.

L'obra de Magdalena Montsegur és, d'entrada, una forma d'assaig força original i alhora tradicional, per una banda per-

què es vol inspirar en les cròniques medievals de la Corona catalana (*Cròniques* d'en Ramon Muntaner, el *Llibre dels Fets* del rei Jaume I...), i per l'altra, perquè conté els principis fonamentals de la *Conflictologia* política, fa ús de les seves tècniques i parteix d'una visió pacífica, no bel·ligerant, de la vida. Aquesta es la raó principal per la que vaig acceptar de prologar el seu llibre. En un món i un país convuls per canvis, conflictes i crisi, el fet de poder comptar amb algú que ens aporti alternatives i idees, i plantegi resoldre conflictes de convivència de manera no partidista, no violenta, constructiva i creativa es un bàlsam que voldria compartir amb totes aquelles persones que creuen en la política com aquella institució que serveix per resoldre conflictes d'interessos, d'interessos contraposats, que vol conciliar i reconciliar les persones, els grups i els pobles.

En els meus cursos de *Conflictologia* acostumo a dir que des de la *Conflictologia* no proposem l'acord, i que aquest esdevé sovint impossible; el que sí que podem fer és tractar d'arribar a conviure, és a dir, a viure relativament bé en el desacord. També tracto de transmetre als meus estudiants que, sovint, els conflictes no es resolen sinó que es dissolen, i que també sovint és preferible intervenir en el context de manera indirecta que no pas fer-ho de manera directa i explícita. Anar als orígens i a les causes més que no pas als símptomes.

En aquest llibre, la frontera entre realitat històrica i ficció argumental és difusa com la realitat mateixa que acostumem a viure. Les certituds no són més que un producte de l'enginy humà, un recurs de la ment humana per fugir de la por a allò que ens és desconegut i al que no podem entendre. Hi ha místics de latituds molt diverses que ens han previngut del parany del pensament; d'altres que ens han insistit en la importància que té la imaginació en la configuració de la realitat, de la importància del somni, de la utopia i de la voluntat en la determinació de les coses. Ambdues concepcions sobre el pensament humà em semblen certes i complementàries. No

tenim cap motiu per renunciar a cap d'aquestes concepcions, així com tampoc no ens convé de renunciar a la racionalitat i a l'emotivitat, al mètode científic i als mètodes intuïtius i inspirats. Tots formen part de la mateixa realitat i l'expressen des d'angles equivalents.

Aquest llibre marcarà la frontera entre el passat i el futur des d'aquest present crític que ens toca viure avui. Veurem el present actual com si fos el passat i el futur ens quedarà reflectit en aquestes pàgines. Amb els meus millors desitjos.

Eduard Vinyamata

INTRODUCCIÓ

Som el que pensem que som. D'aquí la gran importància de la possessió d'un *Projecte Nacional*, d'aquesta capacitat d'imaginar un país, per fer un país per un mateix, per nosaltres mateixos. El que pensem, el que imaginem, acabem per fer-ho i predetermina els comportaments i l'acció mateixa. Aquest és el fonament de l'autodeterminació, de la voluntat de viure, de construir, d'imaginar el propi país. I això, que és important per a tothom, ho és en particular pels catalans... La nació dels catalans, durant molt de temps, ha estat un país que s'ha fet a esqueses seves, fins i tot en contra seu. Això explica aquesta actitud contrària a voler imaginar, a projectar el propi país, perquè durant massa temps aquesta acció ha estat executada per poders aliens que han determinat la política i les seves conseqüències. Molts catalans són contraris a imaginar el propi país. Per ells el seu país consistiria, justament, en que es deixessin de fer coses, per poder fer les que un voldria; resulta ser exactament aquesta activitat la que ha desfigurat el país original.

Avui en dia els principals teòrics sobre la identitat i/o el nacionalisme sostenen que les identitats s'expressen de dues maneres fonamentals: per una banda, amb la solidaritat entre els seus membres; per una altra, amb un projecte de vida o de país que els porta vers una actitud innovadora, de transformació de les seves condicions de vida. Cap d'aquests elements és present en el catalanisme de les darreres dècades. Ni existeix una soli-

daritat catalana ni un projecte nacional, malgrat les constants reivindicacions polítiques per considerar-se nominalment *nació*. Les diverses opcions polítiques que reivindiquen característiques catalanistes generen múltiples actes d'insolidaritat entre elles mateixes, i han estat incapaces de crear un front comú o una actitud prou hàbil com per defensar conjuntament els interessos comuns dels catalans. D'altre banda, el catalanisme mostra més interès per recuperar símbols i referents antics que per dissenyar un nou país. En tot cas l'interès dels partits catalanistes s'expressà per una voluntat d'aprofitar els avantatges de governar o, com a màxim, de millorar els sistemes d'administració pública i de democratització que, de tota manera, costaren molt de reeixir.

Es considera que el país –Catalunya, o millor dit, la nació catalana– ja existeix; que no cal inventar res, que simplement cal la llibertat i els òrgans d'autogovern, el poder. Existeix un rebuig, especialment entre determinats independentistes, a “dissenyar”, a construir integralment, políticament, un país nou. Qualsevol intent d'innovació es veu com un perill a la realitat catalana. De fet, han estat els governs d'Espanya els generadors més persistents de les ideologies i dels moviments independentistes i autonomistes catalans. Sense un pensament nacionalista espanyol, imperialista, fonamentat en l'esperit de conquesta, de centralisme i domini castellà, el catalanisme no existiria. Com a mínim fins al dia d'avui, el nacionalisme espanyol no ha sabut construir l'Espanya real, perquè el que realment els interessa són els privilegis derivats de les conquestes.

La idea d'Espanya es fonamenta encara en les pretensions expansionistes castelleses més que no pas en un moviment democràtic i constitucionalista real, en un patriotisme constitucional, que reconegui tots els ciutadans espanyols en igualtat i, per tant, amb capacitat de participar en la definició i la mateixa construcció d'Espanya des de concepcions i valors fins i tot diferents i contraposats. El nacionalisme espanyol dóna drets

a territoris configurats per la història; per aquesta mateixa raó Espanya té fronteres –i no em refereixo únicament a les fronteres físiques, sinó també en aquelles fronteres psicològiques que configuren allò que és espanyol i allò que no ho és.

El nacionalisme espanyol fa distincions entre aquells que són castellans dels que no ho són, atorgant als primers l'exclusivitat en la concepció d'Espanya, a la qual han d'adaptar-se la perifèria, la resta. La diferència només s'accepta molt superficialment i es veu de manera sospitosa de pretendre trencar Espanya.

Les facilitats de comunicació, comerç internacional i transport fan del nostre món una realitat globalitzada, per bé i per mal, on l'única cosa que acaba comptant és la voluntat de fer i l'estat d'ànim que porta a l'acció; una acció que, primer, caldrà projectar-la, somiar-la, imaginar-la diferent. I és això el que, justament, aquest llibre fa, i que narra com un esforç col·lectiu d'un passat recent.

Amb la seva presència i degut en bona part a la política espanyola, els moviments migratoris han tingut una influència molt destacada, que sens dubte ha generat profundes transformacions. La industrialització i el desenvolupament turístic també. Per contra, les estructures i funcions públiques neta-ment catalanes han estat reintegrades fa poques dècades i amb limitacions de tota mena, hipotecades a un Estat contrari tant a compartir el poder i com al pluralisme nacional. Aquestes raons fan que, per a alguns, el seu desig fos acabar, primer, amb aquesta situació mitjançant una hipotètica independència o increment del sostre autonòmic; una llibertat per barrar el pas al canvi, a les influències "exterior", no pas una reivindicació de més llibertat, justament, per participar dels canvis, per realitzar el que ja sabem i volem.

El problema, sovint, és que moltes vegades no sabem el que volem i les nostres reivindicacions de llibertat resten, per tant, estèrils, inaplicables, inviàbles. Existeix la sospita que molts catalans no vulguin més que el que ja tenen i, per tant, cap

llibertat, ni poder, ni independència els pot ser necessària. Fa anys, vaig llegir una publicació anomenada *Altrament*, en els anys de la transició de la reinstauració de l'autonomia i la democràcia. No s'arribà mai a publicar el núm. 5, però en aquesta publicació hi intervingueren persones com Quim Monzó, Oriol Pi de Cabanyes i molts d'altres que intentaven respondre a la pregunta “*què cal fer*” en la política nacional catalana. Els resultats no van ser gaire diferents del que podríem recollir avui. La gran dificultat consistia en saber per què volíem l'autonomia, la llibertat o la independència!. El títol de l'article d'en Monzó ja va ser premonitori: “Que Déu hi faci més que nosaltres”.

Històricament, hi ha hagut països que per raons circumstancials han arribat a disposar d'Estat propi i, posteriorment, han estat països que no han sabut solucionar els seus propis problemes, i no han fet res més que cercar algun país que el tutoritzés. Algunes ex-colònies han seguit aquest camí. Han arribat a la independència per interès d'una minoria que volia apropiarse dels impostos destinats a la metròpoli, però no pas per construir un país idealitzat. Sí, han determinat bandera, himne i capital, però no han construït un país original que hagi satisfet els somnis i els reptes del seu poble. Alguns països de Llatinoamèrica han seguit aquest camí... Els anomenats *criollos*, la classe social dominant, els espanyols instal·lats en aquelles terres, proclamen la independència més per no haver de pagar més impostos reials que no pas per desafecció a la *pàtria*. Aquesta desafecció sorgirà més tard, producte de la lluita que caldrà emprendre contra els exèrcits d'Espanya. Amb el temps, els defectes d'aquells que només van arribar a Amèrica a fer fortuna –a diferència dels que emigraren a l'Amèrica del Nord, que en un principi ho feien per fugir de la tirania i construir un món nou– han continuat amb el mateix objectiu d'enriquir-se més que no pas de construir un país

nou que superés els defectes del passat. El cas de Filadèlfia i William Penn, el seu fundador, n'és una mostra eloqüent, i paga la pena estudiar-ne el cas.

Molts independentistes tradicionals catalans ho tenen molt clar: primer cal la independència, i després ja veurem què fem. Quan l'evolució es exactament la contrària: primer cal veure què es el que volem, després ja veurem si per fer-ho necessitem la independència o no, i com arribar-hi. Això sembla un tema molt *esotèric* però em sembla que és, en definitiva, una qüestió filosòfica fonamental que acabarà per condicionar els fets polítics posteriors. La llibertat és canvi, moviment, iniciativa, no pas al contrari. Reivindicar la independència en abstracte, sense cap motivació concreta i pragmàtica, esdevé insostenible i irrealitzable. Les reivindicacions historicistes, o les fonamentades en conceptes, no arriben mai a ser una opció generalitzada, resta reduïda en els cenacles de persones iniciades i no transcendeix tampoc mai en la transformació política, de les transformacions en general. Esdevé un museu de les frustracions.

El que proposen políticament alguns independentistes tradicionals no justifica la reivindicació d'independència; amb una petita autonomia o, fins i tot, simplement amb democràcia i descentralització ho podrien arribar a gaudir si l'Estat del que depenen resultés ser realment democràtic. Moltes reivindicacions d'independència entre els catalans ha estat més aviat un rebuig a una política reaccionària, poc democràtica i conservadora de l'Estat central espanyol - d'una rància i excloent inspiració castellana, a un nacionalisme espanyol poruc de perdre els seus privilegis, que no pas una reivindicació de llibertat, una necessitat de comptar amb els recursos de la llibertat, d'un estat propi, per així poder realitzar els somnis i projectes que han estat definits i que existeix una voluntat i una determinació de dur-los a terme. D'altre banda, també convé no oblidar que qui més ha fet per la independència catalana ha estat, jus-

tament, el nacionalisme espanyol. I qui més ha fet per Espanya és Catalunya. La Nació catalana, la Confederació, si es vol dir així, acollí centenars de milers d'extremenys, castellans, andalusos, murcians, etc. que al seu país no tenien feina. Catalunya aportà sempre les innovacions: els primers sindicats, la primera patronal (CEOE), el primer tren, la primera ràdio, els primers partits socialistes, els primers partits demòcrata-cristians i un llarg etcètera, que configuren l'aportació catalana a un país modern que ha proporcionat benestar i progrés. Les aportacions catalanes a Espanya, mai reconegudes, han estat decisives i molt extenses. I continuarà sent així. Durant moltes dècades, el nacionalisme espanyol va saber aliar-se els industrials i comerciants catalans, l'oferta del mercat espanyol a canvi d'evitar que poguessin desitjar la independència. Però arribà un moment en que el mercat català va haver de cercar altres mercats, i les possibilitats de fer negoci a Espanya van restar sota la influència de la burgesia castellana, andalusa o extremeña.

Per contra, el nacionalisme espanyol, que ha fet ús de l'enfrontament sistemàtic entre espanyols, la repressió i opressió de la diversitat espanyola des de postures antidemocràtiques i, fins i tot, antiespanyoles, aquesta doctrina que ha afavorit l'avarícia i les ambicions d'uns pocs. En nom d'Espanya, de la seva unitat, s'han comès tots els errors i barbaritats polítiques possibles contra els espanyols. No és pas en nom d'una abstracció política sinó en nom dels interessos dels ciutadans d'un país on convé fonamentar les reivindicacions de llibertat a les referències a la pàtria; i aquest és el cas del nacionalisme espanyol durant moltes dècades i des de totes les expressions ideològiques.

Resulta interessant observar una característica del pensament catalanista en general. L'interès del catalanisme pel que anomenem *nacions sense estat*, aquests països que com Balears, València o Catalunya aspiren o tenen autonomia, o que ja la tenen. Aquests són els models, els referents pel catalanisme. No

ho són, contràriament, els països que han assolit la seva independència o que han sabut construir un referent polític. Rara vegada el catalanisme tradicional posa com exemple a seguir a Eslovènia, Eslovàquia, Nova Zelanda o Finlàndia, països que han aconseguit molt recentment la seva independència; normalment els congressos i referències *nacionals* són el País Basc, Flandes o Escòcia, sigui dit amb el més profund respecte per a tots aquests països. La mostra de maduresa del catalanisme es produí quan aquesta percepció va ser modificada i quan els catalans van adquirir consciència de la necessitat de construir el propi país; que el país en què vivien no era res més que el resultat, el disseny interessat imaginat per ments castelleses, la creació d'una Catalunya espanyola, el resultat del pensament nacionalista espanyol, i no de la tasca democràtica duta a terme en llibertat pels catalans i compartida fraternalment amb els seus veïns.

METODOLOGIA EMPRADA

Aquest llibre és el recull de textos fonamentals relatius al procés d'independència catalana. Un recull de textos dispersos que, separadament els uns dels altres, no tindrien sentit ni ens aportarien gaire però que, junts, ens ajuden a entendre un procés, així com també els resultats en els que els catalans contemporanis viuen avui en dia i projecten el seu futur. Aquest es un primer volum de síntesi, abreujat i parcial per no cansar el lector. El conjunt de documents reunits –que en el futur es podria arribar a publicar en versió íntegra– supera els mil fulls. La diversitat d'orígens i d'autoria dels documents fa que alguns semblin en contradicció amb altres, com també el fet que no coincideixin alguns noms o dates, i fins i tot apreciacions sobre els fets que es descriuen. De tota manera, em sembla que el recull per si mateix és prou interessant per oferir

una idea de conjunt sobre el procés vers la independència, els motius i les causes que la generaren així com els resultats que s'obtingueren.

Amb aquest recull pretenc facilitar la comprensió d'un procés vers la independència que, sovint, ha estat una acció aparentment no política, subtil i improvisada però que, en definitiva, ha representat els resultats que avui tothom coneix, que poden ser constatats amb relativa facilitat per un lector ben informat sobre l'estat de la política catalana.

La panoràmica que s'ofereix es molt diversa: discursos, manifestos, pamflets, declaracions, articles de premsa, documents polítics i jurídics, dades i estudis sociològics i històrics... La majoria d'aquests textos són documents històrics catalans que poden ser consultats en arxius públics i privats; alguns però són documents generats per l'activitat política específicament espanyola, és a dir, pel Govern del Regne espanyol, o bé des d'un vessant internacional, que té els seus orígens en les diverses institucions europees o en d'altres països. Tot plegat, ajudaran el lector a entendre les raons per les quals els successos i fets han arribat a produir-se i allò que aquests fets han arribat a generar.

En el text original hi figuraven els noms de les persones, autores dels discursos i dels articles que se citen, com també hi figuraven les dates i referències obligades en tot document històric. Però en el text que es publica no consten noms ni dates i, fins i tot, en alguns casos, ha estat abreujat per evitar una llargària que aportava més ensopiment que informació; el motiu ha estat transformar un text històric, que tothom coneix, en un llibre més proper a l'assaig documentat que a la historiografia, per fer més amenes al lector les cròniques de la llibertat que ara gaudim.

Tot plegat, el meu intent no ha estat més que un recurs literari per acostar la història política a un lector cansat de textos tècnics i de la manipulació que es fa de la veritat a través del

que es presenta com a ciència social o premsa informativa i que, en definitiva, no acaba sent altra cosa que una interpretació més de fets que cada persona viu a la seva manera o dels que en té percepció mitjançant els mitjans informatius i comunicatius específics als quals té accés o que, fins i tot, no n'arriba a tenir mai cap notícia. Ja sabem que fins i tot les dades empíriques, estadístiques, clíniques i científiques poden ser interpretades de diverses maneres, al igual que els textos sagrats i les novel·les, ja que el mateix origen i motivació de la recerca és, per sí mateix, un acte subjectiu. Fa temps, un comptable em digué que *el paper ho aguanta tot*, en referència a les possibilitats comptables de presentar balanços diferents amb unes mateixes dades aritmètiques. En aquest cas també es així.

Les diferències en un mètode o altre radiquen més en les intencions que en els mateixos resultats o expressions. De manera similar a com diem que els factors no alteren el producte, podríem dir que els principis determinen els resultats finals i que els fins no justifiquen els mitjans, sinó que són justament els mitjans els que predeterminen els resultats que s'obtindran. Cal dir-ho i cal tenir-ho ben en compte, per no portar a engany.

L'ESTAT DE LA NACIÓ CATALANA

Aquest text resultaria incomplet sinó disposéssim de l'estat en que es trobava la Nació catalana fa alguns anys, quan depeníem d'Espanya, i que motivà bona part de les iniciatives que s'emprengueren i que han fonamentat els fets que s'assenyalen. Veiem doncs, aquests fets en la seva dimensió i perspectiva històrica, que ens permet d'entendre'ls.

Malgrat la possessió d'autonomia i malgrat el fet de configurar-se dins d'un estat autonòmic democràtic i, malgrat també als pactes i acords entre els governs catalans i els de l'Estat

espanyol, la Nació catalana va patir un involució autonòmica per part de l'Estat central, del govern de l'Estat; resultà irrelevant que fos un partit d'una ideologia o d'una altra qui governés Espanya, perquè els resultats eren sempre els mateixos. De manera sistemàtica es tornà a una situació molt similar a la que es produí durant els períodes històrics de dictadura. Les llibertats democràtiques eren pels individus, mai per a les comunitats de persones amb cultures i projectes col·lectius diversos, únicament s'acceptaven drets pel territori d'Espanya. Però fins i tot, les llibertats i els drets individuals eren negats si aquests feien referència a una cultura, a una realitat ideològica, a una concepció d'Espanya diferent d'aquella dominant configurada per segles de monarquies absolutistes, dictadures i persistència dels privilegis acumulats per aquells qui monopolitzaven la idea d'Espanya, els nacionalistes espanyols.

Molt deficitària en inversions públiques per part de l'Estat central, s'arribà a acumular un deute històric de bilions d'euros. Les autopistes, a diferència de la resta de l'estat, eren de peatge i consagraven una desigualtat entre els espanyols; el tren d'alta velocitat, –l'AVE espanyol i el TGV francès– es retardà en la seva execució i el preu del seu bitllet sempre era més car quan es traspassaven els límits amb Catalunya; la línia de Barcelona a Puigcerdà fou abandonada; les comunicacions marítimes i aèries entre les Illes Balears i aquestes i les capitals catalanes eren un autèntic desastre; l'aeroport de Barcelona era totalment insuficient i, per contra, des de Madrid volien ampliar l'aeroport d'Eivissa, malgrat l'oposició dels eivissencs i com un sistema d'incrementar fins a la saturació un turisme que donés més beneficis als interessos de Madrid que no pas avantatges als illencs, als que només els restaven les engrunes i, sobretot, els inconvenients.

S'intentà suprimir el Dret civil català, criminalitzar les ideologies i els partits catalans partidaris de nivells més alts d'autonomia o d'obrir un procés per a l'autodeterminació de-

mocràtica vers la independència; la llengua catalana es volia marginar a l'àmbit privat i folklòric i, fins i tot, es plantejà la possibilitat real de prohibir-la a la vida pública; s'intentà dividir la consciència i la realitat compartida de la llengua entre els Països Catalans; des del Govern de l'Estat es procurà sistemàticament de reduir les iniciatives econòmiques i es canalitzava el moviment migratori provinent d'Àfrica i del Magrib amb l'objectiu de desfigurar culturalment els Països Catalans. Els països de parla catalana van arribar a tenir gairebé un 40% de població immigrada, els nivells d'atur més alts de tot l'Estat espanyol, i les pitjors infraestructures de tot Espanya.

Mentre cada català produïa un 30% més que un espanyol de Castella o de Lleó, la renda del català era un 30% inferior. Quasi el 50% de les exportacions es generaven en terres catalanes, el turisme a l'Estat espanyol també es concentrava, en la seva major part, en els diversos Països Catalans; el dinamisme polític, esportiu, cultural i econòmic era patrimoni català i l'esforç solidari des del punt de vista econòmic va ser durant moltes dècades patrimoni dels catalans vers la resta d'espanyols; per contra, no existia cap mena de solidaritat espanyola vers la cultura catalana ni vers les seves reivindicacions polítiques ni les seves precarietats econòmiques, ben al contrari.

La manca d'inversions públiques de l'Estat espanyol a Catalunya provocà el col·lapse en les comunicacions vers Europa, tant les terrestres com les aèries i marítimes; les comunicacions entre els Països Catalans eren molt deficitàries, així és que bona part de les indústries es van deslocalitzar i s'instalaren directament a Madrid, on comptaven amb més avantatges i menys problemes per desenvolupar-se.

El cas de la línia de tren Barcelona-Puigcerdà n'era una mostra flagrant. I tot això només és una petita mostra. Aquesta deixadesa no era motivada per manca de demanda, ni per necessitat objectiva, eren mesures polítiques calculades des de Madrid per frenar el dinamisme català i afavorir, d'altre ban-

da, la manca de iniciativa que es produïa en altres parts de l'Estat i, sobretot, per facilitar la voracitat dels grups usufructuaris d'una idea d'Espanya fonamentada en el benefici de les minories de "patriotes" espanyols que en treien profit. El nacionalisme espanyol sempre ha estat una realitat fonamentada en el benefici, molt allunyat de les idees romàntiques d'aquells moviments d'alliberament nacional que volien construir països més justos, més lliures, on tothom pogués gaudir-ne.

La panoràmica de l'imperialisme espanyol ens mostra uns països - la majoria, governats per minories corruptes que menyspreen el propi país i la resta dels seus conciutadans - on el seu patriotisme es limita a anar sistemàticament en contra de tot aquell que vol instaurar la democràcia i la justícia social. La "pàtria" els serveix per reprimir aquell qui creu que la pàtria no és quelcom abstracte sinó l'interès social, el bé comú. Aquests són qualificats d'enemics de la pàtria simplement perquè volen canviar les regles que regeixen l'Estat. L'imperialisme espanyol ha necessitat destruir la diversitat dels territoris conquerits, i homogeneïtzar-la a la seva mida per poder-ne treure profit econòmic. El mestissatge que aquesta política ha generat no ha estat un valor positiu sinó una mostra de canibalisme.

Les institucions de l'Estat espanyol menyspreaven i marginaven les expressions de la cultura catalana, obstaculitzaven el creixement econòmic dels catalans, criminalitzaven les expressions polítiques catalanistes fins a l'extrem de subvertir els principis i les funcions democràtiques bàsiques. Alteraven i corrompien les normes polítiques constitucionals reduint progressivament la significació política de l'autonomia per acaparar encara més poder en l'Estat i establir una ideologia nacionalista d'arrels castellanes obsoletes i retrògrades, un patriotisme espanyol exacerbat i exclouent, que incomplia les lleis bàsiques de l'Estat al seu caprici, quan no els eren favorables o quan eren favorables a la Nació catalana. El nacionalisme espanyol d'aquella època era patrimoni exclusiu d'ideologies molt reaccionàries, violentes, antidemocràtiques i corruptes.

Els partits nacionalistes espanyols no van arribar a saber construir una Espanya democràtica i plural; l'existència de dues Espanyes era un fet profundament consolidat en la cultura d'una part important dels espanyols. Les dues Espanyes no es referien a les ideologies de dretes i esquerres sinó en aquells que eren usufructuaris d'un Estat centralista d'aquells altres que reivindicaven un Estat realment democràtic. Va ser necessari que sorgís una tercera organització política a nivell de tot l'Estat espanyol per plantejar seriosament una Espanya diferent, realment democràtica, plural i orgullosa d'ella mateixa.

El fet és que el moviment vers la independència de la Nació catalana té el seu origen més en el nacionalisme espanyol que en els cenacles tancats de nacionalistes catalans radicalitzats que no acabaren mai del tot de sintonitzar amb la majoria de la població catalana, ni van ser capaços de construir un projecte nacional sòlid i atractiu. El nacionalisme espanyol, amb les seves característiques ideològiques d'extrema dreta, les actituds antiespanyoles i aquelles tremendament conservadores, han estat, al meu entendre, el punt de partida i la causa més clara i decidida que motivà els catalans a determinar-se a constituir-se independentment, a fer el propi país des de criteris diferenciats.

Tampoc hem d'oblidar l'efecte devastador que ha tingut entre els catalans d'origen o parla castellana el fet de descobrir les darreres dècades el caràcter genuí de la política espanyola. Espanya es caracteritzà per posseir una política consistent en comportaments corruptes, en l'engany, l'incompliment dels pactes i una obsessió per la conquesta de noves fonts exteriors per tal d'aconseguir guanys, abans que per pensar en la necessitat de produir beneficis basats en el propi esforç i en desenvolupar relacions de lleialtat.

Durant segles l'Espanya pensada –per ments castellanès molt conservadores– ha estat dedicada a la conquesta d'Amèrica i de possessions d'ultramar amb l'única finalitat de fer-se

amb les seves riqueses; el foment de l'emigració vers les zones treballadores de l'Estat o d'Europa per aconseguir divises que no sabien produir en el propi país; el turisme ha estat una altre manera d'obtenir recursos de fora, així com la política de demanar subvencions als països de la Unió Europea com Alemanya o el conjunt d'Europa o de cercar al mateix temps la complicitat dels Estats Units per anar en contra de l'Europa que contribuïa al desenvolupament econòmic espanyol... Recursos que anaven a parar gairebé íntegrament a la construcció d'una capital de l'Estat, Madrid, de concepcions faraòniques, o a dotar d'infraestructures innecessàries i de tota mena de subsidis les poblacions de Castella, Extremadura o Andalusia que garantien, d'aquesta manera, un clientelisme polític que facilitava el vot dòcil als partits dits d'àmbit nacional espanyol en detriment de la resta, així com del manteniment d'una part dels espanyols en situació de dependència de l'Estat.

Espanya no és viable sense el concurs i la participació catalana; encara més, n'és el fonament de l'existència d'Espanya. Espanya, sense els catalans esdevindria un país pobre, en situació de crisi aguda similar a la de les repúbliques centreamericanes. Per això molts dirigents espanyols, atemorits per aquesta idea han dedicat els seus millors esforços a intentar reduir la capacitat dels catalans per influir políticament Espanya, la qual cosa no han aconseguit mai.

El catalanisme tradicional es fonamentava en actituds pessimistes que només portaven a la reivindicació, la queixa o la denúncia. La lluita en una lluita desigual, de resistència, d'oposició, de conservació o recuperació del que s'havia perdut o del que s'estava a punt de perdre. Hi va haver però una altra manera de fer, una manera que partí del convenciment de la pròpia capacitat, de determinació decidida a fer allò que un creu que ha de fer, del convenciment de saber allò que es vol... I no hi ha res que s'hi pugui oposar: un catalanisme de construcció, positiu, ferm, decidit, de persones lliures... La

progressiva constitució d'un moviment d'aquestes característiques significà l'inici d'una nova etapa política de maduresa. De fet, l'inici de la independència va arribar marcat per un procés de ruptura tant a la vida política catalana –amb l'adveniment d'una societat civil organitzada i amb plantejaments polítics nous– com de ruptura i transvassaments dins els partits polítics que encetaren un panorama polític distint: sorgiren partits nous i d'altres es renovaren, altres s'escindiren i es van crear noves aliances. També el procés de reforma del sistema polític català va introduir noves formes de democràcia, com és el cas de l'ANC¹ de l'emblemàtica *Carta per la Llibertat*, fonament del nou constitucionalisme català, o del sistema de representació i del sistema electoral.

També la vida religiosa, econòmica, social i cultural van conèixer un procés d'innovació accelerada d'una certa radicalitat que començà a dibuixar el futur de llibertat. El país, fins aquell moment, es trobava en un estat de tapament, de desaprofitament dels excel·lents recursos humans amb què comptava; era un país “conservador”, conservador en relació tant a la seva actitud de resistència a la innovació com a deixar participar en la construcció del país a les noves generacions de catalans. Molts dirigents polítics eren persones que venien de lluny, de la resistència a les dictadures que en aquell temps van ser fonamentals; potser això va ser determinant per dificultar un relleu generacional tan necessari i que tant va fer retardar el període innovador i creatiu que donà pas a la independència.

Una altre qüestió que cal destacar és que les iniciatives innovadores han estat el veritable protagonista de la societat catalana, més que no pas els propis actes de govern o dels partits polítics. Han estat les associacions, les empreses, les persones i els moviments ciutadans els que han demostrat més capacitat

¹ Assemblée Nacional Catalana (ANC), més coneguda com l'Assemblea.

creativa i més dinamisme que no pas les administracions públiques i els partits polítics i sindicats, tot i que no es pot negar que el *secret* de l'èxit ha estat la complicitat entre política i ciutadania. El canvi de concepció i d'actitud del catalanisme ha estat fonamental. Es passà d'una idea derrotista, d'imaginar Catalunya en permanent estat agònic per culpa de la incomprensió i dels enemics, d'una idea de *pobre vergonzante*, com en una ocasió vaig sentir, a la capacitat de saber convertir els “defectes” en qualitats... De transformar aquell sentiment apàtrida de molts catalans, de convertir la diversitat i la pluralitat cultural de Catalunya en força i no en debilitat.

De fet, no podem situar l'inici d'actituds realment independentistes fins ben entrat el segle XXI, quan, de manera inicial al marge dels partits, es comencen a desenvolupar iniciatives que van més enllà de les campanyes electorals i la gestió, mes o menys bona, de les capacitats governatives. Va ser l'establiment de la Segona Constitució espanyola i la reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (que va venir seguida també de les reformes de la major part d'estatuts d'altres comunitats autònomes) el que propicià un procés social i polític de ruptura –que no de transició– vers la Tercera Constitució espanyola, així com la Primera Constitució catalana. El moviment per a la sobirania que contribuï decididament a pensar, preveure i planificar un país modern va néixer de manera discreta de la mà de la “*Carta per la Llibertat*”², a la qual fins i tot els seus fundadors van oblidar a afegir el qualificatiu de “catalana”. La capacitat d'iniciatives tan a nivell català com espanyol i europeu va ser extraordinària. La *Carta per la Llibertat* es redactà quan es comprovà que la reforma de l'Estatut d'Autonomia havia significat que l'Estatut havia quedat reduït pels partits

² La “*Carta per la Llibertat*”, fou el fonament constitutiu de l'Assemblea Nacional Catalana; més tard se n'afegirien algunes esmenes que acabaren configurant i sent reconegut com la Constitució de la Nació catalana.

polítics nacionalistes espanyols a Catalunya i més tard tornat a reduir pel Parlament espanyol, i tornat a reduir pel seu incompliment per part del nacionalisme espanyol des del Govern d'Espanya - amb l'entusiasta suport dels governs autonòmics d'Extremadura, Andalusia i un llarg etcètera, així com el decidit recolzament de totes les institucions, partits i tendències nacionalistes espanyoles.

Aquest és el text original de la “*Carta per la Llibertat*”:

** Afirmem i ens comprometem amb la llibertat dels catalans, la sobirania democràtica de totes les seves institucions públiques i privades, únic fonament del benestar i del progrés dels catalans.*

** La independència política, econòmica i cultural de la Nació catalana, únic fonament de la seva Democràcia, Dignitat, Integritat i Seguretat dels seus ciutadans.*

** La construcció d'una societat lliure, justa, pacífica, segura, pròspera, respectuosa amb els drets humans i amb la natura, arrelada a la cultura ancestral dels catalans, que ha estat i és enriquida amb les de tots aquells que han vingut a conviure-hi.*

** L'establiment de l'amistat i de la cooperació amb les nacions veïnes i europees, així com amb els pobles i estats democràtics del món per contribuir a un món més just, segur, lliure, democràtic i respectuós amb els drets fonamentals de les persones.*

El desenvolupament de diverses iniciatives al marge –que no en contra- dels partits polítics i del Govern va significar el naixement d'un nou moviment polític, de nous projectes i de noves solucions a reptes i problemes que havien restat durant molt de temps pendents de solució. La política va demostrar que va molt més enllà de la simple acció dels partits polítics, de les eleccions i, fins i tot, de l'acció de govern. Durant els anys foscos molts polítics catalans tenien com a únic objectiu conservar el lloc de treball i, per tant, els seus objectius consistien en trobar recursos financers per preparar campanyes electorals per, posteriorment, disposar de càrrecs ben pagats que es perpetuessin; els objectius i l'acció política restava en

un pla molt secundari i l'administració pública restava sempre desatesa, per tant, ineficaç i d'una qualitat molt baixa.

El nacionalisme espanyol sabia perfectament que la majoria dels catalans no eren separatistes, però li interessà que la major part de la població de l'Estat ho percebés d'aquesta manera per tal de fonamentar la por que generarà cohesió i rebuig. Espanya ha estat governada i és governada des del foment de l'odi entre els espanyols. D'allò que realment té por la burgesia espanyola conservadora i nacionalista és que el model d'Espanya que representen els catalans construís una Espanya diferent a la seva i en la qual ells estarien en minoria, com ho estarien tots i cada un dels pobles que configuren Espanya. Les seves pors, finalment, es feren realitat.

La independència de la Nació catalana, en aquells temps de l'autonomia -com ho va ser la de Guinea Equatorial- podria arribar-se a pactar; la transformació d'Espanya degut al canvi que es produiria si la perifèria influís és quelcom al que difícilment podria arribar-se i ni tan sols es veia la possibilitat de negociar. Compartir un mateix territori grups socials i persones amb maneres de viure i d'entendre la vida resulta molt difícil. Per contra, des de les postures de cadascú, un pacte entre iguals és quelcom factible.

Una de les aportacions més interessants dels independentistes catalans fou la demostració que la independència és possible sense l'existència de fronteres, que la solidaritat també ho és des de la llibertat, i que les aliances només tenen sentit quan existeix diversitat i llibertat. La tercera via que molts somiaven es convertí en realitat quan la intolerància, l'autoritarisme, la ofuscació i l'obscurantisme dominaven la vida política. No existeix incompatibilitat entre la idea d'independència amb la de solidaritat i aliança, com tampoc existeix incompatibilitat entre la noció i la pràctica de la sobirania i la inexistència de formes estatals pròpies de segles passats.

El fet històric que ha determinat els canvis que s'han produït ha estat, justament, la voluntat de canvi. A partir del moment en

que els catalans adquireixen consciència de les seves possibilitats d'actuar lliurement, de la necessitat de construir la pròpia vida personal i col·lectiva per donar resposta als seus somnis i als reptes en que estan enfrontats; a partir del moment en que els catalans tenen somnis, es produeix una actitud de ruptura, un comportament positiu que els porta a imaginar i a construir la seva pròpia societat, la local, comarcal i nacional, així com a participar internacionalment i a manifestar-se profunda i espontàniament solidaris. Aquesta és, en definitiva, l'autèntica autodeterminació, el decisiu dret a decidir que s'exerceix sense més, sense demanar, sense reivindicar la llibertat que es pren, que es fa pròpia.

Aquest procés de transformació d'una percepció de simple autonomia, de llibertat fictícia, d'acomodació amb l'entorn, a una percepció d'incomoditat amb l'entorn, de llibertat real, de determinació a crear el propi entorn i a viure la pròpia vida és el que acabà establint les bases del procés vers la independència. No poden haver-hi països lliures sense persones lliures. La qualitat de les persones que conformen una ciutat, un país, qualsevol forma d'organització social la predetermina. L'acció de l'Estat sobre les persones, tot i ser important, no deixa de ser secundària. Aquesta és una qüestió que quan s'arribà a entendre es generaren iniciatives que acabarien transformant la societat d'aquell temps.

La democràcia a l'Estat espanyol arribà quan la societat espanyola pensava, majoritàriament, de manera ja democràtica. Les formes democràtiques de govern i la llibertat van facilitar el desenvolupament de moltes iniciatives reprimides. Així, d'aquesta manera, la percepció de les possibilitats d'assoliment de cotes més altes de decisió i de iniciativa aporta, sens dubte, iniciatives noves i transformadores.

El procés vers la independència va ser accelerat degut a la crisi en el conjunt de l'Estat espanyol i, més particularment, en els països de la Confederació³. Nivells d'atur que superaven el 20%,

³ Es refereix a la Confederació de Països de la Corona catalana.

revoltes socials, vagues constants i manifestacions, increment de la violència i del crim, deslegitimació de la justícia - i més en particular dels alts tribunals, per la seva dependència escandalosa amb la política, nivells de corrupció alts i generalitzats, inoperància de l'administració pública, col·lapse del finançament públic, bloqueig del sistema polític per aportar solucions als problemes socials i econòmics, desprestigi de la política, desafecció vers Espanya, conflictes entre comunitats autònomes i amb el Govern d'Espanya, incompliment de promeses electorals així com dels pactes polítics reiteradament i greu, increment dels impostos, increment notable dels accidents i fallades en els transports públics i els subministres degut a mala planificació, fallades infraestructurals, irresponsabilitat i corrupció.

El procés vers d'independència no es reduí a un procés estrictament polític i formal, la sobirania també ho és des del punt de vista alimentari, energètic, econòmic, de la seguretat. No em refereixo a l'autarquia sinó a la reducció dels nivells de dependència, el control dels intercanvis i de les pròpies fonts de subministrament i de gestió.

Res hem perdut si tenim el valor de proclamar que tot està perdut i que cal començar de nou. Amb aquestes paraules de l'escriptor Julio Cortazar començava un dels primers discursos d'aquells que van imaginar una Nació catalana lliure i sobirana, el motiu i la raó en que es fonamentà la societat catalana més dinàmica per reconèixer que l'etapa de la primera Constitució espanyola i del primer Estatut d'autonomia havia finit, que ja no servia per continuar, que havia fracassat i que calia recomençar.

EL PAPER DE LA HISTÒRIA I DE LES HISTÒRIES EN LA CONFIGURACIÓ DE LA REALITAT

Sovint, els fets i transformacions del present, de la nostra època, quan es produeixen, no ens permeten de veure la se-

va transcendència i significació fins un temps més tard, quan podem observar-los amb perspectiva i serenor, analitzar-los i entendre les conseqüències que generaren, quines eren les seves raons de ser i quina va ser la seva significació. La història ens facilita el entendre el que s'ha viscut, el que estem vivint i, fins i tot, l'esdevenidor. Així doncs, el motiu que m'ha dut a decidir-me publicar aquests textos de la història contemporània catalana no és altre que aquest, el facilitar la comprensió del procés històric que es viu i contribuir a l'establiment d'una percepció positiva d'aquest país i de les pròpies capacitats per construir el propi futur que tenen els catalans.

Conceptes com la veritat o la realitat són molt relatius. El paper de la imaginació, de la prospectiva, del somni, dels projectes nacionals o socials no és altre que projectar en un futur proper aquelles iniciatives que semblen necessàries per conjurar perills o per millorar una vida deficitària o, fins i tot, precària. Evidentment, aquesta activitat ideològica conté el germen de categories morals ambivalents sobre les que haurem de reflexionar, valorar, decidir i, si cal, corregir. En ocasions, la no-acció resulta ser l'acció més potent, més decisiva que podem prendre, però en molts altres moments, haurem d'assumir el risc i preveure tot allò necessari per arribar a assolir uns objectius determinats.

De tota manera, el futur dels pobles i de les societats que configuren –de les nacions– no és només una simple qüestió conceptual que es pot resoldre aclarint un galimaties terminològic. El que realment compta es l'acció, allò que fem o deixem de fer. La voluntat hi juga un paper determinant, i són els fets, i els resultats que aquests fets generen el que compta. En ocasions, la discussió conceptual, l'excessiva i persistent recerca de definicions i de conceptes no indica res més que un problema subjacent del qual no n'acabem de trobar la solució. Sovint les coses s'arriben a dur a terme indirectament, evitant l'acció directa que podria arribar a ser, fins i tot, contraproductiu. En

aquest sentit, aconsello llegir a Basil Liddell Hart⁴ i acostumar-se a veure la política mes enllà dels seus rituals, com són els debats i els programes electorals i aprofundir en el que fa –o deixa de fer– la societat civil i concedir la importància que posseeix aquesta, i que és superior, al meu entendre, a la funció de l'Estat, dels governs i dels polítics visibles.

Les estratègies seguides durant molts anys pel catalanisme polític havien tingut resultats molt bons. La seva estratègia havia estat la de recuperar les restes del caràcter nacional dels catalans conservades malgrat les dificultats polítiques al llarg de l'història dels darrers tres segles. Però aquesta estratègia no podia aportar tot el necessari per a la seva recuperació completa. Ja no es tractava de conservar les restes del naufragi, ni de fer un museu d'això. El que calia era ser conscients que un país només ho és quan els ciutadans es perceben sobirans, responsables i actors de les seves pròpies decisions col·lectives, de la construcció del que consideren el seu país. La construcció nacional es fa, bàsicament, des de l'acció dels seus ciutadans molt més que no pas des de l'acció de govern, que, tot i ser important, és secundària. Arribar a que un país sigui independent es relativament fàcil, el que compta però es que un poble sigui sobirà i construeixi el seu país en llibertat. I la llibertat mai es rep, sempre es pren.

En general, les coincidències entre els diversos partits polítics catalans, a excepció de les tendències més influïdes per la ideologia nacionalista espanyola, resulten molt properes, i es destaquen

⁴ Sir Basil Liddell Hart fou un estratega anglès (1895-1970) teòric del mètode indirecte. Aquesta metodologia estratègica, encara que sempre ha existit, va ser aplicada amb èxit per en Mao Zedong, el general Guderian, i el mariscal Bugeaud, entre d'altres. Aquesta concepció estratègica s'inspira en Sun Zi i es diferencia i és crítica amb les nocions estratègiques d'en Maquiavel o d'en Clausewitz, partidaris de l'acció directa i destructiva. Aquests són coneixements molt útils en Conflictologia. La Conflictologia moderna beu de les fonts d'aquesta escola estratègica.

per una carència de propostes explícites en favor de Catalunya o d'una concepció d'Espanya nova, que integri la diversitat i fomenti les relacions positives entre els espanyols i les comunitats autònomes. L'objectiu del nacionalisme espanyol tradicional es fonamenta en la confrontació, el monopoli de la idea d'Espanya i l'exclusió de la diversitat no castellana. Per contra, les diferències entre els partits catalanistes de qualsevol ideologia són mínimes i delaten més lluites pel poder que concepcions allunyades, i podrien ser fàcilment coincidents si es trobessin formes organitzades confluents, col.laboratives. Els partits polítics responen més a una realitat sociològica que a una disquisició ideològica; les ideologies són el resultat de grups socials amb característiques i necessitats polítiques específiques.

L'actual espectre polític català ens facilita entendre la seva societat. D'una part un dels partits majoritaris, el *Moviment Demòcrata i Social* (MDS) - que aplega antics partits i plataformes partidàries de l'autodeterminació, sobiranistes, lliberals i socialdemòcrates - és el gran partit de les classes mitges; d'una altra part *Progrés i Llibertat*, el que podríem dir l'hereu de les esquerres, aplega sobiranistes, independentistes d'un socialisme llibertari, ecologista i pacifista, i també inclou les classes mitges, majoritàries a Catalunya. Tenim també els partits minoritaris: el *Partit Espanyol*, partidari de retornar a la vella Espanya de les autonomies i un programa polític de centre dreta; també hi ha altres partits extraparlamentaris com ara el *Partit Separatista Català o Tradició Espanyola* - partidari, el primer, del màxim allunyament de les influències culturals i polítiques espanyoles i d'un país on la llei i l'ordre siguin el referent polític més clar; el segon, partidari d'una Espanya centralista, de l'Imperi espanyol i una ideologia d'extrema dreta. Aquests dos darrers són testimonials, i amb molt poca influència.

Les mobilitzacions en favor de la pau i el dinamisme de bona part de la societat catalana en qualsevol àmbit ha pres el relleu a la capacitat d'iniciativa de la major part de polítics,

més preocupats en mantenir el seu *status* que en fer política, és a dir, en recolzar el dinamisme, els objectius i la solució dels problemes de la societat que representen.

REFLEXIONS I PERSPECTIVES

L'originalitat catalana, del nou catalanisme, un cop superats els límits i inconvenients del vell catalanisme, els podríem resumir en aquests quatre punts:

a) La voluntat de construir el propi país moguts per una idea i una necessitat de llibertat concreta, pragmàtica, real, diguem-ne pròpia de la vida quotidiana. Un país integral, complet, en tots els àmbits de la vida social.

b) La percepció o consciència d'originalitat, en relació amb altres pobles o països.

c) La possessió d'un projecte nacional que permet una multiplicitat d'escenaris que integren la seva diversa realitat política.

d) La capacitat de fer-ho, de dur-ho a terme de manera pràctica i solidària.

La definició de la societat catalana no pot fer-se amb bases racials, ni ètniques ni de qualsevol altre mena, perquè no tindria cap sentit ni cap possibilitat de ser assolida. Ni tan sols la llengua i la cultura, ni la història, ni la geografia ni les lleis poden justificar de manera suficient l'existència i la persistència catalana. Els trets significatius van ser aquests:

- La voluntat política comuna de construir un destí col·lectiu, una nació. Comú i acceptat, d'una manera o altra, per tots els moviments i ideologies polítiques, fins i tot, encara que de manera molt tèbia, per partits amb una forta influència nacionalista espanyola, que serà cada cop més explícita.

- Alguns trets com: la pluralitat i diversitat, actituds lliberals o, millor dit, llibertàries⁵, tolerància, igualitarisme, progressisme, cosmopolitisme més que multiculturalisme, individualisme... Actitud positiva davant del treball i de la vida (de gaudiment), pacifisme... A través dels quals els catalans es reconeixen i són reconeguts.
- El repte d'aconseguir construir una nació sense Estat, com molt bé recull en el seu llibre en Kenneth McRoberts⁶, podria ser també definit com l'intent de construir una forma moderna d'Estat i allunyar-se de les formes pròpies dels estats constituïts el segle XIX. Un procés sense ruptures, sense oblidar el compromís i la col·laboració estreta entre els Països de la Corona catalana⁷, Espanya, Europa i la comunitat internacional, sense necessitat de crear un Estat en el sentit clàssic del concepte, sinó d'una altre mena, posterior a la proclamació formal de independència. La frase encertada del nou moviment independentista català "*Una nació, molts països, cap estat*" ha estat la manera de definir un model polític original que, evidentment, conté una forma moderna d'estat encara que no pren-

⁵ Lliberal, en el sentit més cultural que polític, no d'identificació amb el règim econòmic de llibertat del mercat i reducció de l'estat, sinó lliberal en el sentit d'actitud davant de la vida, de tolerància, de capacitat per incorporar el progrés social. El terme llibertari combina aquest sentit de liberalitat vinculat a la tolerància, amb la reducció del paper de l'estat a la seva mínima expressió a canvi de valorar l'individu i les organitzacions socials propi de la ideologia anarquista (de baix a d'alt, i no a la inversa) així com del sentit profundament social del moviment llibertari.

⁶ Cataluña, la construcción de una nación sin estado / Oxford University Press i Proa, 2002.

⁷ L'antic terme i concepte de Països Catalans ha caigut en desús fa uns anys, amb motiu de la celebració del 800 aniversari del naixement del rei Jaume I, fet que va fer adonar que la monarquia catalana unia totes les ideologies i tots els països on es parla català i es té una història comuna i un veinatge, inclòs l'Aragó. Això també motivà la creació de la Societat Monàrquica catalana.

gui aquest nom. De fet, la independència es molt més que la possessió d'un estat propi. A la independència s'hi accedeix per la construcció de la nació, més que no pas pel procediment polític i jurídic del dret a l'autodeterminació, com molts polítics confonien. L'acte d'autodeterminació jurídic és precedit per l'actitud política mitjançant la qual una persona, un col·lectiu o un poble es determina, s'allibera i estableix el propi sistema polític.

- El mètode gradualista per aconseguir nivells superiors d'autonomia i llibertat (es digui sobiranisme, federalisme, autonomisme o independentisme), és quelcom similar a assolir la independència sense proclamar-la, cosa que en un principi sembla impossible o contradictòria però que no ho és; de la mateixa manera que es pot fer la guerra sense declarar-la, com s'ha anat fent habitualment per part dels Estats Units d'Amèrica. El concepte subjacent de nacionalitat catalana no recau en la pertinença a un estat ni a una mateixa comunitat autònoma sinó que fa referència als vincles positius amb els Països Catalans i la voluntat de llibertat. No és català qui no vol la llibertat per Catalunya, podríem dir; ni tampoc es català qui renega de la seva llengua, la seva cultura, la seva història, la seva voluntat d'existir, encara que això pugui ser expressat de manera distinta i plural. Català acaba sent aquell que vol ser-ho, aquell que decideix ser-ho, és un acte de voluntat, és un acte conscient de pertinença, que no ve determinat per lleis ni pel fet d'haver nascut a Catalunya. Català es aquell que decideix participar en el projecte col·lectiu alliberador, de convivència, d'autodeterminació permanent d'aquest país.

El **dinamisme de la societat civil** i una certa i sana malfiança de les institucions i els polítics. Un dinamisme que s'ha vist

frenat pel traspàs d'aquells que havien fet la resistència durant les dictadures, que protagonitzaren la transició i es van veure impel·lits a participar com a polítics i funcionaris les primeres dècades de democràcia i autonomia. Ara, aquests han perdut dinamisme i, d'altra banda, la societat civil ha hagut de reorganitzar-se de nou. Si per una part les institucions i el sistema autonòmic ha donat alguns resultats evidents i positius, d'altra banda es veu del tot insuficient. Si no existeix un desenvolupament polític de la societat catalana, les institucions podrien esdevenir amb el temps quelcom irrellevant. Les institucions s'han apropiat dels elements més dinàmics i els ha funcionaritzat, el que ha fet, per una banda, que aquests perdessin en gran part les seves capacitats i dinamisme polític, i d'altra banda, hipoteca i limita l'acció de la societat civil. Això es podia veure tant als governs de les diverses comunitats autònomes catalanes com als propis ajuntaments. Sembla com si la política només es pogués fer dins les institucions polítiques, com si tot fos competència dels governs i parlaments. Des de les administracions públiques, per un altre costat, segurament no es poden prendre determinades iniciatives agosarades degut a pactes polítics i obstacles administratius i ideològics; des de la societat civil sí, perquè és molt més àgil, adaptativa i dinàmica. El secret, en tot cas, consisteix en trobar la manera de repartir-se les funcions polítiques i de cooperar. Cal reconèixer que les institucions polítiques catalanes van adquirir una progressiva inoperància i manca de dinamisme i de col·laboració amb la societat civil que, finalment, fou corregida. De tota manera, també és cert que la persistent actitud involucionista en els aspectes democràtics i autonòmics de l'Estat espanyol –que durà algunes dècades– i la continuada recuperació de competències en favor de l'Estat i en contra dels governs autònoms obligà a plantejar la reforma dels estatuts d'autonomia i de la mateixa constitució per poder corregir i garantir el compliment de l'esperit autonòmic constitucional de l'Estat democràtic. Però

aquests dos aspectes resulten al meu entendre insuficients sinó no es preveu retornar “el poder”, les funcions, a la societat civil. La recuperació de les seves funcions, el reconeixement explícit de la funció política de la societat civil⁸ és la que pot establir les bases d'un projecte nacional sòlid. Així és com va ser i el que permeté assolir la independència.

Cohesió múltiple: **L'existència d'una religió comuna dels catalans** majoritària, que els aplega des de tradicions molt diverses. **La Monarquia catalana** que uneix a la diversitat de sensibilitats ideològiques; unes característiques socials fonamentades en una ample classe mitja i **una economia equilibrada, dinàmica** i on les petites i mitjanes empreses juguen un paper destacat; **el Servei Nacional**; el dret consuetudinari fonamentat en **els Usatges**; el sistema de **mitjans de comunicació social propi** i consolidat; l'acceptació positiva de la seva diversitat cultural i lingüística; **l'Assemblea Catalana**; una llei electoral i **un sistema polític propi**; **un sistema educatiu original i propi**; un sistema de **Seguretat original i pròpia**, a més d'altres elements que es detallen en aquest llibre com una xarxa de **relacions i aliances internacionals**.

Com es pot crear un Estat sense comptar-hi... Podríem convenir que l'existència de l'Estat ve determinada tant per la seva pròpia expressió institucional com també per l'existència d'unes funcions, encara que no comptin amb les institucions pertinents. Sembla que, d'entrada, això no pugui ser possible, però el fet és que una societat pot existir i desenvolupar-se sense la possessió d'Estat propi en el sentit clàssic del concepte polític; la Nació catalana, com molts altres pobles del món ho han demostrat i ho demostren a bastament o, fins i tot, amb un Estat aliè i contrari. Durant les diverses dictadures que patiren els països de la Confederació, Catalunya comptà amb

⁸ Em refereixo a les associacions, iniciatives i capacitats de empreses, fundacions, moviments ciutadans, esglésies, etc.

unes institucions a l'exili que expressaven la possessió d'una autonomia que no podia ser exercida. Contràriament, les iniciatives polítiques clandestines i el dinamisme cívic catalanista permeté que els partits polítics catalans a la clandestinitat posseïssin una capacitat d'homologació internacional; que es desenvolupessin activitats econòmiques i culturals democràtiques i el manteniment d'un desenvolupament ideològic i social propi i oposat al poder establert per l'Estat espanyol.

En situació de democràcia això resulta molt més fàcil que en situació de dictadura, és evident i desitjable. Coneixem la influència social, econòmica i cultural que aporten les poblacions immigrades, coneixem també la extraordinària influència de la comunicació internacional, de l'activitat empresarial i econòmica i, en general, de les activitats que desenvolupa la societat civil. La societat civil pot arribar a constituir-se autònomament, a determinar i establir els fonaments d'un estat independent que la plataforma política acabaria formalitzant i instituint quan arribés a ser absolutament necessari i possible. De fet, el paper jugat pels sectors de població més dinàmics han estat l'origen i el fonament del que més tard s'ha constituït políticament. Les revolucions, violentes o tranquil·les i democràtiques, sempre han comptat amb aquest element. Únicament les dictadures poden imposar i establir canvis que, d'altre banda, podrien arribar a transformar-se en estèrils si no compten amb la complicitat o la docilitat majoritària de la població.

Els fonaments d'un Estat, de la independència, s'estableixen des de les iniciatives d'una societat dinàmica, creant organitzacions i iniciatives alternatives a les dels poders establerts. Construir una nació va molt més enllà de la construcció d'aeroports i carreteres, aixecar palaus governamentals i declarar festes nacionals. La construcció de la nació es un procés dinàmic en el que intervenen persones que actuen lliurement i al marge del poder establert, que estableixen la seva pròpia sobirania, que creen les organitzacions i funcions socials que

els cal per aconseguir els seus objectius i solucionar els seus reptes. La independència no necessita d'un Estat, un Estat sí que necessita la seva pròpia independència!.

La primera dificultat per iniciar qualsevol procés alliberador es creure en el poder aliè i menysprear les pròpies capacitats. A partir del moment precís en que hom creu en si mateix, a partir d'aquest moment hem declarat la independència. Les dificultats, el temps en assolir-ho, les aparences, tenen escàs interès. L'estat d'independència es troba en la determinació en ser-ho. D'altre banda, la independència en abstracte, com un concepte polític no es del tot entès per la major part de la població que percep el seu país i el seu règim polític per allò que li facilita la vida, que fa de la seva vida una satisfacció compartida.

Les notables influències castellaneres a la Catalunya d'aquell temps (i en extensió a les Balears, al País Valencià, etc.) eren tant extraordinàriament decisives i importants que pretendre plantejar la independència per simple prescripció popular era del tot arriscat i difícil. Calia doncs trobar una via més pragmàtica i eficaç de plantejar la llibertat. Es tractava de crear una societat diferenciada i que respongués millor als reptes i necessitats dels ciutadans, denunciar les incongruències i els errors del nacionalisme espanyol, i plantejar, alhora, una alternativa a l'Espanya concebuda des del nacionalisme castellà, obrint-se a la relació internacional en tots els camps: econòmic, cultural, social... Facilitar que el català, mitjançant el coneixement dels idiomes, veiés el món sencer, sense fronteres i sense els límits de la llengua castellana.

Tampoc no es podia confondre pactisme amb feblesa; el pacte sense poder es submissió, imposició, rendició. D'altra banda, l'experiència d'aquells anys demostrà que el nacionalisme espanyol es bàsicament innoble, mentider i deslleial; calia doncs substituir aquell nacionalisme espanyol que inspirava l'acció del Govern d'Espanya no per una reivindicació sim-

ple d'independència sinó pel treball seriós per la sobirania i, alhora, per unes relacions internacionals que incloguessin, a més a més d'Europa, els països mediterranis o les relacions amb Àfrica, Amèrica Llatina o Àsia, que desenvolupessin una política espanyola important. Participar de la concepció i administració d'Espanya o d'Europa havien de ser objectius importants i prioritaris. Però no des de la submissió o d'una manera secundària sinó liderant processos de canvi, de transformació, de reforma i de redefinició.

De tota manera, les transformacions polítiques més importants que s'han produït ens els darrers anys i que han facilitat l'accés a una sobirania real han estat dues: d'una part la transformació del sistema polític català i, de l'altra, i segurament més important, han estat els criteris i les noves actituds polítiques dels partits polítics i de les organitzacions civils sorgides darrerament. Les idees i els comportaments polítics han estat el factor decisiu d'una importància molt superior a les concessions polítiques provinents de l'Estat espanyol que es materialitzaren en nous textos constitucionals i estatutaris.

Els Països Catalans, al marge de consideracions ideològiques, són un espai cultural, econòmic i social molt proper i real, si més no són veïns en moltes coses. El primer problema, en tot cas, abans que polític ho és de percepció. La major part de ciutadans d'aquests països es reconeixen en tant que persones que es poden entendre en la mateixa llengua, que existeixen trets culturals comuns, de formes de viure i d'interessos; la dificultat radica més aviat en el reconeixement de la seva realitat com a conjunt, encara que cada cop és menor. Els Eivissencs, per exemple, reconeixen tàcitament que Barcelona es la gran ciutat, la capital natural, així com també succeeix amb molts mallorquins i menorquins. Entre València i Barcelona, malgrat les suspicàcies generades pel ranci nacionalisme espanyol entre alguns valencians, les dues ciutats es reconeixen com a molt properes. La relació entre Andorra i Barcelona és

molt estreta i a tots nivells, molts barcelonins viatgen al país dels Pirineus i alguns andorrans tenen casa a Barcelona. Entre la Catalunya del Nord i la del sud existeix també un subtil reconeixement i acostament entranyable... I malgrat tot, no existeix un projecte de constituir un estat centralista català, ben al contrari.

Malgrat tot, però, està encara per descobrir aquesta percepció de conjunt que, arribant a fer-ho, encetaria maneres de fer diferents a les actuals; això es el es que pensa des de fa temps i el que facilità l'assoliment de la capacitat per autodeterminar-se. Per als ciutadans de bona part de Catalunya i, més concretament, de la ciutat de Barcelona, Perpinyà es la connexió aèria amb França i la resta de països de la francofonia al món. El que sens dubte és tot un univers cultural implícit important. També és a través de Perpinyà la connexió natural amb les ciutats occitanes, el rerepaís que tant ha influït històricament i espiritual als catalans, amb qui compartim llengua i sentiments molt profunds i una religió oblidada que encaixa perfectament amb el caràcter de les persones d'aquest país: em refereixo a la religió dels càtars.

Als aeroports balears trobem connexions aèries amb bona part de ciutats europees que Barcelona, per raons polítiques concebudes a Madrid, n'és deficitària. D'altre banda, les poblacions d'altres països europeus residents als Països Catalans, a Balears i a Catalunya principalment, ens mostren un país cosmopolita en el que podem trobar barris sencers on poder parlar, relacionar-nos o viure en alemany, anglès o francès... I tampoc no podem oblidar la important influència espanyola i llatinoamericana que ens uneix a un món heterogeni de molts milions de persones, de paisatges i països diversos. Ni la influència dels que han arribat darrerament, magrebins, orientals, de l'est europeu, africans subsaharians que, tots plegats, contribueixen a configurar un país culturalment molt ric, de persones amb empena, joves, amb ganes de treballar i de fer-

se seu un país innovador, just, en pau, de col·laborar en la construcció d'un país nou amb un futur pròsper i de llibertat. El problema, en els seus inicis, no va raure tant en els nous-vinguts sinó en els propis catalans –i concret els polítics– que no comptaven ni amb idees ni amb solucions per a la nova situació.

Tot això cal dir-ho perquè durant massa temps els catalans han ignorat el potencial humà de què disposaven, la pròpia realitat del seu entorn geopolític i, a partir del moment en que s'han adonat d'això, les coses han començat a anar millor i a desenvolupar-se aquelles iniciatives que han permès el progrés i la llibertat. Mancaven iniciatives realment pròpies, resultat d'una percepció clara de les pròpies realitats i possibilitats que permetin decidir-se a ser i fer de manera sobirana, no tutelada per la presència mental d'un estat opressor que, tot i que encara subsisteix, no posseeix les mateixes capacitats que en èpoques anteriors...

Des del punt de vista de les indústries culturals, els Estats Units i, en extensió el món anglosaxó, fa anys que no destaca per la seva capacitat creativa. Les músiques i, en general les indústries culturals de països llatinoamericans, europeus i, fins i tot asiàtics comencen a produir i saber distribuir productes de qualitat que cada cop més entren en el mercat internacional, fins i tot utilitzant els mateixos sistemes de comercialització creats pels empresaris culturals nord-americans, interessats, bàsicament, en fer diners.

Cada cop existeixen més països que gaudeixen de sistemes d'autonomia política, de la mateixa manera que les capacitats de relació internacional són a bastament conegudes, àmplies i utilitzades. Fins i tot s'observen iniciatives impensables fa pocs anys, com la creació de *lobbys* de països autònoms de relació amb les Nacions Unides⁹ o representacions oficioses però de creixent eficàcia amb la Unió Europea o organitzacions inter-

⁹ Existeix una associació de països autònoms entre els que figura Catalunya i Quebec que té per objectiu influir en les decisions de l'Organització Mundial del Medi Ambient i que, inqüestionablement, influeixen a tot el món.

nacionals com UNESCO i les Nacions Unides, de la policia, els mitjans de comunicació, el comerç o les finances... Existeixen possibilitats d'estendre les iniciatives fins i tot en l'àmbit de la seguretat i de la defensa, si els catalans saben adaptar-se a les noves idees i incorporen les tendències més innovadores de les polítiques de seguretat i defensa que es proposen des de la Conflictologia¹⁰.

La conjuntura internacional també facilità les possibilitats catalanes per assumir nivells més alts de progrés i de llibertat, d'accedir a la independència. L'afebliment dels Estats Units per causa dels nombrosos fronts conflictius oberts, així com una gradual i imparable recessió econòmica produí una crisi moral, social i política entre la població nord-americana que afectà els seus aliats, com és el cas del nacionalisme espanyol més exacerbat i excloent. El desenvolupament d'un nucli fort a l'interior de la Unió Europea sota els auspicis d'Alemanya, França, Luxemburg, Bèlgica i altres països als que Catalunya s'acostà, va facilitar que la tendència europea "pro-americana" protagonitzada per Espanya, Anglaterra i Itàlia es veiés progressivament marginada del procés d'unificació europea i acabà per seguir, amb entrebancs, les noves iniciatives de construcció de la Unió d'Europa.

A nivell internacional es constituí una aliança contra la política autoritària i expansionista del govern dels Estats Units. La Xina sospità que el SARS no era res més que un assaig de la capacitat de les armes de destrucció massiva amb què comptaven els Estats Units per reduir, hipotecar i dominar països tan extensos com la Xina, sense necessitat de fer la guerra pels mitjans clàssics. A Rússia, quan el President Putin va deixar de ser-ho, la Duma decidí obrir una investigació a fons sobre les relacions en els darrers anys entre els Estats Units i Rússia

¹⁰ La Universitat Oberta de Catalunya lidera un dels millors programes de Conflictologia del món, en col.laboració amb altres universitats europees i americanes tant del nord i com del sud.

i, sembla ser, ha descobert la influència negativa dels serveis secrets americans, així com dels acords comercials entre ambdós governs. Dels països àrabs, en el seu conjunt, tampoc no es pot dir que posseixin bones relacions amb el Govern federal dels Estats Units. En fi, la llista podria ser molt més llarga.

El nucli més dinàmic europeu, protagonitzat per Alemanya i França, va entendre la importància d'aliar-se amb el moviment de petits països i de nous estats que ingressaven a la Unió. No va ser fàcil, atès que tant les tendències centralistes i xovinistes franceses per una banda, com el substrat nacionalista alemany per l'altra, no entenien que calia superar-los si volien participar de manera destacada en la construcció d'una nova Europa.

L'establiment de diversos nivells d'integració europea i la possibilitat que qualsevol part d'Europa pugui optar per adherir-se a les normes d'un nivell o altre facilità l'accés de la Nació catalana a un procés d'integració més accelerat i aprofundit que altres parts de l'Estat que restaren capficades en un nacionalisme espanyol més interessades en obtenir avantatges que en participar de la construcció europea. Entre les primeres institucions catalanes que van fer aquest procés d'uropeització hi trobem les universitats, i, d'aquesta manera també van distanciar-se del model universitari espanyol. D'altre banda, els instituts d'estudis europeus de les universitats catalanes van desenvolupar una tasca important en formar funcionaris, professionals i polítics ens afers europeus, la qual cosa contribuí a una decidida vinculació, estreta i eficaç, amb la política europea en el seu sentit més ampli.

Les relacions de Catalunya amb els Estats Units han de cercar l'aliança amb aquelles organitzacions, estats i moviments polítics amb els que hi té afinitat. El món universitari americà, amb poques excepcions, posseeix una identificació amb l'actual pensament europeu, partidari de la pau i la cooperació internacional, de l'aprofundiment democràtic, de lluita contra l'economia criminal i la corrupció i del desenvolupament

i evolució de les polítiques socials. De manera similar haurien de consistir les relacions catalanes en relació a l'Amèrica Llatina... No cal caure en el simplisme de creure que el país, el poble, són un reflex del seu govern de torn.

Ara més que mai Catalunya ha d'apostar per Europa, per l'Europa que ara per ara sembla "minoritària" però que permet la integració fàcil i que en un futur serà la gran Europa, una Europa pròspera, progressista i democràtica, respectuosa amb els Drets humans, influent en el món, que haurà ampliat els seus horitzons i que col·laborarà estretament amb la major part de la població dels Estats Units en refer allò que les màfies i els integristes nord-americans hauran sembrat de males herbes en els darrers anys. Però caldrà que els catalans aprenguin a fer política europea, a crear institucions i associacions europees –o a participar en algunes ja existents, que siguin favorables a una concepció europea allunyada dels nacionalismes dels estats que la van fundar com un sistema per millorar determinats negocis. Ara és l'oportunitat per a la Nació catalana, l'oportunitat històrica que fa tres-cents anys que espera, ara és l'oportunitat per a la seva llibertat.

Cap àmbit del social, polític, econòmic i cultural es troba fora de l'abast de països que desitgen prendre amb la mà el seu futur i el control de la vida social. La primera dificultat que cal vèncer és aquesta, la idea que determinades coses resten més enllà de les pròpies possibilitats. Des del poder, des de l'estat, ens han fet creure que els pobles, les nacions i les societats són obra de l'estat, d'aquesta forma d'organització política que predetermina l'acció política, i no a la inversa.

Evidentment, amb això no vull dir que tot sigui fàcil; únicament que és factible i més fàcil del que la majoria creu. Com diem en anglès als Estats Units el que cal fer és: *just do it*. És a dir, fer-ho. La importància que te l'acció, la determinació a dur a terme, a fer, allò que hem pensat és el millor per a un mateix, per a nosaltres, pel conjunt on vivim i ens movem és

infinítament més important que el millor projecte, la millor definició, el concepte més ben elaborat. L'acció pensada, calculada, la iniciativa, la única manera de superar la frustració i d'arribar a algun lloc.

Encara que al lector, als catalans en general, els pugui semblar mentida, el que resulta d'una importància cabdal és adonar-se'n que construir un país millor és possible, i que és possible fer-ho per un mateix, fins i tot sense el permís ni el beneplàcit que mai no arriba d'un poder central de l'estat interessat per Catalunya només pels diners que en treu. Espanya mai ha cregut en si mateixa perquè mai ha estat concebuda per arribar a existir, va ser concebuda per treure'n profit. La idea d'Espanya que s'ha construït des de Castella només ha tingut l'objectiu de conquerir per després no saber què fer o, en tot cas, conquerir per gaudir de les rendes més tard.

QUADERN DELS FETS

La relació de documents és únicament una mostra, una selecció de la diversitat, qualitat i quantitat que podrien ser recollits. L'objectiu no és enciclopèdic sinó més aviat didàctic. Es tracta de mostrar uns referents bàsics per entendre el moment present. Em sembla que, en conjunt, ens mostra una realitat que sovint ens passa desapercebuda perquè roman amagada entre una infinitat d'informació, d'iniciatives, de fets i de dades difícilment valorables sense la perspectiva del temps que facilita la distància en l'espai. Aquesta selecció i resum de documents fonamentals que han contribuït a configurar, al meu entendre, la independència de la Nació catalana són simples referents de la seva història propera i indicis que podrien orientar el seu futur. He volgut, expressament, resumir i sintetitzar els continguts dels documents, a fi de facilitar la seva lectura i comprensió per el major nombre de persones, moltes d'elles potser allunyades del coneixement detallat i sistemàtic de les qüestions polítiques.

El desenvolupament desigual dels documents que segueix a continuació es deu a una selecció del que em semblà més notori des del punt de vista de provocació de canvis, així com de la diversitat d'arxius que he fet servir. Molts dels documents reproduïts ho són de manera parcial i la majoria no contenen ni comentaris ni se situen en el temps ni en l'autoria.

LA VIDA POLÍTICA

La concepció política es molt àmplia, no es tracta només de documents propis dels partits polítics o de les campanyes electorals o de l'acció pròpiament del Govern i de les administracions públiques. També es detallen documents generats per la societat civil, tan des del punt de vista cultural com religiós, econòmic o social. Tampoc són, ni de bon tros, la totalitat de documents als que he pogut tenir accés. Amb la resta es podria completar, pel cap baix, un altre llibre com aquest i potser més i tot. Potser, en un futur, es podria completar el present llibre amb noves aportacions que, sense dubte, ajudaran el lector a posseir una percepció i una documentació més detallada. De moment, però, estic convençuda que amb aquestes pàgines el lector trobarà en què pensar...

Aquest primer capítol de documents ha d'anar precedit d'una breu explicació sobre el panoràmica polític català que ens situï en una realitat ben diferent de l'existent fins fa poques dècades. Els apunts sobre els partits polítics són simplement descriptius. La seva brevetat no permet anàlisi acurades però ens permet de posseir una visió de conjunt.

El partit polític català majoritari és, avui per avui, *l'Aliança Democràtica i Social (ADS)*, partit que va sorgir d'un procés d'aproximació i coordinació entre la tendència socialdemòcrata majoritària de CiU, bona part del PSC, així com la major part de militants d'ERC i d'IC-V, del *Bloc Nacionalista del País Valencià*, del *Partit Nacionalista de Mallorca*, del *Partit Socialista de Menorca* i altres, amb l'excepció de les tendències més radicals que configuraren dos partits de poca rellevància con són el *Partit Separatista Català* i el *Partit Comunista dels Pobles d'Espanya*, per un costat, i la *Unión Patriótica Espanyola* per l'altre —que es configurarà a partir de l'escissió mes espanyolista i conservadora del *Partit Popular* i de petits grups de militants d'altres partits i plataformes.

Podem dir que aquest, l'ADS, és un partit de centre-esquerra, amb bones relacions amb el PSOE, *Izquierda Unida* i altres partits com ara el PNB, EA, OPG, CHA, CC, etc. i força interessat en participar activament de la política espanyola, al mateix temps que en assolir els nivells més alts de sobirania dins l'Estat espanyol. Posseeix un notable component social junt amb una visió lliberal i progressista de l'economia.

El segon partit es el *Partit Català Democràtic*(PCD) , un partit que es configurà d'una escissió de CiU, bona part del *Partit Popular de Catalunya* i un petit grup provinent del sector lliberal del PSOE. Aquest partit té un caire lliberal i democràtic de centre-dreta, d'un catalanisme moderat.

El tercer partit amb representació i influència es el *Moviment Alternatiu Català* (MAC), és una confederació d'organitzacions ecologistes, antiglobalització, independentistes radicals, comunalistes i altres com un sector d'IC-ElsVerds; el MAC configura el que podríem dir una nova esquerra amb una notable influència del pensament llibertari. Són partidaris de la independència i de promoure profundes reformes socials, en especial les que fan relació amb el medi ambient, l'organització social de la societat i el desenvolupament de l'economia social.

El quart partit és la *Unión Patriótica Española* (UPE) composta bàsicament per escissions radicals del *Partit Popular* i grups d'extrema dreta. És un partit molt minoritari sense representació parlamentària, partidari de la supressió del Govern català i de tota forma d'autogovern per retornar a l'organització provincial d'Espanya. Li han estat atribuïdes algunes accions violentes. De la UPE ha sorgit recentment una tendència denominada *Partido Español Separatista* (PES), que reivindica la expulsió de Catalunya i del País Basc d'Espanya per poder reconstituir les essències espanyoles malmeses per el mestissatge en què ha "caigut" Espanya.

Finalment, també convé destacar el *Partit Separatista Català* (PSC) i el *Partit Revolucionari* (PR), tots dos sense representació

parlamentària; ambdós són partits d'una gran radicalitat en el seu discurs polític. El *Partit Separatista* es mostra partidari de reduir considerablement l'entrada d'immigrants no comunitaris, així com de l'expulsió dels militants de la *Unión Patriótica Española (UPE)*. El *Partit Revolucionari* fa constantment crides a la revolució segons els mètodes leninistes i maoistes clàssics.

Al marge d'aquestes organitzacions inscrites com a partits que es presenten a les eleccions al Parlament de Catalunya (fins i tot la mateixa *Unión Patriótica Española*), existeix la *Unió Monàrquica Catalana (UMC)*, que propugna la reinstauració de la Corona catalana, encara que aquest partit mai s'hagi presentat a cap elecció. També hi trobem l'*Assemblea Nacional Catalana (ANC)*, una organització política que aplega organitzacions civils com ara els col·legis professionals, les associacions de veïns, esglésies, sindicats, gremis i associacions empresarials, ONG's i altres formes associatives que posseeixen la voluntat de transformar-se en la segona cambra o senat junt al Parlament on es representen els partits polítics i es determina la composició del Govern. A diferència del Parlament, l'ANC posseeix un àmbit més ampli, abastant el conjunt dels anomenats Països Catalans.

Altres organismes polítics són: la *Societat Ibèrica de Nacions*, la *Federació Espanyola de Comunitats Autònomes* i la *Confederació de Països Europeus*. Sobre tots aquests en parlaré de manera específica més endavant.

Un partit nou molt significatiu en la transformació del panorama polític espanyol, artífex de la Tercera Constitució espanyola i que sorgí com una iniciativa catalana és l'anomenada *Unión Democrática de España*, partit que plantejà una alternativa real als dos principals partits nacionalistes espanyols amb un programa rupturista avançat i d'autèntic progrés. Aquest partit rebé el recol·lament de la majoria de partits catalans, bascos, gallecs, canaris, valencians, balears, així com també d'amplis sectors d'electors d'arreu, decebuts com estaven d'una política nacionalista espanyola, el bipartidisme i la greu crisi política i econòmica.

LA CARTA PER LA LLIBERTAT

Van ser diverses fundacions vinculades als principals partits polítics catalans els que van decidir de crear una societat unitària que afavorís el desenvolupament polític de la Nació catalana al marge del combat partidista. Van sorgir diverses iniciatives que amb el temps s'unificaren; una de les primeres que va ser creada va ser l'anomenada *Societat Patriòtica* o la denominada *Confederació de Comunitats Catalanes (CCC)*; una altra fou la *Fundació Nacional Catalana (FNC)*, i també hi trobem el *Moviment Social pel Canvi (MSC)*, la *Plataforma pel Dret a Decidir* i d'altres. Al mateix temps, sorgiren altres iniciatives que pretenien funcionar com a plataformes on convergir interessos estratègics comuns al marge dels objectius tàctics dels partits polítics: la *Coordinadora per la Pau* i la *Plataforma per a la Promoció de la Llibertat, la Justícia i el Progrés*.

Una de les tasques més destacades fou la redacció i aprovació d'una mena de llibre d'estil per als catalans que, encara que fou d'acceptació totalment voluntària, arribà a influir considerablement en l'actitud i comportament de la població catalana i l'evolució política. Aquesta mena de llibre d'estil, anomenat *Proposta per a la convivència i el progrés dels catalans* va ser difosa àmpliament a través dels mitjans de comunicació social, publicacions infantils, associacions de tota mena, i actes públics i també a les escoles. Però el més important fou l'adhesió que generà per la seva claredat, senzillesa i identificació amb els reptes i problemes dels catalans d'aquells anys. Posteriorment, les seves propostes van ser incorporades a la redacció de la Primera Constitució catalana com una de les primeres esmenes al text original fonament de l'*Assemblea Nacional*.

De fet, l'*Assemblea Nacional Catalana*, més coneguda com l'*Assemblea*, conjuntament amb l'*Assemblea de Catalunya* històrica, van ser les úniques organitzacions polítiques sobiranes des de la pèrdua del 1714, i són el referent d'un desenvolupa-

ment polític extraordinari, d'una gran capacitat d'innovació i cohesió i de participació ciutadana i popular en els afers polítics, socials i econòmics. La constitució de l'Assemblea ens recorda les assemblees de "pau i treva", fonament de la Nació catalana històrica, del govern de la Generalitat, així com de l'esforç col·lectiu dels catalans per trobar solució a una època crítica.

Aquests van ser els punts bàsics de la *Proposta*:

- La Nació catalana es defineix per la voluntat dels catalans d'existir i de constituir democràticament una societat pròpia. Català es aquell que vol ser-ho, que es reconeix com a tal. La sobirania recau en el poble i en la seva capacitat sobirana i democràtica de governar-se.
- Els catalans ens reafirmem com a persones lliures, decidides a participar i contribuir a la millora de la justícia social, des del rebuig de tota forma de violència, a preservar la natura i el medi ambient que ens sustenta, i a construir un país amb seguretat, benestar i llibertat per cercar la felicitat, tot respectant la llibertat dels altres.
- La Nació catalana forma part de la comunitat internacional i, per tant, subscriu els principis de la Declaració de Drets humans i les declaracions i convencions de caràcter humanitari.
- Afirmem la nostra diversitat i el dret a conrear-la i de ser respectada, així com el caràcter igualitari fonamental de totes les persones que formem part d'aquests països (catalans) i les capacitats democràtiques i participatives amb què regirem la nostra vida col·lectiva i la bona convivència.
- Ens proposem d'impedir tota forma de violència en les nostres relacions i en les relacions exteriors i internacionals, i en la resolució dels conflictes farem ús dels principis de la no-violència.

El més important que segurament aportà la *Societat* va ser iniciar un moviment de solidaritat entre els catalans que permeté l'evolució del sistema i dels partits polítics, moviment que acabà configurant noves aliances i nous projectes polítics. La *Societat* fou un lloc de trobada política de persones amb ideologies diferents però amb el comú denominador del bé comú pels ciutadans catalans.

De la *Societat* també van sorgir iniciatives que acabaren constituint *l'Assemblea Nacional Catalana* o la *Societat Ibèrica de Nacions*, per només citar alguns exemples. La *Societat* ha estat el bressol d'un nou catalanisme de caràcter solidari i transversal, integral i molt innovador, promotor de nombroses idees i iniciatives de tota mena. El fet de no ser un partit polític ni de presentar-se a les eleccions va permetre la col·laboració en temes d'interès nacional que incorporaven sensibilitats i projectes diversos i els feien compatibles els uns amb els altres. La prova radica en que permetia recollir projectes clarament independentistes i rupturistes amb d'altres que procuraven pel desenvolupament de llaços de solidaritat amb Espanya i de valoració de la cultura espanyola, per posar només un exemple.

De manera molt resumida, aquestes podrien ser les idees que es desprenen dels discursos amb motiu de la constitució per part dels diversos representants de les entitats fundadores:

El catalanisme tradicional ha complert una funció històrica i hem de celebrar-ho, recordar-ho i valorar-ho, però avui hem de donar passos endavant, hem de saber adaptar-nos als nous reptes. Certs plantejaments estan esgotats i ens demostren que no ens porten enlloc més que a un immobilisme perillós (...) Hem de posseir el valor de saber reconèixer i assumir la fi d'un període històric per poder fer possible el naixement de noves perspectives i de nous horitzons. No es tracta de renunciar a res, ni de blasmar el nostre passat, fet tant d'encerts com també d'errors i de dificultats.

No podem mantenir una actitud de defensa de la llengua catalana, ni fonamentar el projecte nacional en la raó lingüística, ni històrica, ni jurídica. Els catalans configurem una nació cosmopolita, plural i diversa moderna que necessita trencar motlles per poder construir la seva realitat futura, que potser no es limita als confins tradicionals que vam aprendre de la història. Fa temps que molts estan dient que el futur de la llengua catalana és precari, que el català cada cop té menys ús al carrer, en les relacions socials, que cada cop menys els ciutadans dels Països Catalans reconeixen la llengua catalana com a pròpia i que opten per l'ús discriminatori del castellà. Fa temps que sentim això, fins i tot en Quim Monzó ja ha proposat, mig en broma mig seriosament, que preparem un enterrament de luxe per a la llengua catalana. I tenen raó.

El futur de la llengua catalana no passa per la seva reivindicació sistemàtica, per la seva politització, per voler substituir el castellà... El futur de la llengua catalana passa per admetre la convivència positiva amb altres llengües, per la seva evolució qualitativa, que faci d'aquesta llengua un model de modernitat; el futur de la llengua catalana passa pel desenvolupament cultural dels catalans, de les seves formes de vida, de les seves indústries culturals... I això es el que volem fer! Això no és pas cap rendició, ben al contrari. Aquest és el crit de Via fora! Que ha de fer possible no únicament la pervivència de la nostra llengua sinó la garantia de futur(...)

Una de les iniciatives segurament més encertades va ser la reflexió sobre la necessitat de donar un nou impuls a la llengua catalana. Va ser un fet de la mateixa rellevància del que l'Institut d'Estudis Catalans va fer durant la República amb la normativització gramatical de la llengua. Les propostes fetes, així com el seu desenvolupament social tingueren uns efectes molt més decisius que totes les lleis i campanyes de normalització lingüística, sense voler treure tot el mèrit que aquestes es mereixen.

Aquestes són les propostes per fer evolucionar la llengua catalana:

- a) Simplificar la seva gramàtica.*
- b) Incorporar al llenguatge els arcaïsmes i les formes dialectals de les diverses comunitats lingüístiques, i acostar-se tant com sigui possible a la llengua occitana.*
- c) Incorporar plenament els estrangerismes provinents de l'anglès, el francès i l'espanyol, principalment, i adaptar-los convenientment.*
- d) Estimular la invenció de nous termes i formes gramaticals.*
- e) Establir sinèrgies col·laboratives entre els escriptors, mitjans de comunicació, institucions educatives i tècniques de relacions públiques, marketing i dirigents cívics.*
- f) Un nou congrés de la llengua i la cultura catalanes, que ha de servir per impulsar aquestes iniciatives, així com la promoció de noves formes de vida i de desenvolupament de les indústries culturals.*
- g) Acceptació com a pròpies de les llengües parlades a Catalunya, així com de l'anglès. La seva promoció i ús.*

L'acceptació positiva de la riquesa cultural i lingüística no és una rendició ni una manifestació derrotista, és un acte de valor, una innovació cultural i social que ha de situar el català com una llengua vehicular entre la diversitat, com un senyal d'identitat compartida i com un referent pràctic i positiu d'una llengua útil per la seva modernitat i capacitat adaptativa. D'altre banda, avui en dia podem dir que els catalans són, com altres pobles, persones que coneixem i fem ús de diverses llengües; la majoria de catalans parlen tres i quatre llengües correctament i una important minoria coneix bé cinc i sis llengües. Això ens dona un avantatge davant de pobles que amb prou feines en coneixen una de sola.

Els holandesos, sense deixar la seva llengua, han adoptat l'anglès com a segona llengua d'una manera positiva... Fomenten bones traduccions en ambdues llengües, subtitulen la producció cinematogràfica internacional i reconeixen sense complexos que la seva llengua és internacionalment minoritària. (...)

D'altre banda, aquesta Societat ha desenvolupat un seguit d'iniciatives, algunes de les quals d'una gran simplicitat però que, alhora, han tingut uns efectes espectaculars en les percepcions i la vida quotidiana dels catalans. Una d'aquestes va ser la campanya per redactar correctament la pròpia adreça, tan en l'àmbit privat i personal com de l'activitat professional i social. A més del nom, el nom del carrer i el nom de la població, s'hi incorpora el nom del país, de Catalunya o/i el de Països Catalans junt amb el d'Espanya, de la mateixa manera com ho fan els anglesos amb Anglaterra o els escocesos amb Escòcia, per citar només un exemple.

L'etiquetatge en català dels productes comercials ha estat un altre èxit important. Al mateix temps que figurava en una de les reformes de la Llei de Normalització lingüística, de fet, el que impulsà decididament la seva aplicació va ser l'exigència per part de les administracions públiques catalanes a l'hora de passar comandes, així com les iniciatives de molts gremis, associacions de comerciants, partits polítics i sindicats de fer el mateix. Presentar les etiquetes en català, a més d'altres llengües en alguns casos, així com oferir als clients ser atesos en català, es transformà en un servei afegit de més, en una mostra de qualitat. Molts comerços i empreses mostren en la seva publicitat o a l'entrada de les seves botigues la garantia de poder ser atesos en una o altre llengua i, més concretament en català, així com de l'acceptació dels tribunals arbitralers en els casos de controvèrsia, el retorn dels diners en cas de insatisfacció i altres mesures que s'ofereixen a la seva clientela com un valor afegit que repercutirà positivament en el negoci.

Un altre iniciativa que cal destacar fou el que s'anomena RESPECTE, sigles que van determinar primer un manifest, i més tard un moviment ciutadà que es presentà a l'*Assemblea Nacional Catalana* on va ser acceptat. El programa RESPECTE no va ser res més que el compromís que accepten gremis de comerç, empreses, associacions cíviqües, etc. d'incorporar un

logo en el qual es garantien una sèrie de punts que s'inclouen en aquest llistat de bones pràctiques:

- Atendre les persones en català o castellà i, fins i tot en alguns casos, en francès, anglès i occità. Es fonamenta el català com a llengua vehicular.
- En cas de conflicte es resoldrà mitjançant *facilitadors* i *conflictòlegs*, evitant els tribunals de justícia – sempre i quan sigui possible.
- Es garanteix la igualtat efectiva entre gèneres en els salaris, l'accés a la feina, etc.
- La manca d'actituds de racisme ni de segregació.
- Es garanteix el respecte a l'empremta ecològica i a les bones pràctiques de respecte pel medi ambient.

DISCURS DEL PRESIDENT DE L'ASSEMBLEA NACIONAL CATALANA, AMB MOTIU DEL SEU PRIMER ANIVERSARI DE CONSTITUCIÓ

Fa un any inauguràvem una nova democràcia, una democràcia directa i participativa que ens situa al capdavant de les democràcies. Hem estat el primer país del món en fer de la vida col·lectiva una forma democràtica de convivència i de participació en la construcció del propi país, de la nostra pròpia vida.

Pels voltants de l'any 1000 els catalans varem ser capaços de posar remei a una època de conflicte i de desordre, varem ser una de les primeres nacions europees en establir un sistema de pacte polític que avui portaria el qualificatiu de constitucional. Els catalans d'aquella època van posar els fonaments d'un govern i d'un estat democràtic propi. Em refereixo a la Generalitat, la institució que pren el nom del primer acte de govern d'aquell temps, l'establiment d'impostos. També en aquell temps varem saber fer de la institució monàrquica un exemple de pacte i alhora una institució democràtica.

Avui, sorgit de l'heterogeni i dinàmic moviment associatiu català ens hem constituït en aquesta Assemblea Nacional que ens recorda aquella Assemblea de Catalunya, la primera institució política democràtica que aplegà totes les organitzacions polítiques realment democràtiques enfront de la dictadura.

No podem oblidar la important aportació a la constitució d'aquesta Assemblea Nacional del Moviment anti-globalització, i de la Plataforma "aturem la guerra" que sabé captar la sensibilitat dels catalans i convocar-los a una manifestació que reuní a més de milió i mig de persones arreu de Catalunya i a quasi més de dos milions en tots els Països Catalans. També hem de retre homenatge a la tasca continuada, sòlida i eficaç dels col·legis professionals, la capacitat combativa dels sindicats, la riquesa del moviment associatiu cultural, dels gremis, així com els valors humanitaris de les ONG's catalanes.

De la mateixa manera que des del mateix acte de constitució hem reconegut al Parlament de Catalunya com la cambra de representació dels partits polítics, fonament de la designació del Govern de Catalunya, també volem demanar, tal i com ja varem fer fa un any, el reconeixement per part del Parlament de Catalunya, i en extensió dels parlaments del País Valencià, de Balears i d'Andorra. El reconeixement d'aquesta ANC com la institució de la societat civil dels catalans, d'aquesta societat que vetlla, també com els parlaments, pels interessos dels catalans i de la nació.

L'ANC és el fonament de la nova democràcia. Volem facilitar l'assumpció del reconeixement dels drets i deures de tots els ciutadans catalans, dels que hi han nascut i dels que han fet d'aquest país el seu propi país en venir de llocs molt diferents. Volem que els immigrants econòmics i polítics s'integrin plenament en la vida nacional, que siguin reconeguts com a tal si així ho desitgen,, com fa alguns anys també es reconegué un estatut especial pels gitanos; per a nosaltres aquesta és la manera de construir una Nació catalana forta, integrada i rica. També volem que els més de

dos milions de ciutadans d'altres països¹¹, especialment europeus, que posseeixen casa a les nostres viles i ciutats, que acostumen a venir a gaudir del seu temps entre nosaltres facin dels Països Catalans la seva residència principal i participin de la nostra vida nacional. Ell nostre objectiu és proposar una Constitució de la Nació catalana que superi les hipoteques dels estatuts d'autonomia a un poder espanyol que sempre ha demostrat amb escreix la seva contrarietat per la democràcia, la llibertat i la dignitat dels catalans.

Creiem que el sistema polític en els Països Catalans ha de superar les limitacions circumstancials del moment i avançar en la modernització i l'adequació als nous reptes i en els temps en què vivim. Cal aprofundir en el concepte i la pràctica democràtica, avui tan devaluada. Qualsevol ha de poder presentar-se per ser elegit si compta amb un mínim de recolzament efectiu; les campanyes electorals han d'emmarcar-se en el context definit pel servei públic, i abandonar campanyes electorals finançades secretament o amb diners provinents de la corrupció, que faciliten l'accés a qui més diners pot aplegar i perjudica els continguts ètics i les idees. Els mitjans de comunicació públics han de facilitar la difusió de les propostes i dels candidats, i els mitjans privats, per llei, també. I ho han de fer de manera igualitària. La separació dels tres poders de la democràcia original ha de ser reforçat i consolidat. És inadmissible la submissió del poder judicial al polític i dels mitjans de comunicació als poders econòmics.

Hem convocat a tots aquells que hi vulguin participar a un congrés mundial de la democràcia, que tingui per objectiu denunciar les pràctiques antidemocràtiques per part de països i sistemes que es diuen democràtics i que al mateix temps perverteixen la seva pràctica;

¹¹ A Catalunya més d'un milió de ciutadans d'altres països, majoritàriament europeus, poseeixen la seva segona residència. Es calcula que en l'àmbit dels Països Catalans aquesta xifra arriba quasi bé als tres milions. El nombre de nous ciutadans vinguts d'altres països i continents també és molt nombrós. Catalunya és ja un altre país...

volem tornar a imaginar la democràcia, millorar la seva pràctica, aprofundir en els seus principis. I volem que aquesta ANC sigui un referent clar de pràctica democràtica honesta, fins i tot, arreu del món i especialment en moments com el nostre, en què la corrupció, la violència i la mentida conviuen impunement dins de molts governs.

Demanem a tots els espanyols i al Govern espanyol en concret, l'exigència de viure en règim d'igualtat amb tots els espanyols: volem que el català sigui l'única llengua oficial a Catalunya, de la mateixa manera que el castellà ho és a Castella. Volem que tots els espanyols gaudeixin de la mateixa gratuïtat a les autopistes o que tots paguem el mateix per el seu ús. Volem que l'Estat espanyol inverteixi el mateix en tot el territori i que no faci diferències entre uns i altres per assegurar-se els vots... Pagar en funció de les rendes produïdes i rebre el que a cada comunitat li calgui en funció de la seva població i de les seves necessitats... Prou de desigualtat! Espanya no pot continuar identificant-se només amb una part d'aquesta. La solidaritat cal que sigui entesa en els dos sentits.

Amb la finalitat de recaptar recursos econòmics excepcionals, l'ANC va emetre els primers segells (sense valor postal) amb motius commemoratius, com ara la celebració del Primer congrés mundial de la Democràcia o la constitució del dia 11 de setembre com el dia internacional en contra de totes les formes de guerra i de terrorisme, o la creació del primer exèrcit de pau - del qual en parlaré més endavant. El destí de les recaptacions serveix per finançar l'activitat de l'ANC i, posteriorment, aquelles campanyes que l'ANC recolza o desenvolupa. Els segells i la moneda catalana que emet l'ANC no tenen valor postal ni de canvi. La moneda, en metalls preciosos i dissenys únics d'artistes de renom, es fa servir bé per efectuar regals, bé com a estalvi, com també en qualitat d'arres en compromisos i també per col·leccionar-la, a l'igual que els segells - encara que en aquest darrer cas el seu valor i preu és molt menor que en el de la moneda. El fet és que el seu valor i prestigi s'incrementa amb el temps, així com els usos pràctics.

L'ANC també contribuï a desenvolupar un sistema tributari de caràcter voluntari i amb contraprestacions socials, que portà al sistema tributari impositiu a una contestació dura i implacable pel seu caràcter ineficaç. La creació d'una caixa financera que recull i administra els tributs voluntaris va ser creada amb aportacions individuals, de les caixes d'estalvis i aportacions del moviment associatiu i corporatiu català fins arribar a ser una entitat financera de primer ordre que, a banda de facilitar serveis als ciutadans catalans, és la primera institució inversora en projecte d'interès social. De fet aquesta iniciativa fou l'inici de la creació d'una "Caixa d'estalvis i inversions" fonament d'un sistema bancari públic-privat de gran èxit.

LA CORONA CATALANA. CONSTITUCIÓ DE LA UNIÓ MONÀRQUICA CATALANA (UMC)

Finalment, després d'anys de feines preparatòries, s'acabà constituint la *Unió Monàrquica Catalana*, fusió del *Moviment Monàrquic de Catalunya* i de l'antic *Partit Carlí de Catalunya*, al Monestir de Poblet. A l'acte van assistir alguns monarques i bona part de partits monàrquics del món. La presència de l'hereu del imperi austro-hongarès, així com partits polítics, representants de l'*Assemblea Nacional Catalana* i del Parlament de Catalunya, dels parlaments i governs de Balears, Andorra, País Valencià, Catalunya, Aragó, Euskadi, Galícia i d'estats i regnes diversos li conferí un prestigi indiscutible.

El *Moviment Monàrquic*, va néixer gràcies a l'impuls de les primeres idees que inspirà l'antic President del Govern català Pasqual Maragall en convocar els representants socialistes de les comunitats autònomes de l'antiga Corona de l'Aragó, composta pels governs valencià, balear, aragonès i de Catalunya; encara que no se'n pot establir cap relació directa, ni ideològica ni orgànica, el fet va tenir la seva influència.

Fou constituït per una minoria d'antics membres de l'antiga noblesa catalana que havien sabut conservar el seu patrimoni familiar i el record d'haver estat, els seus avantpassats, la classe dirigent d'un país sobirà amb un passat del qual podien sentir-se orgullosos.

L'altre membre fundador fou el *Partit Carlí*, que a diferència de l'anterior aglutinava en aquella època persones de classe mitja, catalanistes convençuts de la necessitat d'un rei amb una funció representativa i, sobretot, medidora i moderadora entre les baralles partidistes.

La UMC fonamenta el seu ideari polític en els quatre punts fonamentals següents:

- Propugna la recuperació de la Corona catalana com un sistema d'unió dels catalans per sobre de diferències ideològiques. Una monarquia constitucional i democràtica propera als ideals republicans encarnats en el president d'una república.
- Reivindica la línia dels Àustria i de l'antic imperi austro-hongarès que, a nivell europeu, sintetitzava al seu entendre els ideals de la Unió Europea, on la unió i la diversitat no estaven en contradicció sinó que resultaven complementaris.
- Proposa una nova percepció del caràcter nobiliari i de la corona catalana. Els nobles són aquells que s'han destacat pel bé comú dels catalans i la protecció del territori.
- Es proposa impulsar una política d'interès nacional català allunyada dels interessos de partit i d'explícit interès pels ciutadans.

Les condicions bàsiques per esdevenir, segons la UMC, noble i ser reconegut com a tal posseeixen com a fonament la voluntat de servei al poble, al bé comú i a les institucions catalanes, per sobre dels interessos particulars i partidistes. Són, en resum, aquestes:

1ª Conèixer i fer ús de la llengua catalana, coneixement de la seva història, etc.

2ª Haver protagonitzat quelcom important pel país (heroisme, càrrec públic rellevant, aportacions o recolzament a activitats patriòtiques explícites... que hagin beneficiat explícitament al poble català).

3ª Ser proposat per un mínim de ciutadans i aprovat pel Parlament i l'ANC.

4ª Prometre fidelitat a les llibertats de Catalunya, al seu poble i institucions.

5ª Ser nomenat pel rei dels catalans. En aquest sentit, tant el rei com el caràcter nobiliari no ho són per herència sinó per designació.

6ª Haver fet el Servei Nacional.

La monarquia que es propugna és de caràcter constitucional i democràtic, en la tradició catalana; d'altre banda la UMC desenvolupa una activitat intensa recuperant una simbologia nobiliària antiga, proposant concepcions renovades del caràcter nobiliari i monàrquic en general i recolzant nombroses iniciatives d'interès nacional com, per exemple: la xarxa de cases pairals, la reconstrucció i manteniment de castells antics, el recolzament a la pagesia i als oficis tradicionals, la impulsió de l'Escola Diplomàtica catalana i de l'Institut per a la Seguretat i la Defensa; el Servei Nacional, etc. Una de les iniciatives més populars ha estat la Festa de la Bandera; la primera se celebrà al poble de Rià, d'altres a indrets diversos de les Illes Balears, de Catalunya Nord, el País Valencià o d'Occitània i de l'Aragó i Andorra i Sardenya. En aquesta trobada de caràcter festiu de tots els territoris on la senyera catalana és en el seu escut històric es procedeix a hissar la bandera monàrquica catalana, mentre un grup de tenores interpreten el "Cant de la Senyera" i altres músiques significatives. Normalment hi assisteixen representants de municipis, consells comarcals, i entitats públiques i privades de tota mena, encapçalats per les seves senyeres, estendards i insígnies en els que hi figura la senyera reial catalana.

La UMC aspira a què, en els propers anys, es pugui estar en disposició de proclamar el rei català mitjançant el desenvolupament d'un moviment de proposta popular que serveixi per cercar la persona que més mèrits i preparació posseeixi per a la seva proclamació. Cal recordar que els títols nobiliaris en el sistema proposat per la UMC i, en particular, el del rei, no són hereditaris, encara que qualsevol persona es pugui sentir honorada i orgullosa de què alguns dels seus pares o avantpassats hagin estat ennoblits. El caràcter de rei o reina de la Nació catalana - tot i que fineix per abdicació, mort o desposseïó- els seus descendents en primer grau, els fills i filles, mentre visquin conservaran el dret de ser reconeguts com a fills o filles del monarca.

CONSTITUCIÓ DEL PARTIT SEPARATISTA CATALÀ (PSC) (FRAGMENTS DE LES SEVES DECLARACIONS IDEOLÒGIQUES I PROGRAMÀTIQUES)

L'error dels partits polítics catalans consisteix en voler salvar Espanya. Nosaltres no ho volem. Nosaltres volem la total independència i la total separació amb Espanya. No volem mantenir cap altre relació amb Espanya que les estrictament imprescindibles degut a la proximitat geogràfica i les pràctiques en les relacions internacionals. L'objectiu del PSC no és altre que la separació d'Espanya i la constitució d'un Estat català fort que procuri per l'allunyament d'Espanya en tots els àmbits, tan l'econòmic, com el cultural o el polític, així com reduir tan com sigui possible la nefasta influència espanyola imposada durant els segles de domini espanyol a la Nació catalana.

El nostre programa polític preveu la prohibició de tot plantejament polític favorable a Espanya i a França o que pogués significar replantejar la integració a Espanya o a França o la pervivència a Catalunya de les influències espanyoles i franceses.

Farem com van fer els espanyols i els francesos, prohibir tota manifestació espanyola en terres catalanes, prohibir els partits que puguin pretendre restablir l'antic sistema, prohibir les llengües espanyoles i francesa en l'àmbit públic. Cal una llei de partits que persegueixi les restes de l'espanyolisme i del xovinisme francès en terres catalanes, una llei similar a la que les Corts espanyoles van aprovar en contra dels partits independentistes bascos.

A les escoles l'ensenyament ha de ser exclusivament en català, en tot cas, l'aprenentatge de l'espanyol i el francès es farà com a llengües estrangeres i, en tot cas, es fomentaran altres com l'anglès, l'àrab o el xinès que són majoritàries. Hem d'aprendre de les tècniques de l'escola francesa per eradicar aquestes llengües imposades... Ridiculitzar el patois francès, la llengua espanyola com a llengua de fatxes. No hem de seguir l'exemple d'Andorra, que s'ha limitat a oficialitzar la llengua pròpia al mateix temps que permetia que l'espanyol o el francès s'imposessin a la pràctica. Els treballadors estrangers a casa nostra només podran gaudir de permís de treball si demostren els coneixements de la llengua, la cultura i les lleis catalanes suficients per poder conviure amb nosaltres des del respecte i la plena participació com a nous ciutadans.

Només seran ciutadans de Catalunya de ple dret aquells qui demostrin que s'han integrat; la resta seran considerats com estrangers. Els Membres de la "Unión Patriótica Española" han de ser expulsats immediatament de les terres catalanes i les seves propietats confiscades, són enemics i han de considerar-se com un greu perill per a la seguretat de l'Estat.

Cal denunciar a Espanya i a França per tots els delictes comesos en contra dels catalans com a ciutadans d'un poble diferent; el nostre programa polític preveu accions legals prop dels tribunals internacionals i a les Nacions Unides. Cal demanar les compensacions morals i econòmiques que calguin tal i com va fer l'Estat d'Israel a Alemanya en l'intent de genocidi del poble jueu.

SOCIETAT IBÈRICA DE NACIONS (SIN)

*Reunits els representants d'Andorra, Andalusia, Aragó, Balears, Catalunya, Galícia, Euskadi, Canàries, Astúries, País Valencià, Gibraltar i Portugal..... Decideixen la constitució d'una Fundació amb l'objectiu de procurar i promoure la constitució de la **Societat Ibèrica de Nacions** i conviden la resta de països, nacions o regions ibèriques a sumar-s'hi. Fem una especial crida a afegir-se en aquesta unió a Castella, Extremadura, Cantàbria i la resta de regions espanyoles, per tal de configurar l'efectiva unió entre iguals i amb la finalitat de beneficiar la convivència i el benestar dels pobles que representem.*

Aquesta Societat vol promoure tota mena d'intercanvis, de manera directa, sense l'intermediari feixuc i car de l'Estat espanyol ni la hipoteca d'una història desigual, així com tampoc amb la dificultat que representa la inexistència d'organismes de relació àgil i eficient. Vol afavorir els intercanvis culturals i, alhora els comercials i, sobretot, vol contribuir al desenvolupament d'una política ibèrica en el si de la Unió Europea i en relació als països Llatinoamericans i els nostres veïns mediterranis, que contribueixi a la pau, al progrés social i als intercanvis econòmics justos, que vetlli per la millora de les polítiques mediambientals així com pels moviments migratoris en benefici mutu i des dels respecte als Drets humans.

Aquesta Societat va decidir organitzar-se en seus en tots i cadascun dels països representats, units funcionalment per xarxes telemàtiques d'alta eficàcia. Així doncs, no existeix cap seu *central* i les reunions tenen lloc indistintament: són les organitzacions nacionals les qui organitzen per si mateixes els actes que es coordinen a distància. Els representats ho són a nivell tècnic, no són representants polítics ni institucionals, són, de fet, una entitat privada d'interès públic, ben connectada amb els actors econòmics, socials, culturals i polítics que facilita els intercanvis.

La SIN posseeix estatut consultiu a Nacions Unides, està reconeguda per la Unió Europea i manté representacions a Madrid, Brussel·les, Washington, Rabat, Alger i altres capitals mediterrànies i llatinoamericanes amb les que existeix un volum d'activitats notable.

Nodreix el seu pressupost tant de recursos públics com privats. *L'Assemblea Nacional Catalana* compta amb un representat qualificat, així com els governs de Portugal, Gibraltar, Andalusia, Euskadi i la resta de països que la configuren.

FUNDACIÓ PER UNA NOVA ESPANYA

L'Espanya tradicional va ser concebuda per l'acció de l'espasa, de monarquies absolutistes, dictadures i d'un pensament patrioter de caràcter excloent i radicalment antidemocràtic. La constatació d'aquest fet va fer que destacats pensadors i polítics catalans prepararessin la proposta de constitució d'una Fundació de caràcter estatal espanyol que es proposés el desenvolupament d'una altre manera de concebre Espanya. Els paràgrafs següents formen part dels textos fundacionals i del primer programa d'actuació:

L'establiment d'un règim democràtic i d'una constitució que consagra el caràcter autonòmic de l'Estat ha estat el fonament del que l'acció democràtica haurà de definir de nou. La nova Espanya no pot ser, de cap manera, la consagració d'antics privilegis adquirits per una història antidemocràtica que ha deixat a bona part dels espanyols, i als catalans en particular, en un estat de desigualtat, en una categoria d'espanyols de segona. La nova Espanya ja no pot continuar sent el patrimoni de ningú, sinó que serà l'obra de tots o no serà. Espanya va ser concebuda per ments castellanques sorgides de les monarquies absolutistes que transformaren els regnes - alguns com el català de caràcter constitucional i democràtic - en un estat lliberal en els aspectes econòmics però

conservador i dictatorial en els aspectes polítics. Les revoltes carlines es fonamentaven més en el rebuig a una filosofia política que no pas en qüestions successòries. (...)

El nostre objectiu consisteix en crear una Fundació per a tots els països ibèrics i amb seus a les principals ciutats, de manera descentralitzada, i que reculli la diversitat sense pretensió d'arribar a homogeneïtzar-la; amb l'objectiu de fomentar un concepte i una percepció d'Espanya diferent de l'actual, una Espanya plural i per tan real, fonamentada en principis diferents de l'actual concepció centralista, totalitària i reaccionària. (...) Volem l'Espanya plural, composada per nacions i pobles diversos que s'accepta a si mateixa amb orgull i respecte els uns pels altres de manera positiva i no imposada. Volem contribuir des dels mitjans de comunicació, les universitats, des de la societat civil i des dels partits polítics a la reafirmació de l'Espanya real, no aquella inventada per alguns polítics somiadors de poders absoluts, més interessats en dividir a la societat espanyola per dominar-la millor que en facilitar la llibertat i la diferència, és a dir, la democràcia, per governar millor.

Aquesta Fundació impulsà la creació de la *Unió Democràtica d'Espanya*, una plataforma electoral que aglutinà els partits polítics nacionalistes catalans, bascos, gallecs, andalusos, valencians, balears, aragonesos, castellans, canaris i, en general, partits regionalistes, partits socialistes minoritaris, socialdemòcrates i socialliberals de tot l'Estat espanyol. Els seus resultats electorals es van veure incrementats per molts votants dels partits majoritaris decebuts per les pràctiques bipartidistes, i el desgast d'aquests partits en els llargs anys en que es tornaven en el poder.

També es decidí a promocionar Saragossa com a nova capital d'Espanya. Els motius històrics són clars: la Unió de les corones catalano-aragonesa i castellana són l'origen mateix d'Espanya. La centralitat política també n'és un altre factor, car Saragossa forma part de la Confederació de Països Catalans, Euskalèria i els Països castellans; a més és una ciutat prou important per acollir al Govern d'Espanya, i cal afegir-hi

que la patrona d'Espanya és a Saragossa. L'elecció d'una ciutat diferent de Madrid, Barcelona o València facilità que cap de les grans capitals espanyoles gaudissin de privilegis especials. D'altre banda, les possibilitats d'arribar a acords polítics amb Portugal facilitaria que no fos Madrid la dipositària d'una possible capitalitat que menysprearia la importància de Lisboa.

La UDE fou la confederació d'organitzacions polítiques que realment refundà Espanya; per una banda la portà a la seva modernització, i per una altra la portà a sortir de la crisi econòmica i institucional que patia. Significà un període de reformes que culminaren en la proclamació de la Tercera Constitució espanyola. Per dur a terme les reformes es constituí una plataforma electoral en la que els partits catalans van ser els primers de formar-ne part; més endavant s'hi afegiren molts altres i, sobretot, l'electorat espanyol castigà el populisme i ineficàcia dels partits nacionalistes espanyol votant al partit *Unión Democrática Española (UDE)*. Aquest partit guanyà les eleccions i inicià la reforma de la Constitució espanyola.

TERCERA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA (EXTRACTES SIGNIFICATIUS)

Espanya és una nació de nacions i, com a tal, es fonamenta en el pacte internacional i el pacte democràtic amb els ciutadans que la conformen. (...) En ser un estat democràtic, totes les propostes que es plantegin de manera democràtica es consideren legítimes i legals (...) fins i tot el dret a l'autodeterminació de qualsevol part del seu territori.

Aquesta Constitució prohibeix explícitament tot intent, forma i sistema de foment de l'odi entre els espanyols, encara que es fonamenti en pretensions polítiques legítimes com pot ser les aspiracions a la independència o la unitat espanyola. Aquells qui fomentin l'odi entre espanyols seran considerats enemics de la Pàtria.

La Constitució espanyola no podrà ser modificada sense majoria i sense l'expressa acceptació dels Parlaments català, galleg i basc, nacions que, juntament amb la castellana, configuren la realitat d'Espanya.

Tots els espanyols hauran de conèixer més d'una llengua espanyola. Totes les llengües espanyoles són oficials a tot l'Estat i l'Estat és plurilingüe. Cap llengua, ni la castellana, gaudirà de privilegis per sobre de la resta de llengües espanyoles ni per motius històrics ni de cap altre mena. (...) L'Estat espanyol procurarà per la recuperació i foment de les llengües espanyoles minoritàries tan a nivell de l'estat com internacionalment.

(...) Els drets individuals no poden ser conculcats pels drets col·lectius. De cap manera la noció d'Espanya estarà per sobre de la llibertat dels espanyols, i són ells els que determinen el seu propi futur col·lectiu i de la mateixa Espanya. Per aquesta raó, aquesta Tercera Constitució espanyola reconeix el Dret d'Autodeterminació i el dret que tenen els catalans, els bascos i qualsevol altre nacionalitat dins d'Espanya a que la seva nacionalitat sigui plenament reconeguda per l'ordenament constitucional que ara aprovem. L'Estat Espanyol, Espanya, és el resultat d'un pacte democràtic entre els ciutadans i les nacions que el conformen; de cap manera la feixuga herència imposada per una història que els pobles espanyols no van fer i que ara sí que comencen a decidir el que volen que sigui.

La Tercera Constitució espanyola fou possible gràcies a la constitució d'una plataforma de partits polítics catalans, bascos, gallegos, valencians, balears, aragonesos, canaris, andalusos d'obediència autonòmica davant l'amenaça dels dos principals partits d'àmbit estatal de monopolitzar l'acció política i de suprimir gradualment les autonomies i els partits polítics, especialment els catalans, que reivindicaven la seva sobirania.

L'aparició de la *Unió Democràtica d'Espanya* representà un respir a la situació política, social i econòmica de la seva època. En aquells temps, la crisi econòmica, la corrupció, el mal

funcionament de la justícia i una activitat política que dividia els espanyols en dos bàndols havien generat una crisi de la qual no es veia cap sortida. La UDE fou un revulsiu que, a més de comptar amb els vots dels partits “perifèrics”, va atraure els vots de persones de Madrid i de feus dels partits estatalistes farts d’un bipartidisme estèril i bel·ligerant.

La UDE, renovà les institucions de l’Estat en àmbits molt diversos: el de la Justícia; el Senat es transformà en la cambra territorial; s’implantà una real descentralització administrativa; es fonamentà una solidaritat interterritorial justa i productiva i es concedí nivells de sobirania a bascos i catalans, al mateix temps que consolidava una unió lliurement acceptada per totes les nacions ibèriques; s’oferí a totes les autonomies espanyoles el Concert econòmic com el millor sistema per assumir la responsabilitat i, a més, es redefiní la solidaritat assegurant a tots els espanyols l’accés universal a les prestacions socials bàsiques i l’obligació a tots els ciutadans espanyols de conèixer, com a mínim, dues de les llengües espanyoles oficials.

DISCURS DEL PRESIDENT DEL GOVERN D’ESPANYA AMB MOTIU DE LA PROCLAMACIÓ DE LA TERCERA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA (FRAGMENTS)

Espanya ha de sobreviure al temps i, de manera especial, a aquells que volen destruir-la des de la seva negació i des de l’immobilisme. El moment històric ens permet que, per primera vegada a la història, siguin tots els espanyols els que, de manera lliure i voluntària, participin, lliures d’hipoteques i limitacions, en la construcció d’aquest estat plurinacional que decideix viure junts en llibertat, harmonia i solidaritat.

(...) El nacionalisme espanyol que governà Espanya en el passat, estretament lligat a ideologies d’extrema dreta que tant van influir negativament en la vida política espanyola, ens ha conduït vers

la negació i la repressió sistemàtica de bona part de l'expressivitat dels espanyols, el mal anomenat nacionalisme espanyol ha estat la imposició d'una mentalitat imperialista, conservadora, hereva de les monarquies absolutistes i revitalitzada amb l'estat lliberal que només fou lliberal en el seu desenvolupament econòmic però que mantingué els mateixos principis polítics dels règims absolutistes i de les dictadures. Fins i tot amb la incorporació de la democràcia, s'intentà perpetuar el caràcter absolutista i sacralitzat d'un estat imposat, d'una idea d'Espanya que no podia modificar-se, que no era resultat del pacte democràtic entre els ciutadans... Aquesta història ja ha estat superada. Espanya no serà més aquella herència que no pot modificar ni la voluntat democràtica. Espanya és ara el que els seus ciutadans decideixin de manera lliure i democràtica, agermanats per ideals de llibertat, de solidaritat i de justícia social.

(...) Durant segles la idea d'Espanya es fonamentà en la negació i repressió del que no era castellà. Durant massa temps Espanya s'ha construït al marge i d'esquenes, en contra fins i tot, de la major part d'espanyols que volien ser catalans o bascos i, com a tals, participar en projectes comuns. Ara és l'hora que Espanya sigui el resultat del mestissatge de la diversitat que en ella conviu, el mestissatge entre espanyols i entre els nousvinguts que aviat també seran espanyols com nosaltres...

Espanya sempre ha estat governada per ments castellanques i ja és hora que Espanya aculli tots els espanyols, totes les persones i pensaments que aporten a Espanya el seu caràcter plural. Ara és hora que ments catalanes, basques, gallegues i canàries governin Espanya junt amb les mentalitats castellanques, andaluses i extremenyques.

Espanya ha desaprofitat les seves grans oportunitats: Amèrica, els Països Catalans, les aportacions del turisme i dels emigrats, la Unió Europea, totes aquestes han aportat una riquesa que les mentalitats castellanques han dilapidat, no han sabut solucionar que bona part d'Espanya hagi passat del subdesenvolupament a la dependència d'una solidaritat sense límits, a canvi de tenir a bona part dels es-

panyols en la docilitat i amb l'aportació dels seus vots per mantenir la seva dependència i submissió. Ara és hora de canviar. Galícia, Astúries, Extremadura, Andalusia i altres parts d'Espanya han de poder arribar a tenir el mateix que Catalunya, no perquè Catalunya sigui solidària amb aquestes regions espanyoles sinó perquè aquestes han arribat al mateix nivell de Catalunya i han après a crear prou riquesa per valer-se per elles mateixes.

Estigueu ben segurs que Catalunya complirà amb el paper que sempre ha tingut en la millora d'Espanya, aportant idees noves que, encara que puguin trobar la resistència inicial del rebuig, són després plenament acceptades en el progrés social, polític i econòmic d'Espanya. Catalunya encara té molt a fer en el procés de modernització i millora d'Espanya. Compteu amb els catalans.

(...) L'anterior Constitució espanyola representà un avenç important en el camí vers el reconeixement de l'Espanya real, de l'Espanya plural que mai va ser acceptada ni reconeguda per les dictadures sorgides de velles monarquies absolutistes ni tan sols per la Transició vers la democràcia, i la culminació de la Primera Constitució espanyola ens tornà la democràcia i posà els fonaments en l'estat de les autonomies.

Som, avui, el resultat d'una evolució històrica i de l'esforç de molts que han cregut en la democràcia i en el progrés, d'aquells espanyols que no es van deixar enlluernar pels discursos d'un nacionalisme espanyol reaccionari que negava la realitat dels mateixos espanyols.

Avui la història ens obliga a donar garanties de lleialtat de l'Estat espanyol als propis espanyols i als pobles i nacions que el componen. Les darreres dècades hem assistit a la constant tergiversació i interpretació interessada de la Constitució espanyola que ha transformat la democràcia i els règims autonòmics constitucionals en caricatures d'allò pel qual havien estat instaurats.

Aquesta nova Constitució espanyola ha de ser clara i ha de garantir els seus principis. Per aquesta raó volem que es consagrin aquests principis:

- *El text constitucional i estatutari ha de ser i és ben clar i no pot permetre cap interpretació del seu real i original sentit. Cap estatut d'autonomia podrà ser modificat ni interpretat més que a través dels mecanismes democràtics.*
- *S'estableixen concerts econòmics amb aquelles autònomes que ho desitgin. Seran els propis governs autònoms els que cobriran directament els impostos que posteriorment establiran acords amb l'Estat espanyol. L'Estat espanyol administrarà un màxim del 20 % del pressupost de tota Espanya, corresponent a les comunitats autònomes i als països sobirans d'Espanya administrar el 80% dels recursos públics.*
- *La independència del Tribunal haurà d'estar fora de tot dubte. En especial el Tribunal Constitucional deixa de ser elegit pels partits polítics i passa a ser un tribunal absolutament independent des del punt de vista polític i amb capacitat de censurar les actuacions polítiques i del Govern.*
- *Les Comunitats Autònomes podran tenir reconeixement i relacions internacionals, i acudir, si ho creuen adient, als Tribunals internacionals i celebrar referèndums.*
- *És competència dels les comunitats autònomes que ho decideixin, la Seguretat i la possessió de cossos de policia i seguretat exclusius. També, com és el cas de Suïssa, tindran el comandament de les forces d'infanteria de l'exèrcit i participaran directament en l'establiment de les estratègies de seguretat.*
- *Crearem un ministeri per vetllar per la igualtat real de tots els espanyols, no aquesta igualtat del passat abstracta i romàntica que provocava submissions i renúncies. Abolirem totes les lleis que es fonamenten en el dret de conquesta, en els drets adquirits en guerres, en el manteniment d'antics privilegis forjats en dictadures o en*

suposades superioritats d'una llengua o altre. Tots els espanyols podran gaudir del mateix tracte i de les mateixes prestacions públiques, de les mateixes infraestructures així com de la mateixa ajuda per part de l'Estat.

CONFEDERACIÓ DE PAÏSOS EUROPEUS (CPE)¹²

En el moment en que es plantejà l'aprovació de la primera Constitució europea, Catalunya s'adonà de la migrada influència que disposava així com del desinterès de la Constitució d'Europa per realitats com la catalana. Això va motivar a desenvolupar una política europea pròpia molt mes enllà dels intents frustrats de regionalització i d'intentar influir a través de les internacionals socialista, lliberal, etc.

Europa, d'altre banda, no satisfieia a molts altres pel fet d'haver estat una iniciativa dels interessos dominants en els països predominants... La pràctica totalitat de regions, petits i mitjans països d'Europa n'estaven descontents. Aquesta fou la base perquè la iniciativa catalana de fundar una Confederació fos ben acollida.

El fet que aquesta fos una iniciativa catalana va fer que la seu radiqués a Barcelona. Aquesta Confederació es configura amb representants, inicialment, dels governs de Catalunya, Balears, Aragó, Canàries, Euskadi, Dinamarca, Finlàndia, Flandes, Valònia, Holanda, Txèquia, Eslovàquia, Eslovènia, Lituània, Letònia, Estònia, Westfàlia, Irlanda, Polònia, Escòcia, etc. Aquesta és una organització que aplega els països amb estat independent i altres amb una autonomia amb notables competències i un volum demogràfic, econòmic i una influència política destacable. La característica comuna és la possessió d'òrgans

¹² Resum de l'article d'en Ferran Requejo a La Vanguardia publicat fa uns anys.

legislatius propis (parlaments) i executius (governos) i judicials (tribunals) o altres organismes equivalents o similars en el seu ordenament interior com regions autònomes. És a dir, han de ser unitats polítiques amb capacitat d'auto-govern i uninacionals.

El seu objectiu principal consisteix en configurar un òrgan integrat en les institucions europees que vetlli pels interessos dels petits països o països uninacionals de la Unió Europea en les institucions comunitàries, alhora que exerceix vincles de solidaritat enfront dels estats multinacionals i les multinacionals i els seus esforços per centralitzar i condicionar la vida política i democràtica.

Les seves són funcions més ideològiques que d'una altra mena. Es tracta d'aportar al procés d'unió europea aquells principis democràtics de respecte a les minories nacionals, les seves cultures i el desenvolupament de xarxes de col·laboració directes que superin les limitacions dels organismes internacionals fonamentats en els interessos dels estats predominants o de multinacionals. Un dels objectius principals és promoure la reforma de la primera Constitució Europea i que la segona Constitució sigui més favorable als interessos dels països representants a la Confederació; d'altre banda, també es proposa acostar les institucions europees als ciutadans, democratitzar i des-centralitzar el seu funcionament.

La seva activitat doncs, se centra en procurar construir una identitat europea d'acord amb la realitat plural cultural i política dels europeus, de facilitar també els intercanvis culturals, polítics i econòmics entre els països confederats i, evidentment, influir en tots els òrgans europeus públics i privats d'Europa: per exemple intercanvis editorials, amb el foment de les traduccions entre llengües d'abast restringit com la catalana i la danesa; o el desenvolupament de la cooperació a tot nivells, aliances interuniversitàries...

FEDERACIÓ ESPANYOLA DE COMUNITATS AUTÒNOMES (FECA)¹³

L'interès per democratitzar l'acció política espanyola, així com per desenvolupar uns sentiments de solidaritat entre els espanyols, alhora que promoure una idea d'Espanya més real, és a dir, plural i participativa, fou el fonament d'aquesta iniciativa que, encara que catalana, el cas és que es decidí d'establir la seu d'aquesta Federació a Saragossa, cruïlla de tres nacions com la castellana, catalana i basca.

Va néixer com una Fundació promotora i, en l'actualitat, està en procés de transformar-se en un organisme de caràcter públic. Es tracta d'un organisme de representació de les societats civils de les diverses Comunitats autònomes espanyoles en sintonia i estreta col·laboració amb el Senat espanyol, del qual n'és un organisme consultiu, transformat fa alguns anys en la cambra de representació territorial dels governs autònoms espanyols.

Els objectius de la FECA no són altres que canalitzar les iniciatives de les societats civils organitzades vers les instàncies polítiques i, alhora, desenvolupar un procés de col·laboració i solidaritat entre aquestes des del respecte mutu, de manera directa, sense la intermediació dels organismes polítics tradicionals. Indubtablement, iniciatives com aquesta han facilitat el desenvolupament de l'anomenada democràcia participativa, el control dels procediments polítics tradicionals i l'aprofundiment democràtic.

La FECA és una de les organitzacions observadores de la *Confederació Europea de Països (CEP)* una organització similar que pretén facilitar els intercanvis culturals, socials i comercials entre les regions europees. L'existència d'aquesta organització que té la seva seu oficial a Prada de Conflent, ha significat un impuls notable en el desenvolupament d'un europeisme

¹³ Extracte d'algunes de les seves publicacions.

sensible i proper als ciutadans d'Europa, que està contribuint a una consciència europea al marge d'aquella fomentada des de les altes instàncies polítiques dels estats, que es demostrà de poca eficàcia.

Es constituí doncs la *Confederació de Països de l'Antiga Corona Catalano-Aragonesa* que s'acabà denominant "la Confederació", eludint la seva llargària i les paraules Aragó i Català. Els fonaments de la "Confederació" van ser primerament econòmics, socials i culturals per acabar disposant d'una expressió política inequívoca. Era "la Confederació" la principal promotora de l'evolució d'Espanya i de la participació política a Europa i internacionalment.

La FECA vetlla per la igualtat de tracte i la solidaritat entre les regions i nacions ibèriques, procura perquè es faci efectiu el coneixement de llengües com el portuguès, el català o el basc entre la població de parla castellana, a més de procurar pel real desenvolupament econòmic de les regions subdesenvolupades d'Espanya i aconseguir que aquestes siguin autosuficients i s'alliberin de les dependències econòmiques del passat.

REGIÓ EUROPEA MEDITERRÀNIA-PIRINEUS (MED-PI)

Diverses iniciatives van convergir en la creació de la **Regió europea Mediterrània-Pirineus**. Durant un temps es parlà de l'Arc Euromediterrani, de la regió europea de l'Antiga Corona d'Aragó, de l'Eix mediterrani occidental, Regió europea del Canigó i d'una diversitat de denominacions similars. Finalment s'adoptà el nom que encapçala aquest capítol, Mediterrània-Pirineus o Med-Pi, en al·lusió clara als dos eixos vertebrades, definidors i comuns als països que la configuren.

La capital d'aquesta regió europea s'establí a la vila de Perpinyà, centre neuràlgic de la regió i ciutat estratègica pels fins proposats. Perpinyà és una ciutat catalana i francesa, al mateix temps, també configurà històricament el Regne de Mallorca i és més o menys equidistant de les principals ciutats que conformen aquesta regió... Tolosa, Montpeller, Aix-en-Provence, Mallorca, Menorca, Eivissa, València, Barcelona, Andorra i Saragossa. L'escut amb les quatre barres és el símbol que uneix tots aquests territoris.

El fet de no ser Perpinyà cap de les capitals esmentades va facilitar la seva elecció, a més dels aspectes pràctics de ser una ciutat petita molt ben situada pel que fa a comunicacions, fins i tot marítimes, amb el recent port de passatgers recentment inaugurat a pocs quilòmetres del Castellet.

Una de les primeres tasques que desenvolupà l'organisme de coordinació va ser la de crear i difondre la percepció de la seva existència com a conjunt de països amb interessos i característiques convergents i molt similars, no tan sols històriques sinó també comercials, econòmiques, socials i culturals. El desenvolupament dels llaços de cooperació entre els diversos països que configuren aquesta regió europea es van fer tant a nivell públic com privat, i tant entre els governs dels diferents països com de les organitzacions sindicals, empresarials, professionals, sectorials i universitats.

Un dels programes que més encert ha tingut ha estat el procés d'integració de la comarca de la Cerdanya¹⁴, així com la tasca de promoció que ha sabut dur a terme tant al conjunt d'Europa com als Estats Units d'Amèrica.

El fet és que aquesta regió europea Mediterrània-Pirineus, avui per avui, és un referent a la Unió Europea, un model de cooperació transfronterera i d'integració europea. Al mateix

¹⁴ Vegeu capítol específic sobre el cas de La Cerdanya.

temps que es suprimien pràcticament unes fronteres estatals de caràcter nacionalista i històric, s'establien també formes organitzatives i de govern autònom respectuoses amb la diversitat, amb criteris de solidaritat i cooperació.

INFORME CONFIDENCIAL DELS SERVEIS SECRETS ESPANYOLS EN RELACIÓ ALS CATALANS

Aquests fragments de l'informe secret dels serveis d'espionatge espanyols en relació al moviment catalanista i, en general, a la política a seguir amb els catalans va ser localitzat als Arxius Nacionals a Washington. Segurament, els serveis secrets espanyols, durant una de les dictadures més recents, van facilitar a la CIA uns criteris d'actuació perquè el Departament d'Estat transmetés instruccions al seu consolat de Barcelona sobre el seu aliat espanyol durant el temps en que fou President Bush. Aquesta em sembla la trajectòria lògica de l'informe en qüestió¹⁵. També convé assenyalar els informes que l'ambaixada nord-americana a Madrid envia regularment a Washington. Aquests informes contenen informacions específiques del consolat de Barcelona i, més específicament dels agents de la CIA treballant a la capital catalana per detectar elements polítics del seu interès.

Cal destacar però, que tan el Govern espanyol com la CIA i altres organismes han declarat que aquests documents són falsos i que mai ha estat aquesta la política interior espanyola en relació a Catalunya.

¹⁵La traducció de l'anglès al català és obra de l'autora de l'obra, així com també la selecció dels textos. L'informe complet té unes 800 pàgines.

INFORME CONFIDENCIAL PER A GOVERNS DE PAÏSOS
AMICS AMB ELS QUE EXISTEIX TRACTATS I ACORDS
SECRETS DE COOPERACIÓ EN MATÈRIA DE POLÍTICA
INTERIOR ESPANYOLA. EN ESPECIAL PER A SERVEIS
D'INTEL·LIGÈNCIA D'AQUESTS PAÏSOS

Justificació sobre la conveniència, el caràcter urgent i la prioritat que posseeix el desenvolupament d'una estratègia que contribueixi a atacar sistemàticament el moviment catalanista.

En primer lloc, qualsevol iniciativa en contra dels catalans i, més específicament, en contra del catalanisme és percebuda per bona part de la societat espanyola com una bona iniciativa i, conseqüentment, aporta vots en les eleccions generals d'Espanya.

En segon lloc, les pretensions del moviment catalanista, ja siguin els autonomistes com els sobiranistes i, encara més els independentistes, si arribessin a aconseguir els seus propòsits, significaria una reducció notable d'ingressos en el pressupost general de l'Estat, el que, sens dubte representaria l'inici d'una profunda i greu crisi. Sense Catalunya, el que restés d'Espanya no superaria en gaire la realitat actual del Marroc com entitat política a nivell internacional, passariem a ser un país en decadència, empobrit i en crisi generalitzada econòmica, social i moral. Catalunya ha estat, i continua sent per Espanya, un fonament econòmic del desenvolupament de notable importància... Cosa que, en tot cas, mai hem de reconèixer públicament per evitar que els catalans s'adonin de l'extrema importància que tenen les seves aportacions als pressupostos de l'Estat, la capacitat d'absorbir les poblacions espanyoles empobrides, així com d'estimular l'activitat de modernització del país en tots els àmbits, especialment en el polític. També és de gran importància procurar reduir al màxim les inversions de l'Estat a Catalunya, València i Balears, destinant els recursos de l'Estat a subvencionar qualsevol altre part d'Espanya, iniciativa comprovada que assegura el vot als partits nacionalistes espanyols.

També cal destacar l'efecte que tindria qualsevol iniciativa catalana en el conjunt de pobles i autonomies espanyoles: regions com la valenciana, les illes balears i Canàries, Galícia i, fins i tot, els andalusos, extremenys i aragonesos exigirien a l'Estat condicions similars que les conquerides per Catalunya, amb el que es posaria en greu perill la mateixa existència d'Espanya i, en conseqüència, dels beneficis que de l'actual situació se'n deriven.

Finalment, una Catalunya forta escindida d'Espanya i contra la nostra voluntat faria desenvolupar una percepció dels catalans contra Espanya i, conseqüentment, acabariem tenint un enemic implacable que influiria decididament a Europa i a la comunitat internacional en sentiments anti-espanyols. Una Catalunya en llibertat significaria acabar colonitzats pels catalans que farien amb nosaltres el mateix que nosaltres els hem infringit al llarg de la història comuna, com acostuma a succeir.

...Sembla important identificar el moviment catalanista com un moviment de dretes o d'esquerres, segons el moment i segons convingui i evitar que pugui ser identificat amb un moviment general dels catalans. L'objectiu consisteix en dividir als catalans i evitar que puguin actuar en aliança, en els temes d'interès que, segons diuen ells, qualifiquen d'interès "nacional català". (...) és de vital importància finançar i recolzar de manera decidida la creació de moviments i partits regionalistes aliats als partits inequívocament nacionalistes espanyols a les Illes Balears i a la Comunitat Valenciana, com a tota altra autonomia on puguin existir partits que reivindiquen la seva pròpia nacionalitat.

L'objectiu no ha de ser altre que fomentar la divisió i l'odi entre els catalans, i dels espanyols contra els catalans, la qual cosa, indiscutiblement, haurà de beneficiar els ideals de la unitat d'Espanya. (...) Resulta de molta importància fomentar l'odi de les comunitats autònomes i dels espanyols en general vers tot allò que pugui identificar-se com a català, basc, etc. relacionant el moviment catalanista amb actituds insolidàries que pretenen modificar els costums dels extremenys, castellans, etc. Fins i tot,

*podria ser de gran utilitat disseminar el rumor sobre una pro-
pera guerra civil protagonitzada per les comunitats autònomes
del País Basc i de Catalunya en contra de la resta d'espanyols;
en aquest sentit, proposem que es financii que algun escriptor de
ficció conegut publiqui una novel·la en la que els catalans juguin
el paper de repressors dels castellans o dels espanyols en general,
així com fer circular acudits en els que es ridiculitzi els catalans
i se'ls mostri com avars, insolidaris i tancats (...) Aconseguir la
complicitat entre els partits nacionalistes espanyols en relació amb
aquesta política que assegurí l'afebliment del catalanisme com a
única garantia d'unitat de la pàtria és fonamental. Aquesta és
una prioritat de la política d'Estat i la considerem com una po-
lítica pròpia del sistema de defensa espanyol i de bona part de
la política internacional espanyola(...) Cal aconseguir per tots els
mitjans la identificació d'Espanya amb els valors, llengua i men-
talitat o costums més genuïnament espanyols, és a dir, castellans,
tot marginant i menyspreant aquells altres que considerem propis
del catalanisme (...) Si cal, a través dels nostres agents infiltrats
dins de l'organització ETA des de fa anys, no haurem de dub-
tar en facilitar la comissió d'atemptats, fins i tot contra membres
de les forces armades o dels nostres propis militants, per poder
desenvolupar un discurs patriòtic espanyol i la condemna de tot
aquell altre discurs que promogui el diàleg el reconeixement de la
pluralitat nacional o cultural com fan els catalans o la promoció i
reconeixement del dret democràtic a l'autodeterminació com fan
els bascos. L'atemptat contra Carrero Blanco n'és un bon exemple,
exemple de col·laboració amb els serveis secrets de països amics. La
unitat de la pàtria ens exigeix aquests sacrificis. Aquest mètode,
el de facilitar que grups armats independentistes o, directament,
membres de les forces armades o dels serveis secrets espanyols, pu-
guin cometre alguns atemptats significatius pot aportar molt a la
política en favor de la unitat d'Espanya... D'altra banda, l'exem-
ple dels Estats Units amb els atemptats de l'onze de setembre faci-
litats des de determinats serveis secrets de països amics, són proves*

inequívocues de l'ús de la por amb finalitats polítiques per part de l'Estat. L'exemple, encara que fallit, de l'atemptat d'Atocha a Madrid, per eliminar l'independentisme basc també és un referent digne de menció.

Tot reivindicant la constitució, l'autonomia i la democràcia haurem de procurar el contrari. D'acord amb la capacitat legislativa de l'Estat, haurem de reduir i deixar sense efecte tota la legislació i administració del govern català, reduint l'administració catalana a una simple execució administrativa depenent del Govern d'Espanya. (...) Haurem de denunciar sistemàticament l'estat victimitzat, de marginació i d'opressió de la llengua castellana a Catalunya, fins i tot acudint al Tribunal de Drets humans de Nacions Unides i encara que resulti del tot evident el contrari (...) Per contra, quan els catalans demanin més presència de la llengua i cultura catalana en els òrgans de l'Estat, en les polítiques de promoció de la llengua i cultura castellanés internacionalment, per exemple en referència l'Instituto Cervantes, hem de donar la resposta comuna i persistent que internacionalment ningú no demostra interès per una llengua regional i minoritària, el que justifica que tampoc es faci res. Al mateix temps que els acusem de provincians i d'insolidaris.

D'altra banda, convé desenvolupar una política conjunta entre els diversos ministeris i institucions de l'Estat per aconseguir que la major part d'immigrants, en especial els subsaharians, vagin a Catalunya. Aquest fet acabarà produint el col·lapse de les institucions assistencials catalanes i l'origen de problemes racials i socials que desprestigiaran les institucions catalanes i presentaran als catalans com persones de mentalitat racista, el que, sens dubte, facilitaria que l'Estat intervingués i recuperés competències que la Constitució, per error, els atorga ara. De produir-se, cal que facilitem als òrgans de comunicació social que controlem (premsa escrita, ràdio i televisió) l'orquestració d'una campanya de desprestigi dels catalans com unes persones racistes i intolerants, a fi de contrarestar la fama contrària que posseeixen immerescuda-

ment. Contràriament, procurarem donar publicitat al caràcter espanyol, és a dir, castellà, com generós, obert, solidari, pacífic i democràtic, encara que no sigui cert.

Convindrà que la policia nacional envii els subsaharians que arriben a Canàries fins a Catalunya, si cal, pagant el seu desplaçament. Per contra, procurarem per tots els mitjans atreure la població europea que vulgui instal·lar-se a Espanya a la zona de Madrid, de manera similar a com hem aconseguit que les seus de bona part de les empreses espanyoles radiquin i paguin els seus impostos a Madrid.

Com a criteri general d'actuació del Govern convé tenir molt en compte la conveniència de limitar tot el possible les inversions públiques fora del que entenem més clarament per Espanya, és a dir, mes enllà de Castella, així com l'establiment d'organismes internacionals a Barcelona que podrien facilitar el coneixement i reconeixement internacional d'aquesta província rebel.

Darrerament ha estat desclassificat un altre document secret d'un gran interès polític per a Catalunya. Aquest és un resum del mateix:

De la reunió d'un alt funcionari del Ministeri de l'Interior espanyol amb un alt funcionari també del Govern català s'especifica que el Govern espanyol acceptaria una hipotètica independència de la Nació catalana si es donen les circumstàncies i condicions següents:

- *Manteniment d'alguna forma de vinculació entre Espanya i Catalunya, com podria ser la monarquia espanyola o el lligam constitucional comú o el desenvolupament d'una mena de "Commonwealth" i la deguda contribució econòmica per part del Parlament de Catalunya a la solidaritat amb Extremadura, etc a través del Govern espanyol.*
- *Que la llengua i cultura castellana siguin respectades plenament i s'ofereixin garanties.*
- *Respecte també per les propietats, capitals i bens dels espanyols amb total garantia.*

- *Acceptació de la nacionalitat espanyola de tots aquells ciutadans de Catalunya que vulguin conservar-la o, fins i tot, accedir-hi.*
- *Llibertat de circulació dels ciutadans espanyols. Manteniment i foment d'immillorables relacions entre ambdós països.*

El Govern d'Espanya ha desmentit categòricament l'existència d'un document d'aquestes característiques tot denunciant al *Sometent* de fer circular aquests rumors.

UNIDAD PATRIÓTICA ESPAÑOLA

Aquests són els fragments de la darrera proclama d'aquest partit el 12 d'octubre, *Fiesta de la Raza Española*¹⁶.

(...) Proclamamos la supremacía de Castilla, mentora y fundadora de la España imperial e inmortal de la que nos sentimos orgullosos por haber nacido y de pertenecer.

(...) No podemos permitir que mentalidades diferentes a las castellanas, que sea la insidiosa ideología catalanista, la que pueda decidir sobre la significación de España, de esta España fundamentada en valores distintos y opuestos por naturaleza a los del catalanismo. Nosotros no creemos, como tampoco creyeron nuestros héroes, como nunca creyó Francisco Franco, José Antonio Primo de Rivera, el cardenal Rouco Varela o José María Aznar, en esta democracia que permite decidir a un pueblo que no se interesa por los altos y nobles designios de nuestra Patria. No existe derecho alguno por encima de la Unidad de España. Nada ni nadie puede interferirse en el destino que la historia nos ha asignado. Y que nosotros debemos imponer, si fuera preciso por la fuerza.

¹⁶De l'original en castellà.

(...) La Unidad de España no admite autonomías que la sitúan al borde del precipicio, de la destrucción y de su aniquilamiento como nación común a todos los españoles.

(...) Nuestra tarea como partido consiste en reconquistar España, en liberarla de los peligros, de las tendencias disgregadoras y separatistas de catalanes y vascos; España está en peligro, España se rompe, nuestra lengua española se verá sustituida por el dialecto catalán si no hacemos algo para impedirlo. Y para ello existe este partido. Nosotros vamos a impedirlo y, si fuera necesario, con las armas en la mano.

(...) España está amenazada por aquellas otras perversiones protagonizadas por organizaciones y leyes favorables a los homosexuales y a las lesbianas que menosprecian nuestras sagradas tradiciones inspiradas en un catolicismo recto y responsable, fundamento de la indisolubilidad de la familia como también indisoluble es España. También lo está por ideologías ecologistas y pacifistas, por orientales, moros y negros que cada día invaden nuestras costas, nos desposeen de nuestros trabajos y violan a nuestras mujeres.

Nuestra Patria está en peligro. Debemos detener la marea que nos viene de África y de Oriente, finalizar con la invasión en forma de inmigración y atender únicamente a aquellos que provienen de los países hermanos de América.

(...) El nuestro no es un partido, es la Unidad de todos los españoles empeñados en preservar la Unidad de España, en procurar hacer converger a todos los españoles decididos a combatir el cáncer de la secesión. Tenemos junto a nosotros a todos los obispos y cardenales de España, a los buenos católicos, a los millones de españoles que votan nuestros partidos nacionales, al ejército y a las fuerzas de seguridad del Estado, decididas a dar su vida por España, por nuestra España.

(...) No somos nacionalistas como lo son catalanes y vascos, somos patriotas, que en nada se parecen... (...)

Viva España!

TRANSFORMACIONS EN LA SOCIETAT CATALANA

La situació política actual de la Catalunya independent i sobirana no pot entendre's sense les transformacions socials viscudes els darrers anys. Aquestes cròniques no es limiten ni a l'acció del Govern, ni als canvis i a les idees provinents de l'àmbit polític. L'activitat social, cultural i econòmica en el seu sentit més ampli, mereix una atenció especial ja que la seva influència ha estat notable per poder explicar el que ara estem vivint. Com ja deia en pàgines anteriors, el que realment ha contribuït a l'assoliment de nivells alts de sobirania i de transformació del país, han estat les iniciatives polítiques, de pensament i d'acció, nascudes a l'escalfor d'una societat civil innovadora, dinàmica i molt concreta, que adquirí la consciència de la seva capacitat d'autodeterminació i de la necessitat de construir un país fet a la mida dels seus reptes i dels seus somnis; aquest ha estat el fonament de les transformacions posteriors que van donar vida a una cultura política nova.

L'adveniment de la independència ha significat l'increment dels recursos financers que abans disposava l'Estat espanyol; això ha repercutit extraordinàriament en inversions públiques molt importants que han contribuït a la millora del nivell de vida dels catalans i a canvis notables en l'entorn... Supressió dels peatges a les autopistes, increment de les pensions i de la qualitat en l'atenció sanitària, construcció o millora en la xarxa viària i en les comunicacions per tren (el tren de Barcelona a Puigcerdà, per exemple)... així com una extensa xarxa de

trens i metro per tot el territori que facilita unes comunicacions barates, ràpides, còmodes, sostenibles econòmicament i ecològica i molt segures.

El país ha millorat molt en el seu aspecte extern, en la neteja i l'ordenament del territori... Podem dir que ara té similituds amb la resta de països europeus, amb França, amb Suïssa, amb els països escandinaus i, fins i tot, molt similar a la qualitat urbanística de regions com Castella o Extremadura que feia temps gaudien de nivells molt per sobre de Catalunya.

L'atur també s'ha vist disminuït; el problema d'habitatge pels joves pràcticament ha desaparegut; el dèficit de guarderies ha disminuït notablement; l'educació també ha millorat molt, en quantitat i en qualitat; l'atenció social als immigrants és alta i eficaç; els problemes ecològics han estat resoltos en bona part gràcies a fortes subvencions en la recerca de solucions. En general, l'aspecte i la qualitat de vida dels catalans ha millorat molt.

Aquestes són algunes de les millores que la sobirania catalana a aportat als ciutadans d'aquest país.

- La Nació catalana dedica el 4% del seu PIB a solidaritat internacional, un dels percentatges més elevats del món. Espanya és beneficiària de l'ajuda catalana, a més dels anomenats països del Tercer Món. La solidaritat catalana a través de l'organització *CatAid* ha estat altament eficaç en el desenvolupament de les regions espanyoles més dependents i subdesenvolupades. Els nivells de benestar bàsic han estat garantits i els seus nivells de dependència econòmica han estat reduïts en un 90%.
- Totes les autopistes són gratuïtes, com a la resta de regions i nacions d'Espanya. El desenvolupament de les infraestructures s'ha vist incrementat en un 200%, trens, aeroports, camins i carreteres, millora de les infraestructures elèctriques, de canalització d'aigua i de generació elèctrica.

- Totes les línees elèctriques han estat soterrades, el paisatge i la seguretat s'han vist notablement millorats.
- Renda Bàsica: tots els ciutadans catalans tenen dret a la percepció d'una renda bàsica que els permet la garantia de viure amb dignitat.
- Escola i universitats gratuïta per a tothom, inclòs llibres, transport i manutenció en els centres escolars i universitaris.
- Nacionalització de la majoria de immigrants d'altres nacionalitats. Integració d'aquests al projecte nacional català de convivència.
- Creació de noves universitats, instituts i organismes internacionals en terres catalanes. Creació de nombrosos centres de recerca bàsica i aplicada.
- Derogació de la llei de la Corporació catalana de ràdio i televisió per no complir ni amb l'esperit ni la lletra i consolidar les interferències polítiques en les estratègies dels mitjans de comunicació. Es creà una altre llei i es reduí considerablement els funcionaris assignats a la mateixa Corporació.
- Recolzament a l'agricultura per interès de seguretat i estabilitat del país. Desenvolupament d'una agricultura ecològica altament productiva i competitiva, que ha contribuït al creixement de les indústries de transformació agroalimentàries.
- Creixement econòmic en més d'un 10%, en bona part gràcies al desenvolupament de l'anomenada economia social i cooperativa, així com per la introducció de nous mercats i activitats productives, la qual cosa facilita uns nivells d'estabilitat i benestar notables.
* Reducció de l'atur fins un 0,3%.
- Xarxa ferroviària a totes les capitals, entre ciutats i entre països de la Confederació.

- Comunicacions marítimes entre els països de la Confederació, com un servei públic barat i eficient.
- Increment d'un 30% de la superfície de parcs naturals, urbans i periurbans.
- Xarxa de comunicacions aèries entre els països de la Confederació (construcció de més de 100 petits aeròdroms, d'una companyia de petits avions i helicòpters de passatgers i vinculació d'aquesta xarxa amb les principals companyies aèries europees i internacionals com ara Lufthansa, KLM i Star Alliance.
- Xarxa de microgeneració elèctrica solar i eòlica que cobreix tot el territori de la Confederació i subministrament de més del 60% del consum energètic, que garanteix la seguretat nacional, la independència i el descens de la contaminació en més d'un 40%.
- Renovació urbanística de pobles i ciutats gràcies a notables aportacions financeres als consells municipals de viles i ciutats, que s'han vist incrementats en un 120% aproximadament i de mitjana.
- Millora dels serveis sanitaris en més d'un 70% tant quantitativament com qualitativa. Reforma del Servei Català de la Salut.
- Nou sistema judicial modern, eficaç, gratuït totalment. Simplificació del marc legal.
- Habitatges de lloguer social que garanteixen una llar per a tot ciutadà que el demana.
- Reducció dels impostos en un 50% aproximadament.
- El 98% dels catalans parlen, a més del català, l'espanyol, l'anglès i una quarta llengua.
- Reducció de la violència en general en un 90%, per la introducció de procediments conflictològics i preventius.
- Programa de llarg abast per millorar l'educació, tot establint criteris innovadors així com la participació

de tota la societat. El sistema educatiu català és un dels més innovadors del món, amb nivells de resultats positius notables.

- Reducció de la corrupció també en un 80%. Bona part de la corrupció provinent del finançament dels partits polítics desapareix gràcies a la “Llei de finançament de la política” que limita les despeses en programes electorals, redueix les subvencions a patronals, sindicats i esglésies, facilitant l'accés gratuït als mitjans públics de comunicació i altres avantatges per afavorir el desenvolupament de la política i el sindicalisme, així com de la vida associativa en general.
- Increment en un 80% dels nivells de salut i de satisfacció amb la vida per part de la ciutadania.
- Increment de les prestacions sanitàries i de la Seguretat Social. Els disminuïts compten amb assistència gratuïta al 100%. Pujada de les pensions en un 200%.
- Canvis a l'administració pública. Reducció dràstica del nombre de funcionaris, i creació d'un cos professional d'alt nivell de tècnics en administració pública.

INFORME ABREUJAT SOBRE L'ESTAT DE LA LLENGUA CATALANA

En les preocupacions de dècades anteriors degut al retrocés en l'ús i normalització de la llengua catalana hi podem constatar una clara i sòlida recuperació de la llengua, tant en el seu ús social, el seu prestigi com en la difusió internacional i la qualitat i vitalitat de les seves expressions culturals.

Les primeres dècades d'autonomia van significar l'oficialitat de la llengua, la seva incorporació a l'administració, la política i el govern; també va significar la possessió de mitjans de comunicació social, de televisió, ràdios i premsa i l'ensenyament

públic, que contribuí decididament a la possibilitat i el seu coneixement a tota la població catalana, així com el seu ús per una bona part dels catalans que superaren el 50 % així com el coneixement i valoració per més del 90% dels catalans.

De tota manera, aquesta normalització no aconseguí que més del 40% restant dels catalans la incorporeassin plenament a la seva vida quotidiana, ni que la difusió de l'aprenentatge del català es normalitzés a la resta dels Països Catalans, ni a les poblacions recentment immigrades i, fins i tot internacionalment. L'acció persistent dels partits nacionalistes espanyols a les Balears i al País Valencià aconseguí impedir la seva normalització i que s'iniciés un procés de segregació lingüística entre el català de València amb la resta de modalitats lingüístiques d'aquesta llengua.

Podem arribar a constatar que el segon període polític decisiu pel desenvolupament de la pròpia sobirania ha estat abans una tasca de la societat civil que no pas de l'acció de govern pròpiament dita, encara que, evidentment, aquesta també hi ha jugat un paper de notable importància.

Avui en dia, el 95 % de la població catalana empra el català en totes les situacions i nivells de la vida social i quotidiana, i el té com a llengua materna el 70%. El 30 per cent restant, encara que coneix i fa ús també de la llengua catalana, té com a llengua materna majoritàriament el castellà, així com també altres llengües, entre les que destaquen l'anglès, el francès, alemany, àrab, amàric, italià, japonès i xinès. Catalunya és, de fet, el país de les 300 llengües que, en comptes d'assimilar-les al català, ha protegit i potenciat el seu ús. A Catalunya, amb facilitat, pots aprendre i practicar l'àrab o el xinès amb famílies i comunitats catalanes que conserven aquestes llengües. El català però, és la llengua vehicular entre tots els catalans.

L'audiència de televisió i ràdio segueix uns percentatges similars al ús de la llengua, així com el consum de la premsa diària i l'especialitzada. Pel que fa a la llengua dels llibres que es lleixen, els percentatges són diferents: Els catalans acostumen

a llegir un 50% de llibres en català, mentre que el 50% restant ho fa en llengües com l'anglès, espanyol i francès, principalment, a més d'altres llengües, trets dels llibres escolars, que són majoritàriament en català. La llengua d'Internet continua sent l'anglès, encara que cada cop més, es fa servir el *worlenglish* (també conegut amb la paraula *world*, simplement); de tota manera, el nombre de webs en català o políglotes en els quals el català és present és força alt i supera fins i tot les existents en llengua italiana, per exemple.

Les raons en que es fonamenta el desenvolupament del prestigi i ús de la llengua catalana poden enumerar-se de la manera següent:

1. Les modificacions gramaticals promogudes pel nou Institut d'Estudis Catalans fan de l'aprenentatge de la nostra llengua quelcom fàcil i funcional i incorpora decididament nous girs, característiques i conceptes molt actuals i dinàmics. Aquests canvis han fet del català una llengua moderna, molt avançada que, si d'una banda integra la parla quotidiana, de l'altra incorpora un dinamisme innovador extraordinari que la població assimila fàcilment.
2. Els programes de promoció dels productors culturals en català constitueixen un atractiu extraordinari per fer ús de la nostra llengua. Ha estat creat un circuit que fomenta de manera eficaç la lectura, promou l'obra escrita no tan sols en format llibre sinó també la seva adaptació a la ràdio, la televisió, el teatre, el cinema i a Internet. Ha estat creada una eficaç xarxa internacional de promoció de la traducció a altres llengües. La política cultural és explicada amb més detall en el capítol corresponent.
3. El dinamisme de la societat catalana, les capacitats innovadores en les expressions del pensament, així com el desenvolupament del comerç exterior i en formes de vida atractives, innovadores i d'un gran nivell. Cal

esmentar en aquest sentit, la tasca decidida de l'*Institut de Qualitat de Vida* que ha desenvolupat iniciatives que fan de l'estil de vida dels catalans un estil famós i internacionalment acceptat com l'anomenada "Dieta Mediterrània".

4. El desenvolupament d'un projecte nacional català va significar la percepció de la imatge del català de manera altament positiva. El català, que té com a pròpia la llengua catalana és, alhora, una persona cosmopolita, coneix altres llengües, és una persona progressista, profundament demòcrata, amant de la llibertat i de la bona vida, tolerant i concep el seu país de manera moderna i oberta; amb diferència d'aquells altres que professen ideologies reaccionàries, intolerants, tancats en el coneixement d'una sola llengua, capficats en dominar o controlar els altres, nostàlgics d'una idea d'Espanya centralista, conservadora, intolerant i reaccionària.
5. Tots els assentaments en els registres públics es fan, des de fa pocs anys, en llengua catalana, excepte quan l'interessat expressa la seva voluntat de fer-ho altrament. D'altra banda, la nova llei de normalització de la llengua catalana dóna aquesta prioritat sobre la llengua castellana en tots els àmbits de la vida pública... com un acte de solidaritat d'Espanya vers la cultura catalana.

REFORMA DE LA SEGURETAT SOCIAL I DEL SISTEMA SANITARI CATALÀ

En les darreres dècades, l'encariment de les prestacions socials i de l'assistència mèdica a càrrec dels pressupostos públics era clarament insostenible. El manteniment de l'estat del benestar no tenia futur tal i com havia estat concebut. Els intents de racionalització així com les iniciatives empresades des del go-

vern català, tot i ser encertades, no representaven cap solució ni a llarg ni a mig termini. L'increment impositiu resultava clarament insuficient per contenir i donar resposta a un consum sanitari creixent entre els catalans i els ciutadans d'altres països espanyols que es desplaçaven fins a Catalunya per trobar unes prestacions tecnològicament més avançades.

L'augment exponencial de consum dels actes mèdics i de fàrmacs anava implícit amb la mateixa concepció social i econòmica dominant. Per poder finançar els programes de recerca biomèdica i farmacèutica, per poder mantenir el funcionament de laboratoris farmacèutics i els mateixos hospitals i clíniques privades calia incrementar el nombre de clients i usuaris, és a dir, de malalts. Això no feia altra cosa que incrementar el pressupost públic dedicat a la sanitat; per un altre costat, el nombre de persones que cotitzaven a la seguretat social no creixia al mateix ritme... La baixa natalitat, el creixement del nombre de persones jubilades, el foment del consum sanitari i les noves epidèmies com l'estrès degut a l'alta conflictivitat com el *mobbing*, feien del tot insostenible per gaire temps més el sistema universal i públic sanitari i de la seguretat social...

La iniciativa ciutadana va ser qui ens mostrà un nou camí: el sistema sanitari fonamentat en l'educació sanitària integral. Bona part de les afeccions ordinàries tenen el seu origen en el desconeixement, en la manca d'educació sanitària dels ciutadans, raó per la qual es veuen necessitats d'acudir a un metge per solucionar una simple indigestió provocada per excessos en el menjar. L'educació sanitària universal, feta de manera pràctica, va significar la rebaixa dràstica de prestació d'actes mèdics així com de consum de fàrmacs. La capacitat autònoma per gestionar la pròpia salut va ser el principi rector d'una política sanitària eficaç.

Evidentment, calgué realitzar molts esforços per reconduir les professions i les empreses sanitàries i farmacèutiques vers els nous objectius socials de les polítiques sanitàries.

Els ATS es van transformar en el primer nivell d'atenció sanitària, ocupats de l'educació sanitària de la població, del desenvolupament de comportaments saludables i orientats vers la qualitat de la vida... Per la seva part, els doctors en medicina van incrementar els nivells d'exigència de les seves tesis doctorals i les seves tasques com a metges també se situaren en un nivell més alt, tecnificat i complex: van deixar de ser simples intermediaris en el subministrament de medicaments per a tota mena de desequilibris que podien solucionar-se perfectament mitjançant la modificació d'errors dietètics i propis d'una qualitat de vida precària.

Les polítiques preventives en l'àmbit sanitari a través de programes educatius -que no de foment del consum sanitari- també va significar una reducció notable del cost públic i privat en aspectes mèdics i sanitaris. La recerca sanitària s'orientà vers els sistemes d'increment de la qualitat de vida: Dietètics, de reducció de l'estrès per modificació de les expectatives i la manera d'organització quotidiana...

En primer lloc, els catalans són la població del món més ben educada per portar una vida saludable en tots els aspectes; a més, les xarxes de centres bàsics de salut són de fàcil accés, són a tots els barris i en totes les poblacions de més de 50 habitants. Els grans centres de recerca mèdica i els hospitals i clíniques són altament eficients en la prestació de serveis mèdics complexos. La telemedicina també s'ha estès molt però, el més important és que el consum sanitari per ignorància o per efectes del *marketing* farmacèutic forma part ja del passat.

OBRA PÚBLICA

Els vells problemes i reivindicacions com el Pla Hidrològic que havia de buidar el riu Ebre per facilitar que empresaris madrilenys poguessin associar-se amb propietaris turístics del

sud de València i de Múrcia per construir-hi camps de golf i urbanitzacions de luxe es donà per acabat durant la Segona Constitució espanyola. Tothom gaudeix ara de formes de regadiu racionals i ecològicament sostenibles que contribueixen al desenvolupament agrícola d'aquelles comarques, així com del replantejament d'un turisme de qualitat –després dels desastres especulatiu i urbanístics que van tenir lloc durant les dècades de dictadures i de govern de partits nacionalistes espanyols. La indústria turística al País Valencià arribà a situar-se en cotes crítiques de gravetat, quan els nous països turístics del mediterrani van començar a oferir preus més baixos i amb un entorn natural no degradat, com arribà a ser la situació en que es trobava a inicis del segle XXI. En bona part, els governs nacionalistes van perdre el govern de la Generalitat valenciana com a resultat d'això.

La sequera que patí Catalunya no s'arribà a solucionar amb les migrades pluges. Els debats de si calia fer el transvasament d'un riu o d'un altre, o de si calia plantejar-se la construcció de grans plantes desalinitzadores tampoc no representava una solució al problema. Tots eren projectes molt cars, a llarg termini i de dubtosa racionalitat, que alhora amagaven grans interessos especulatiu i econòmics. Finalment, s'optà per prendre les mesures més lògiques: en primer lloc calia solucionar les pèrdues que es produïen a la xarxa de distribució urbana de l'aigua i que representaven quasi bé el 40% de promig¹⁷; d'altra banda s'inicià la construcció de depuradores ecològiques i la reutilització de l'aigua per usos agrícoles i industrials; amb caràcter urgent es va fer la llei de l'aigua, que regulava les característiques de les aixetes, els sanitaris, la recollida d'aigua pluvial a l'obra urbana i els sistemes de regadiu per goteig, a més d'altres iniciatives, amb l'objectiu de reduir el consum

¹⁷ A Catalunya s'estimava una pèrdua del 20%, mentre que a Andalusia s'arribava fins al 45% en pèrdues d'aigua.

d'aigua fins a un 50%; en aquest sentit, l'experiència dels israelites ens va ser molt profitosa.

També es van construir petites desalinitzadores, petits nous embasaments i s'articularen petits sistemes de transvasaments en múltiples sentits per regular moderadament les zones amb sequera i l'aprofitament dels excedents. El sistema però definitiu fou la racionalització del consum d'aigua i dels recursos hídrics i la reparació de la xarxa de distribució que tantes pèrdues significava.

L'altra vella reivindicació d'igualtat de tots els espanyols que plantejaven els catalans, el greuge comparatiu de viure en un país on els ciutadans havien de pagar per circular per les autopistes o pel TAV (tren d'alta velocitat), mentre l'Estat espanyol construïa autopistes gratuïtes a la resta d'Espanya o abaratia els preus del TAV fora de Catalunya, finalitzà quan el Govern espanyol es decidí a establir peatges a totes les autopistes de l'Estat espanyol.

Resultava oneroso suprimir els peatges i, per un altre costat, l'increment dels impostos sobre la renda cada cop resultava una càrrega fiscal més alta pels ciutadans. El preu dels peatges s'establí relativament baix, d'aquesta manera els ciutadans catalans van veure com l'import que pagaven baixava; els ciutadans d'altres comunitats autònomes van passar de la gratuïtat a pagar un peatge barat i, en conjunt, s'igualà a tots els ciutadans espanyol al marge de les filigranes semàntiques a que ens tenien acostumats el nacionalisme espanyol quan parlava de solidaritat. Així mateix, l'Estat obtingué nous ingressos alhora que s'establí un cert fre a l'ús del cotxe en els desplaçaments, fet que plantejava problemes de tota mena des de feia temps.

Pel que respecta a la generació d'energia elèctrica, alguns accidents a les centrals nuclears en demostrà el perill i la seva inviabilitat. A banda d'aquest fet, l'increment espectacular de microgeneració elèctrica eòlica, solar i mitjançant altres tecnologies no contaminants i sostenibles acabà demostrant

la clara superioritat de les tecnologies dolces i la inconveniència de la nuclear. Les centrals nuclears van ser desmantellades i es donà impuls a la creació d'un centre universitari i un consorci econòmic pel desenvolupament de totes les energies no contaminants, així com per aconseguir l'autonomia en la producció energètica, no solament des d'un punt de vista nacional sinó també per l'autonomia de viles i comarques, adaptat sempre a les seves possibilitats i avantatges, que significà un canvi notable en la configuració de Catalunya com un país avançat i equilibrat.

En relació a la política de construcció aeroportuària, es finalitzà la construcció de l'aeroport de Barcelona amb capacitat de descentralitzar l'atapeït aeroport de Madrid en vols intercontinentals i internacional; la seva gestió passà a un consorci públic-privat i català... A partir d'aquest moment, ja no calia fer l'escala absurda a Madrid per anar a Lisboa o Nova York, per exemple, doncs es podia fer directament des de Barcelona. De tota manera, el creixement il·limitat és impossible. Calia fer aeroports de dimensions reduïdes per vols amb aeronaus més petites en vols de radi mig com les ciutats europees i d'Àfrica, així com també per vols curts que poden fer-se utilitzant les modernes avionetes i helicòpters de passatgers.

LLEI DE PROTECCIÓ DEL PAISATGE. LES NOVES CIUTATS CATALANES, REPTES I SOLUCIONS

Donada l'extremada especulació i manca d'atenció, els paisatges dels Països Catalans estaven en una situació llastimosa. Només cal veure imatges o recordar els darrers anys del segle XX o els primers del XXI. En un país on el turisme és una indústria important, la conservació d'unes condicions paisatgístiques i mediambientals és quelcom d'una importància fonamental. L'escassetat d'inversions de l'Estat, l'erosió urba-

nística i industrial, i l'increment de la població ha obligat amb caràcter urgent a redactar i aprovar una llei que preservi el paisatge i garanteixi l'equilibri mediambiental. El cas de Singapur va resultar una referència fonamental. Els ciutadans de Singapur han fonamentat la seva identitat nacional en la configuració d'un paisatge equilibrat, bell i sa. Un paisatge que emmarca i determina molt més que els resultats de la simple reacció visual. Inspirats en el Feng-Shui i conscients de la influència que té una ment serena i pragmàtica en la determinació d'un entorn que acabarà influïent de manera notable en el desenvolupament d'iniciatives polítiques i econòmiques, avui en dia, Singapur és un país pròsper, net i cosmopolita, amb un nivell de vida notable i excel·lentment relacionat internacionalment. La determinació d'una política paisatgística és molt més que intentar reconduir els errors estètics comesos durant les dictadures. Ha estat un exercici d'autèntica higiene mental, de responsabilitat social i de construcció d'un país amb futur. Les relacions entre el paisatge i l'economia, entre el benestar i la salut humana i la construcció d'un projecte nacional de futur són fonamentals, urgents i del tot necessàries, sens dubte.

La llei determinà els espais on la gent pot viure i aquells altres on s'estableixen explotacions industrials i obligà a restaurar el mal produït en l'entorn i al paisatge per pedreres, obra pública o construcció privada. S'establí el silenci com un valor important, així com la puresa de l'aire i l'harmonia entre paisatge i activitats humanes. Ja no es pot continuar construint amb estils inapropiats des d'un vessant històric o geogràfic, ni contrari al benestar i salut visual de l'entorn.

El desenvolupament i consolidació de noves ciutats com la configurada per Figueres, Roses, Castelló, Empuriabrava, Vilafant, Vilatenim i altres, amb una població de més de mig milió; o també la nova ciutat configurada per Tarragona, Reus i altres poblacions veïnes amb una població superior a l'anterior són alguns exemples d'una nova geografia que encara

no teníem ben present i que se'ns ha fet realitat de manera sobtada... La Catalunya estricta ja no es compona de les quatre capitals - Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, avui la seva realitat és ben diferent. Pel que fa als Països Catalans és el mateix: hi ha ciutats noves i altres antigues, que ja no tenen la importància demogràfica d'abans.

De tota manera, el que més ha influït en l'establiment de normes urbanístiques, paisatgístiques i de qualitat de vida ha estat el costum establert de fer figurar en les escriptures de propietat i actes de transmissió de les propietats immobiliàries un seguit de normes molt concretes que preserven l'estètica i les activitats que es desenvolupen a l'entorn de les zones residencials i l'exterior dels habitatges. De fet, no ha estat més que una còpia de les normatives que regeixen en països com els Estats Units o França. En aquests països no es pot construir, per exemple, un xalet suís en un poble de la costa, ni una caseta eivissenca en ple Pirineu. Com tampoc es pot pintar la casa de qualsevol color a qualsevol lloc ni instal·lar un taller de cotxes al mig d'una zona residencial, ni obrir una terrassa de bar en qualsevol lloc. Aquesta ha estat la mesura que més ha influït, molt més que no pas la pròpia acció de govern i les mesures legals. Nogensmenys, aquestes mesures han fet prendre consciència d'una qualitat de vida que fa pocs anys era completament inexistent.

El fet és que una part de la població de Barcelona i d'altres ciutats catalanes s'ha desplaçat a zones antigament turístiques que, degut al seu creixement havien perdut la seva qualitat de poblacions turístiques; una altra part de la població catalana s'ha desplaçat cap a la Franja de ponent i fins i tot més enllà, en terres d'Aragó, com també a les Illes Balears, a la Catalunya Nord i fins i tot a terres occitanes, on s'han establert importants grups de població catalana que gradualment s'ha integrat en la població originària.

Aquests moviments de població van ser, en part, espontanis, fugint de l'encariment de les ciutats, cercant un estil de vida millor però en part també va ser facilitat per la *Societat Promotora d'EcoViles*, una fundació que pretén crear espais urbans nous o recuperats amb nivells de qualitat de vida superiors, tant pel que fa referència a l'entorn paisatgístic, com de tranquil·litat, disposició d'autonomia energètica sostenible i no contaminant, com de normes de convivència, la implantació d'escoles amb mètodes pedagògics avançats, vida cultural intensa, accés a consum moderat i ecològic i vida simple.

També cal dir que les indústries de producció de materials per a la construcció ecològica, la permacultura i els generadors no contaminants, depuradores, etc.. han conegut un desenvolupament molt important, atès que Catalunya ha estat, junt amb Alemanya, pionera en aquest sector industrial innovador.

ELS NOUS HORIZONS ECONÒMICS

Plantejar la possibilitat d'accedir a la independència va fer que els polítics, empresaris i economistes es plantejessin les transformacions necessàries. Durant les primeres dècades de règim autonòmic i democràtic, els tics en política econòmica eren calcats del règim anterior, de caràcter centralista i proteccionista. La incorporació a Europa i, sobretot, la possibilitat real de nivell d'autonomia superior i, fins i tot d'independència facilità la creació d'una nova política econòmica innovadora i respon als reptes del moment.

La tendència a considerar Barcelona, i en extensió Catalunya i Balears com un país amb una economia fonamentada en bona part en el turisme de sol i platja es veié com un perill que calia rectificar. Avui, el turisme als Països Catalans ha estat transformat per un turisme de qualitat i, en part, els fluxos turístics han estat fixats fent que els turistes acabessin per fixar

la seva residència habitual entre nosaltres, atrets no únicament pel temps i les possibilitats socioculturals, sinó també per l'estabilitat, nivells de qualitat de vida i, de manera especial, per la creació de nombrosos llocs de treball d'alt nivell i atractius per diverses raons.

La implantació d'organismes internacionals, centres de recerca científica, universitats, institucions financeres i indústries culturals competitives internacionalment ha estat decisiu per atreure una immigració altament qualificada d'arreu.

La capacitat financera catalana, tot i ser important, no podia situar-se en nivells alts internacionalment parlant... Les multinacionals competien perillosament amb una estructura econòmica de característiques on les empreses eren petites i, sovint, familiars. La innovació tecnològica resultava difícil de gestionar en camps estratègics fonamentals com, per exemple, les telecomunicacions. Això va facilitar la creació d'empreses mixtes altament competitives.

Empreses multinacionals i europees s'associaren amb capital financer català i, al mateix temps, amb una petita empresa de capital públic que tenia per objectiu la creació del **CatalaNet**. A més d'aquestes empreses, s'incorporaren France-Telecom, MCI i Vodafone en una aparentment impossible aliança en la qual CatalaNet comptava amb capacitats de decisió bàsiques i en què els objectius eren la innovació, la sostenibilitat i l'equilibri entre els interessos de les gran multinacionals i els interessos nacionals catalans.

A la iniciativa de CatalaNet en van seguir d'altres, en àmbits econòmics diversos. Es creà, per exemple, una companyia d'aviació que ha estat pionera en incorporar lliteres en els vols transoceànics de més de set hores de durada i a preus molt competitiu. També ha contribuït a la implantació dels vols curts en què ha estat suprimit el *check-in* i altres dificultats que alentien les gestions d'embarcament. També l'àmbit de l'economia ètica, així com les empreses industrials d'energies

no contaminant i de productes per a l'agricultura i la química no contaminant, han conegut un desenvolupament extraordinari. Les empreses d'aquesta mena són presents arreu i la seva expansió coneix uns increments espectaculars.

Des del punt de vista de relacions fiscals amb l'Estat espanyol, s'establí el criteri que les aportacions catalanes (primer va ser Catalunya, més tard Balears i, finalment, València) havien de ser determinades en funció de la seva renda nacional i les inversions de l'Estat a Catalunya en funció de la població. Finalment, s'establí un concert econòmic entre Catalunya i l'Estat, així com un sistema de cogestió del Fons de Solidaritat que havia de servir per afavorir el desenvolupament d'aquelles parts de l'Estat espanyol en situació precària i, fins i tot, en les polítiques de cooperació internacional coordinades –que no dirigides– des de l'Estat. L'estat és ara un coordinador de interessos diversos, abans que un òrgan central monopolitzat per uns interessos minoritaris que gestioni els seus recursos financers, o el poder per garantir la seva pervivència i la pervivència dels privilegis dels sectors usufructuaris del que fou l'Espanya nacionalista.

La política econòmica actual és molt sensible en garantir nivells d'autonomia energètica, de producció alimentària i en tots aquells sectors estratègics que mantenen una relació explícita amb una política de seguretat i d'equilibri en les relacions internacionals d'interdependència. D'una altra banda, Catalunya és actualment pionera en l'àmbit de les finances ètiques: aquest sector financer que combina la rendibilitat dels capitals amb la sostenibilitat ecològica i social de les inversions. Les institucions financeres catalanes, en aliança amb institucions i empreses similars d'altres països, estan presents en el desenvolupament harmònic i just de les principals regions del planeta més deprimides.

La creació de l'Institut Universitari per l'Economia Social i Sostenible, tingué sens dubte una importància decisiva no

tan sols en el planejament d'una economia moderna sinó també en la tasca de coordinar interessos i d'impulsar iniciatives d'aplicació concreta. La Federació de Cambres de Comerç de la Confederació, així com la renovació del Cercle d'Economia (que passà a denominar-se d'Economia i Sociologia), també contribuï decididament a establir una racionalitat en la col·laboració entre els Països Catalans o de la Confederació, allunyat de les estratègies nacionalistes espanyoles, més interessades en dividir i perjudicar que en potenciar i millorar les relacions econòmiques i socials de l'àrea d'influència de València, Balears i Catalunya.

LA RENDA BÀSICA

Primer va ser l'ANC qui va fer seva i va promocionar la necessitat d'establir una *Renda Bàsica* per a tots els ciutadans dels Països Catalans. Posteriorment, els parlaments també van fer seva aquesta proposta, atès que la població civil havia començat a implementar-la des de la seva pròpia iniciativa. Amb l'edició de moneda i segells sense valor de canvi ni postal, així com la transferència de determinades partides pressupostàries i l'ingrés per determinats serveis, l'ANC inicià una sèrie d'iniciatives encaminades a fer realitat aquesta altra manera d'entendre la ciutadania. *Totes les persones, pel sol fet de viure en un territori determinat són hereus i tenen dret al gaudiment del seu entorn i a l'usufructe dels béns naturals.* D'aquesta manera començava el discurs de justificació de la necessitat d'establir la Renda Bàsica. De fet, amb la definició de ciutadania tots els catalans eren usufructuaris d'un sistema social que els garantia els recursos bàsics per viure amb dignitat i a desenvolupar-se plenament com a persones. Juntament a la Renda Bàsica s'incorporen un sistema d'ensenyament universal dissenyat amb criteris molt pragmàtics

i una assistència sanitària bàsica, lluny però del consumisme sanitari i farmacològic dels sistemes sanitaris tradicionals dels darrers temps a la majoria de països d'economies desenvolupades. Les darreres polítiques d'habitatges socials i el desenvolupament de determinades iniciatives d'economia social, asseguren aquests drets bàsics que en règims anteriors no podien garantir ni de lluny. La implantació de la Renda Bàsica, a més de les noves orientacions del sistema sanitari, de resolució de conflictes –fonamentat en la Conflictologia, que reemplaçava en part l'administració de justícia per un altre sistema molt més àgil, barat i just– va ser d'importància cabdal per definir un concepte pragmàtic de ciutadania en el qual la llibertat (en pau, seguretat i justícia, evidentment), el benestar, la participació democràtica i la sostenibilitat eren criteris bàsics relacionats estretament amb la ciutadania, més que no pas abstraccions com les que durant tan de temps es fonamentà la noció d'Espanya.

Els governs catalans també han adoptat destinar el 0,7 %, pel cap baix, del seu Producte Interior Brut als convenis internacionals signats amb les Nacions Unides per cooperar amb la supressió de la pobresa, la sostenibilitat, la desaparició de les pandèmies com la SIDA i el desenvolupament del respecte dels drets humans al món. Evidentment, aquesta decisió ha significat pels Països Catalans entrar en el club selecte de països com els Escandinaus o Nova Zelanda, amb un sistema polític més avançat. A banda d'això, les activitats de cooperació internacional també han fet que molts catalans estiguin dedicats professionalment a les activitats humanitàries i que les indústries que subministren ajut a països en situació de crisi obtinguin contractes de participació que contribueixen a salvar vides i no a fer-les desaparèixer, com és el cas dels països productors i exportadors d'armes de destrucció massiva, com ara els Estats Units o l'Espanya de fa algunes dècades.

REFORMA JUDICIAL

Els primers anys de l'any 2000 esclatà la crisi en l'àmbit judicial. A nivell polític, la submissió de la Justícia a les combinacions polítiques havia situat la qualitat de la democràcia a nivells molt baixos. Bona part dels alts magistrats eren escollits des de la política, i la formació judicial s'assemblava més a la formació dels funcionaris per aplicar una normativa que no pas per administrar una justícia independent i universal.

A més, l'administració de la justícia ordinària es trobava col·lapsada per una criminalitat i una conflictivitat creixent, un galimaties legal i una jurisprudència contradictòria. De manera equivalent a com es produí en el sistema sanitari, el sistema judicial es mantenia més per motius gremials que per estímuls inspirats en la justícia o per eficàcia de la seva administració. Tampoc l'Estat tenia gaire interès en promocionar una justícia competent i els recursos que s'hi assignaven eren sempre insuficients.

No es podia fer altre cosa que retornar bona part dels processos de resolució de conflictes a la ciutadania, rebaixar el cost i la complexitat de l'Administració de Justícia i reservar-la per aquells casos greus necessitats d'especialistes de bon nivell.

En primer lloc, es formalitzaren els estudis a tots nivells de la Conflictologia, i es van crear dotacions pressupostàries per fer recerca conflictològica, així com per difondre tècniques i principis bàsics de resolució de conflictes a través del sistema educatiu i de l'educació no formal. No podia ser que, pel fet que un veí tingués un gos cridaner la queixa hagués de transitar per servis de mediació, tribunals i procediments llargs, complicats i cars.

Els ciutadans han d'estar capacitats per a la convivència sense la necessitat constant del recurs d'una forma o altra d'arbitratge, mediació o del concurs de la justícia ordinà-

ria. La bona governabilitat ha de disposar d'aquells coneixements i ressorts que facin possible preveure el conflicte i donar solució de manera fàcil i ràpida.

La reforma judicial també passà per simplificar l'entramat de lleis contradictòries i repetitives, simplificant els procediments i facilitant formes extrajudicials de resolució de conflictes com els proposats des de la Conflictologia.

El Dret consuetudinari tornà a ser implantat, es reformà a fons el sistema penal, van ser reduïdes la major part de les lleis vigents a unes poques lleis relacionades amb temes fonamentals; bona part de les lleis vigents van ser derogades i simplifi-cades en lleis-marc fonamentades en principis bàsics i generals. També s'impulsaren tres nivells de professionals del dret: els primers són *Facilitadors* que, mitjançant procediments no burocràtics de significació prioritàriament psicològica pedagògica procuren per la resolució dels conflictes sense arribar a les institucions ordinàries del sistema judicial; en segon lloc, hi ha els advocats, formats més per evitar plets que per guanyar-los i, en tercer lloc, els jutges, persones amb una sòlida formació en Dret i en Conflictologia, persones amb experiència i prestigi als que arriben els casos més complicats i difícils de resoldre.

De manera similar, l'acció policial deixà de fonamentar-se en l'acte repressiu i integrà principis, tècniques i procediments de gestió conflictual aportats per la Conflictologia i la Criminologia. De fet, els nous agents de policia han derivat fins a transformar-se en agents de la seguretat i la convivència, la qual cosa sens dubte ha contribuït decididament a reduir dràsticament els casos de violència domèstica, de *mobbing* i els delictes en general.

Evidentment, existeixen cossos especials preparats per intervenir en situacions extremes; es tracta de cossos molt ben preparats, tant en els aspectes tècnics com d'escrupolós respecte pels drets humans i els principis democràtics. La prevenció és el sector policial que compta amb més efectius i recursos.

LA RELIGIÓ DELS CATALANS¹⁸

Feia temps que bona part de l'església catòlica catalana vivia en un estat de frustració i incomoditat degut al paper del Vaticà i, més concretament, de la Conferència Episcopal espanyola, influïda directament per l'extrema dreta i el nacionalisme espanyol i dels pactes polítics entre els successius governs de l'Estat en relació al Concordat. La declaració de la Conferència Episcopal espanyola condemnant com immorals aquelles ideologies polítiques partidàries de la independència fou la gota que va fer vessar la paciència i el tret de sortida d'una sèrie de iniciatives que han contribuït a configurar la situació actual.

Els impediments per constituir la Conferència Episcopal catalana, la negativa persistent vaticana per reconèixer, encara que només fos simbòlicament, la llengua dels catalans; els successius nomenaments d'arquebisbes de Barcelona d'ideologia allunyada de les formes de vida religiosa dels catalans i, de manera especial, el caràcter conservador de la jerarquia catòlica que impedia l'evolució de les comunitats catòliques catalanes; la corrupció, politització i els nombrosos escàndols sexuals de caràcter pedòfil per part de capellans i, sobretot, de bisbes, fou el brou de cultiu del moviment protagonitzat per les comunitats cristianes de base que desembocà en el que avui es coneix com l'Església Cristiana Catalana.

Les associacions de capellans casats, associacions de dones religioses seglars i monges que reivindicaven la igualtat de gènere dins de l'església, comunitats catòliques progressistes, homosexuals cristians, molts catalans desafectats per la política reaccionària i espanyolista de la jerarquia catòlica, identificats molts d'ells amb formes de cristianisme evangèlic primitiu, acabaren convergint amb algunes esglésies i comunitats protestants sorgides en els darrers anys. D'altra banda, el procés

¹⁸ Article aparegut a la revista Terra i Cel.

ecumènic encetat pel mateix Concili Vaticà II d'acostament a les altres esglésies cristianes a nivell mundial, va fer veure la importància d'iniciar un procés d'afirmació que permetés de participar d'aquell moviment ecumènic mundial cridat a reunificar un cristianisme que mai hagués hagut de dividir-se.

A Catalunya, com a d'altres països europeus, les esglésies tancaven per manca de sacerdots i de feligresos, la crítica social al paper l'església catòlica oficial era creixent i cada cop més repudiada per la majoria de la població. Les esglésies i els seminaris eren gairebé buits, un 80% dels catalans eren desafectes de l'Església catòlica i finalment van sorgir, de la mà dels moviments migratoris, molts moviments religiosos. Musulmans, budistes i agnòstics o ateus podien comparar-se en nombre als catòlics.

Algunes monges i altres dones de significació i vida religiosa després del Sínode de les dones, pertanyent al moviment "Som església", optaren entrar a l'Església anglicana, on acabaren per ser ordenades com a sacerdots pel bisbe anglicà. Aquest fou el pas "legal" per constituir formalment l'Església Cristiana Catalana, similar a la que existeix a Escòcia o Gal·les, encara que, a diferència d'aquestes, l'Església Cristiana catalana mai no es constituí formalment com a tal, és més aviat un moviment feblement organitzat, una identitat, sobretot. La posterior convergència amb altres comunitats i petites esglésies cristianes i, fins i tot, moviments i comunitats d'obediència estrictament catòlica però progressista i catalanista va fer de l'Església Cristiana catalana una congregació plural, dinàmica i influent com feia molts anys que no existia. En aquesta organització convivia catòlics i protestants.

Hi va haver fins i tot alguns bisbes que reconegueren i col·laboraren amb aquest moviment religiós i d'església. Un d'ells, fins i tot arribà a separar-se de l'obediència vaticana i consagrà sacerdots a algunes monges i a seglars amb una sòlida formació religiosa i una activitat social notable.

Una altre de les novetats de la vida religiosa catalana ha estat influïda per la posterior creació de la Conferència Episcopal catalana, en comprovar el Vaticà que la seva influència minvava de manera espectacular. L'aparició de l'Església Cristiana catalana motivà que la jerarquia catòlica deixés d'oposar resistència a la constitució d'aquesta Conferència episcopal, sense per això arribar a desvincular-la del tot de la vinculació espanyola. De tota manera, alguns bisbes catòlics catalans van establir vincles de col·laboració molt estrets amb l'Església Cristiana catalana que es transformà en un referent bàsic per la vida religiosa cristiana a Catalunya i, en general als Països Catalans.

El renaixement de l'espiritualitat així com l'arribada de nombrosos immigrants de països amb cultures i religions diverses, els actes que es celebraren amb motiu del Forum l'any 2004, va generar l'aparició de comunitats budistes, musulmanes, taoistes i, fins i tot, hinduïstes. Com acostuma a succeir en aquests casos, les petites comunitats religioses nascudes en un mitjà culturalment aliè, són les que amb més puresa i convicció viuen les seves creences. Ben contràriament a com acostuma a succeir quan les esglésies es vinculen als poders terrenals i actuen com a poders polítics i econòmics conservadors i autoritaris.

Tampoc no podem oblidar la fundació d'un moviment aparentment antireligiós com és l'associació d'ateus, agnòstics i anticlericals (AAAA) que, de fet, ha contribuït decididament al desenvolupament d'una, diguem-ne, filosofia i una "espiritualitat" racional i crítica, d'una mena de neo-paganisme politeïsta que contribueix a forçar les responsabilitats polítiques de les esglésies més dedicades a procurar per les seves aliances amb el poder que per alliberar les ànimes o els esperits de les pors, les angories i els odis en què moltes persones viuen. Els membres de l'AAAA han contribuït a denunciar l'ús fraudulent de la religió amb finalitats comercials i polítiques inconfessables

i a contemplar les coses de l'esperit d'una altre manera, amb rigor i responsabilitat. Aquesta associació va ser promotora del moviment europeu i, més tard internacional, contra l'ús de les religions com a sistema de *marketing* polític i de justificació de les guerres. Als Estats Units els seus membres i el mateix moviment és perseguit sistemàticament i molts dels seus membres pateixen tortura i presó per haver denunciat la corrupció i les maquinacions de les esglésies integristes americanes i, en especial, dels ultra-ortodoxos jueus i els "cristians renascuts" dels quals la família Bush en són destacats representants. Aquests són els màrtirs del tercer mil·lenni, els perseguits per unes doctrines reaccionàries, conservadores i intolerants com ho van ser segles enrere les esglésies oficials aliades a les velles monarquies europees en contra dels protestants o dels moviments religiosos com els càtars o els quàquers.

El ressorgiment del moviment càtar també ha estat un fenomen important. A les formes de cristianisme primitiu dels càtars històrics s'hi han afegit les formes i conceptes espiritualistes més innovadors provinents del budisme, el taoisme, sufisme i en connexió amb les teories de la física quàntica o de la filosofia de vida naturista. Els nous càtars han incorporat formes de vida quotidiana, culturals i actitudinals en connexió amb un esperit religiós simple, pragmàtic i universal profundament arrelat en una ètica compromesa amb l'ésser humà. Promovent la vida simple, la justícia social i un pacifisme radical, i d'acord amb principis i valors molt fàcils d'entendre i d'aplicar posseeixen una semblança amb els quàquers força notable. La seva organització és circumstancial, no posseeixen símbols, jerarquia ni teologia oficial, la qual cosa els porta a ésser més conseqüents que altres religions que poden delegar en els símbols i en la doctrina uns valors que viuen de manera molt circumstancial i tèbia.

La fundació internacional de l'Institut d'Estudis Religiosos (editor de la revista *Cel i Terra*), ha contribuït decididament a fer aportacions rigoroses sobre la importància que té la místi-

ca, l'espiritualitat i la religiositat, per bé o per mal, en la vida de les persones i de les societats. L'Institut ha creat una xarxa universitària internacional de centres d'estudis religiosos, ha estat el promotor dels congressos que han aplegat la diversitat expressiva i interpretativa religiosa, ha contribuït decididament a reconciliar ciència, religió, formes de vida i actitud política.

Com a conclusió, podem dir que la crisi de la vida política participativa, el descens en la militància en partits polítics i en sindicats ha estat la raó del desplaçament de la participació dels ciutadans en l'interès i participació en organitzacions allunyades d'un poder polític excessivament influït pels compromisos amb els poders fàctics. L'elevada participació en tota mena d'ONG's i, més concretament, el ressorgiment de la vida religiosa catalana, encara que des de plantejaments molt diferents dels tradicionals, va venir determinat, en bona part, per la crisi aguda de la vida política i religiosa clàssica.

Les conferències interreligioses catalanes han estat el que millor defineix la religió dels catalans i la seva importància a la vida d'avui. Quan es reuneixen persones de confessions diverses com la musulmana, cristiana, o budista junt amb persones que es defineixen com a neo-paganes, càtars, taoistes, agnòstics etc., ho fan en silenci, la forma més eloqüent de comunicar-se espiritualment, mediten cadascun a la seva manera i més tard socialitzen entre tots, organitzen actes o projectes conjunts i comparteixen els seus sentiments religiosos. Això els ha donat una identitat pròpia que els identifica, és la religió dels catalans, el vincle subtil que representa tolerància, llibertat de pensament, compromís humanitari, reconeixement mutu, respecte, una visió més enllà del simple utilitarisme i d'una racionalitat sovint limitada per conceptes rígids... Tenen en comú el seu caràcter pacífic, el compromís amb la justícia social, una idea de la vida fonamentada en la simplicitat, el silenci com a única forma d'encontre així com un interès marcat per totes les formes d'espiritualitat. És la religió dels catalans.

L'INSTITUT CRISTÒFOL COLOM

La catalanitat del descobridor d'Amèrica ja feia temps que havia històricament demostrada per historiadors de prestigi com en Charles Merrill, dels Estats Units, així com per les successives implicacions dels poders espanyols, tan governamentals com d'alguns intel·lectuals per amagar aquest fet i impedir l'accés dels catalans a la colonització d'Amèrica.

La constitució de l'Institut Cristòfol Colom té per objectiu primordial l'establiment de consolats catalans a tot el món. Aquests consolats són iniciatives integrals per afavorir els intercanvis comercials i culturals en el més ampli sentit.

Bàsicament, els Consolats catalans arreu del món consisteixen en un consorci d'empreses, associacions, universitats i administracions públiques que reuneixen recursos financers, humans i de coneixement que decideixen establir-se en un altre país i iniciar intercanvis en àmbits diversos.

Feia alguns anys havia començat un procés d'emigracions catalanes; aquest va ser un fet que contribuí a encetar aquests projectes. Alguns grups de catalans o de famílies, van emigrar a Sud-àfrica, Nova Zelanda, Hawaii, Ghana, Austràlia, Xile, Argentina i altres països, imbuïts d'una idea de començar una nova vida i, fins i tot, de constituir comunitats catalanes lluny dels Països Catalans. En alguns d'aquests països com Sud-àfrica i Austràlia, els catalans que emigraren van aprofitar les possibilitats de territori per comprar finques de milers d'hectàrees i establir, conjuntament, explotacions i producció vitícoles, aprofitant els coneixements i les tradicions catalanes en aquest sector. D'altres, fins i tot, han arribat a comprar una petita illa sencera a l'arxipèlag de les Fiji i han creat dos o tres petites urbanitzacions que han venut com a segona residència a d'altres catalans i a ciutadans australians, anglesos i francesos. El fet que la majoria de propietaris siguin catalans, dona en aquests nous poblets un caràcter predominantment català:

fins i tot, el nom amb que es coneixia l'illa ha estat modificat i ara és coneguda com Catalònia Island. El que està resultant extraordinari és que una part de les persones que han adquirit una casa o una parcel·la en una d'aquestes illes del Pacífic, han decidit traslladar la seva residència allà on estan contribuint al desenvolupament d'empreses turístiques en altres illes.

Els Consolats, alguns d'aquests desenvolupats en comandita amb la vila de Perpinyà, Andorra o institucions valencianes i balears, són oficines operatives des de les que es desenvolupen projectes diversos. En molts casos, s'establien empreses i indústries que acabaren tenint una certa similitud amb les colònies del Llobregat. Indústries, cases on viuen els treballadors, cooperatives de consum, escola, encara que des d'un esperit comunitari i cooperativista molt fort... Aquests esdevenen projectes integrals de desenvolupament. Són models urbanístics i de vida social similar a les anomenades *ecoviles*. Les escoles posseeixen el doble reconeixement del país on es troben i del sistema d'ensenyament català. La seva qualitat pedagògica i la doble titulació ha fet que molts ciutadans, tan catalans com dels països on es troben, vulguin que els seus fills hi vagin. La UOC també estableix centres de suport en aliança amb universitats dels països on s'estableixen, al igual que altres universitats catalanes decideixen obrir establiments filials.

A títol d'exemple: Universitat Autònoma de Barcelona a Guayaquil, Universitat de Barcelona a Dakar, Universitat Pompeu Fabra a Montreal (Quebec), Universitat de Girona a Casablanca o la Universitat Rovira i Virgili a Buenos Aires. El fet és que molts catalans han emigrat a aquests països com a professors, directors de fàbrica, mestres o professionals lliberals; tanmateix, alguns antics immigrants equatorians, marroquins o argentins que porten, potser, vint anys a Catalunya, que s'han integrat en la societat catalana, i que parlen el català, també han decidit de tornar als seus països d'origen. El més curiós és que aquestes persones, de nou en el seus països de

naixement, ho fan com a catalans!. Els grups de població catalana arreu, ha significat el renaixement d'aquells vells casals catalans amb una diferència fonamental, que la facilitat de les comunicacions i la possibilitat de viatjar a Catalunya fa que no es transformin en poblacions aïllades en un procés irreversible de pèrdua d'identitat i desvinculats del país on han nascut. Els resultats d'aquest procés d'internacionalització catalana ha estat espectacular. Això ha contribuït decididament a la internacionalització de la llengua i la cultura catalanes. I de les indústries culturals.

LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

A finals del segle XX es va fer palesa la crisi de les universitats a Catalunya. En les darreres dècades del segle anterior, les universitats en general i les catalanes en particular van donar pas al model dels Estats Units: els gerents i el personal de gestió van anar adquirint cada cop més rellevància al costat dels professors i *recercaires* que, contràriament, van anar perdent poder i protagonisme.

A diferència dels Estats Units, on els gestors són persones formades per seves funcions que hauran de realitzar i la seva feina és fiscalitzada en tot moment pels resultats que obtenen, a Catalunya el personal de gestió eren persones mediocres que no destacaven ni en l'àmbit científic ni en l'acadèmic, persones formades en qualsevol disciplina que no trobaven feina i insegurs davant d'un professorat més o menys capacitat per impartir la docència o desenvolupar activitats de recerca científica en alguna disciplina concreta.

El fet és que, en moltes universitats, la gestió econòmica, organitzativa, de recerca i docent va reduir els seus nivells de qualitat de manera dramàtica. Els títols universitaris eren, pràcticament, venuts; el sol fet de pagar la matrícula ja donava dret a disposar del corresponent títol, fins i tot els doctorats.

Va haver-hi universitats que van prescindir dels professors. Encomanaven a persones que ni tan sols tenien una llicenciatura o de països llatinoamericans (així els pagaven menys) que fessin un recull de materials que podien trobar arbitràriament a Internet (molts d'ells obtenien aquests articles a *el Racó del Mandrós* d'Internet), feien fotocòpies que no pagaven drets d'autor i proposaven a animadors socials que desenvolupessin les tasques de professors en base als materials anteriors. El que realment valoraven a l'hora de la selecció de personal era que fossin persones alegres i divertides... Era preferible un animador mediocre que el més excel·lent dels professors: aquest era el criteri que se seguia.

L'excés de titulacions, el baix nivell, la mercantilització de l'activitat docent i de recerca (moltes recerques no es feien, eren plagis, es feien servir materials ja existents adaptats per poder justificar la presentació a concursos i subvencions) i la fatal gestió econòmica van ser elements que situaren les universitats en una situació greu tan des del punt de vista científic com econòmic i social.

Les universitats no podien continuar jugant el paper de lloc de socialització per joves que no podrien trobar la feina qualificada per a la que, teòricament almenys, havien estat formats. No es pot dir que la reforma universitària hagi estat ja finalitzada, però comença a donar alguns fruits. Aquests són algunes de les reformes fetes:

- S'equilibrà el poder i el paper dels acadèmics i dels gestors. S'exigí una formació especialitzada als gestors i s'establiren sistemes de control de qualitat de la seva feina.
- S'obrí un procés de convergència d'estudis amb la finalitat de reduir titulacions i d'aconseguir una orientació més precisa. S'incrementaren el nombre d'especialitzacions. Creació de nous estudis com els de Conflictologia, Qualitat de vida, Nanotecnologies, Medicines holístiques, Ecoarquitectura i Bioconstrucció, Mística...

- Dos nivells universitaris ben distingits. El primer prepara per a l'exercici professional específic i pràctic, el segon per a la recerca i la direcció en els àmbits professionals específics. El primer nivell és dotat d'elements funcionals, mentre que en el segon s'incrementa el nivell i l'exigència. Sorgeixen els doctorats europeus que s'atorguen a processos continuats de recerca i a l'experiència professional acumulada i de qualitat.
- Desenvolupament de la funció universitària de formació continuada sense crèdits com una extensió cultural i lloc de socialització.
- Es consolidà el procés d'acostament i col·laboració entre les universitats de Catalunya, que va donar pas a la creació de la marca *Universitat de Catalunya*, moviment de què participaven totes les universitats públiques i al que més tard es van afegir algunes privades i, fins i tot, altres Països Catalans establiren aliances amb universitats occitanes.

MONUMENT ALS ENEMICS

Resulta sorprenent, però Catalunya deu ser l'únic país del món que té un monument als enemics, als que, indiscutiblement, han contribuït decididament a conformar la Catalunya independent d'avui. Va ser inaugurat recentment. En un dels murs que conformen el monument hi consten els noms de totes aquelles persones que s'han destacat per comandar les més decidides campanyes i fets contra els catalans, contra Catalunya o els Països Catalans i contra aquells que reivindicaven les llibertats i el dret a l'autodeterminació democràtica per a la Nació catalana.

Entre molts altres figuren noms com Felip Vè, el Comte-Duc d'Olivares, José Mª Aznar, Galinsoga... El mo-

nument agraeix als enemics haver transmès als catalans les aspiracions a la llibertat i haver fet possible l'accés a la independència. Es localitza en un racó d'un parc públic, rodejat de bancs de pedra, potser amb la finalitat que els catalans reflexionin sobre les raons absurdes per oposar-se a la llibertat dels altres i a l'ús de la violència per aconseguir-ho. El Consell de la Vila ha hagut de procurar extreure la vigilància per impedir que algunes persones tinguessin el costum de fer-ho servir com urinari públic, tot i que existeixen instal·lacions amb aquesta finalitat molt a prop.

FUNDACIÓ INTERNACIONAL 11 DE SETEMBRE

Proclamació del dia 11 de setembre com a dia mundial de rebuig de totes les guerres, formes de violència i dictadura, contra la criminalitat i la corrupció, el terrorisme, l'explotació i opressió criminal.

Fa poc es constituí a Barcelona la Fundació Mundial 11 de setembre amb el propòsit de treballar decididament en la denúncia de la guerra i de tota forma de terrorisme, tortura, opressió, dictadura, violència, criminalitat i corrupció. És el dia en què es demana justícia per a totes les atrocitats. Aquesta iniciativa fou molt ben acollida per fundacions nord-americanes, xilenes, palestines, japoneses, israelites, alemanyes, basques i de molts altres països que han patit genocidi, dictadures i invasions... No en va, l'onze de setembre és una data de trist record per l'assassinat del President xilè Salvador Allende, per els nombrosos morts palestins que van motivar la creació de la tristament famosa organització terrorista "Setembre Negre". També per l'acte terrorista inexplicat a les Torres Bessones i al Pentàgon l'any 2002 als Estats Units d'Amèrica –que motivaren

sospites ben fonamentades de la complicitat de part dels serveis secrets així com d'interessos polítics nord-americans d'extrema dreta– i, evidentment, per l'onze de setembre de 1714 amb l'entrada i ocupació de la ciutat de Barcelona, a sang i foc, per la coalició dels exèrcits espanyol, britànic i francès. A més de molts altres casos tristament famosos que coincideixen amb dates i intencions.

Aquesta Fundació, de la qual Alejandro Martí ha estat un dels seus fundadors, ha finançat un consorci mundial virtual d'organitzacions humanitàries, de defensa dels drets humans, agències públiques i ONG's que treballen sobre el terreny en la denúncia de guerres, corrupció i opressió per tal de facilitar el treball en comú. La coordinació de campanyes, la pressió solidària sobre governs bel·licosos, la promoció i recolzament d'iniciatives com els tribunals penals internacionals i altres iniciatives, ha fet d'aquesta Fundació exemple del que les Nacions Unides no va poder fer en aquest camp, degut a la manca de recolzament de les grans potències així com a l'ús d'unes tecnologies excessivament burocratitzades que intentaven reproduir les estructures d'un govern mundial, quan el que calia era facilitar l'autogestió i potenciació de les iniciatives ciutadanes existents.

Des de la seva constitució ha finançat la publicació de nombrosos llibres, la producció de films, organització d'exposicions de difusió internacional amb l'objectiu de sensibilitzar l'opinió pública mundial sobre el significat catastròfic de les guerres i la denúncia de tota forma de violència.

Cal recordar que la Festa Nacional catalana fa temps que es traslladà al 23 de juny, data en què a tots els Països Catalans se celebra el solstici d'estiu amb una forta significació d'acabament de l'hivern i arribada del bon temps, que es tradueix per una significació d'alliberament i de futur de llibertat i de celebració de l'esperit de comunitat.

LA FESTA DELS CATALANS

Fa ja alguns anys que la festa nacional catalana va deixar de celebrar-se l'onze de setembre. Aquesta data va deixar pas a celebracions de caràcter mundial en relació a la denúncia contra tota forma de violència, contra les guerres, el terrorisme i l'opressió. D'altre banda, l'onze de setembre com a "festa" resultava contradictòria i no era comuna a tots els Països Catalans ni popularment gaire reconeguda.

Una comissió composta per institucions públiques i privades decidí impulsar el dia 23 de juny com la Festa de tots els catalans. La nit del 22 ja era, ancestralment, una festa popular dels catalans, només calia renovar-ne el significat. Amb un sentit de renovació, de festa alegre, amb el sentit que el foc i la llum aporten, aplegà tots els ciutadans; fins i tot els nouvinguts de terres llunyanes van veure-hi una manera fàcil de convergir en una festa que no commemorava fets històrics sinó valors humans reconeguts en totes les cultures d'origen i, per tan, fàcilment agermanables.

Així doncs, el 23 de juny, solstici d'estiu, ha estat proclamat oficialment com a Festa dels catalans, per la llibertat, la diversitat, la justícia i la convivència.

De fet s'ha transformat en la Festa nacional dels Països Catalans i, fins i tot, en una festa de referència per als països de l'Antiga Corona d'Aragó i d'Occitània. Les fogueres han estat, de nou, incorporades a les celebracions com un símbol de renovació i d'esperança. De fet, la nit del 23 senyala l'inici de les festes i les tertúlies que se succeiran moltes nits mentre faci bon temps, en lloc de trobada, de llargues converses i reflexions a la llum de la lluna, gaudint de les hores d'una temperatura més agradable que la diürna dels mesos d'estiu...

Aquesta és una data en què els catalans s'han acostumat a desfer-se de les coses supèrflues que omplen les seves cases. Per aquest motiu han estat creades autèntiques fires o mercats

d'ocasió, alguns d'aquests en fires on els objectes de segona mà en bon estat no es venen sinó que es regalen o s'intercanvien. Moltes famílies encenen espelmes, fanalets o llums per commemorar la festa. Aquesta és una de les festes més populars i alegres del calendari dels catalans, juntament amb d'altres com el Dia del Llibre - que ve a simbolitzar el dia de la cultura, la civilitat, la valoració del treball i la bellesa simbolitzats per l'espiga encara verda i les roses. D'altre banda, l'onze de setembre és més aviat un dia dedicat al record i al compromís en la lluita contra tota forma de violència.

MONEDA I SEGELLS

Amb motiu de la primera exposició de moneda i segells catalans convé recordar l'origen actual de l'emissió de moneda a segells catalans. L'emissió de moneda i valors postals s'inicià de la ma de l'ANC i més tard fou també avalada pel Govern català. En els seus inicis no tenien cap valor de canvi ni postal, car es tractava únicament d'emissions pels col·leccionistes; no fou fins més tard quan van adquirir un valor simbòlic i, finalment, es dotà d'un valor econòmic i oficial. Tant la moneda com els segells tenen un valor diferent de l'original atorgat, tenen un valor que serveix, com l'or, com un sistema d'estalvi, símbol i de valor artístic indiscutible.

La moneda catalana rep el nom de *Diner*. Un diner té un valor de 10 euros. Existeixen monedes de 1, 10 i 100 diners, que equival a 10, 100 i 1000 euros. Són monedes de plata, or i platí de la millor qualitat, amb dissenys molt acurats fets per artistes de renom internacional, molts d'ells catalans.

No són monedes de curs legal, entre altres coses pel seu tamany i pes, i el valor que tenen és essencialment numismàtic, simbòlic i pel metall en què han estat fetes. Com ja hem dit, serveixen com un sistema d'estalvi, com arres i per fer regals especials.

Cal remarcar que, des de fa ja alguns anys, diverses iniciatives populars van fer desaparèixer les monedes de 1, 2 i 5 cèntims de euro, que no ha succeït en altres parts de l'Estat espanyol. Botigues, consumidors i ciutadans en general van decidir no fer ús ni acceptar aquestes monedes fraccionàries, al igual que en altres països europeus. Per contra, en determinades transaccions sí que són acceptades les monedes de 100 *diners*, atès que el seu valor és força acceptat.

Junt amb l'emissió de segells s'han desplegat campanyes publicitàries perquè les persones s'acostumin a escriure bé la seva adreça postal fent ús no només del català i de la nomenclatura en aquesta llengua sinó, també, fent constar sempre el nom de Catalunya, al costat del nom de la vila, tant pels que volen posar només Catalunya com aquells altres que també posen Espanya i Europa. Ara, a les targetes, adreces postals, cartes i etiquetatge sempre és present el nom de Catalunya en referència al país al que es pertany.

Dins d'aquest àmbit també cal remarcar l'emissió dels distintius denominats "RESPECTE", una iniciativa privada de la mà de gremis, associacions culturals, socials i comercials i avalada per l'ANC, consistent en un registre de qualitat que garanteix que els comerços, establiments, empreses i institucions de tota mena estan capacitats per entendre i parlar en català, castellà i anglès¹⁹, que els possibles conflictes es resoldran per procediments no judicials i pacífics i una llarga llista de compromisos ètics. L'èxit d'aquest registre ha fet que la majoria d'institucions i establiments oberts al públic el posseeixin. El que no arribaren a aconseguir les lleis i els governs ha estat un èxit des de la iniciativa privada. També cal dir que les administracions públiques han optat per integrar clàusules segons les quals tota subvenció pública exigeix el compliment i l'aplicació de la llei que ordena el coneixement del català i de les normatives mediambientals vigents com ho fa el distintiu *RESPECTE*.

¹⁹ Als territoris corresponents, també en aranès i francès.

ALGUNS RESULTATS DE RECERQUES SOCIOLÒGIQUES SOBRE LA SOCIETAT CATALANA CONTEMPORÀNIA

Els costums han canviat substancialment. Les músiques de mala qualitat d'origen americà i espanyol que acostumaven a contaminar la sensibilitat auditiva en fires, festes majors i llocs públics en general arreu dels Països Catalans ha estat substituïda pel silenci o, en tot cas, per una música de qualitat provinent de tot arreu, de manera com acostuma a fer Ràdio Arrels. Aquests canvis han estat promoguts, especialment, pel canvi de mentalitat musical i d'educació musical de la major part dels catalans, encara que alguns ajuntaments i institucions han establert normatives per evitar aquesta mena de contaminació acústica i cultural que es produïa subtilment.

Una de les altres constatacions sobre els canvis quotidians dels catalans són els períodes vacacionals i els horaris. Les vacances ja no es fan majoritàriament el mes d'agost; de manera similar a com es produïa a Alemanya, les empreses faciliten que les persones prenguin les seves vacances en qualsevol moment de l'any amb estímuls com que aquells que fan les vacances el mes de febrer o de maig tenen més dies que els que les volen continuar fent els mesos de juliol o d'agost. Per un cantó existeixen motius econòmics pel foment de la descentralització dels períodes de vacances i, per un altre cantó, les persones han descobert que aquesta llibertat per poder escollir els permet fugir del país durant els mesos d'hivern més durs o treballar a la fresca de l'aire condicionat els mesos de calor.

Els horaris dels catalans cada cop s'acosten més als de la resta d'uropeus... Començar a treballar d'hora i acabar també d'hora, fa compatible la vida familiar i la dedicació a altres activitats, ja siguin formatives, lúdiques, socials o familiars. Els llargs horaris no representaven una més gran dedicació al treball sinó, en moltes ocasions, la pèrdua de temps en el lloc del treball. Aquests canvis han estat un signe d'identitat important i han estat iniciatives ciutadanes.

Una altre constatació relacionada amb els hàbits i costums en relació a la feina ha estat el fet que molts ciutadans de les grans ciutats catalanes han decidit emigrar a pobles i ciutats petites, fent dels antigues viles turístiques, petites ciutats amb una població estable provinents de les ciutats grosses a la recerca de preus més barats i nivells de qualitat de vida superior.

També s'han produït recentment moviments migratoris de les grans ciutats vers ciutats mitjanes occitanes, de Terol i, fins i tot de l'Aragó. També s'han produït algunes migracions significatives vers països com Austràlia, Sud-àfrica o Nova Zelanda, i s'ha configurat d'aquesta manera l'existència de comunitats catalanes molt dinàmiques més enllà dels límits geogràfics històrics. A diferència de les comunitats catalanes de l'exili per motiu de guerres, aquestes comunitats mantenen una relació molt intensa amb Catalunya i desenvolupen en els nous territoris una activitat com a comunitat molt intensa.

L'eutanàsia relativa es una pràctica generalitzada en els malalts terminals que ho sol·liciten i se subministren mètodes pal·liatius. Els testaments vitals són una pràctica generalitzada entre els catalans. Fins hi tot hi ha religions que ho avalen. Aprendre a morir és una assignatura en moltes universitats i escoles. Aprendre a morir és, alhora, aprendre a viure, a gaudir de la vida en tots els seus aspectes, especialment aquells que es fonamenten en els sentiments d'amor.

D'una altra banda, l'avortament ha estat revisat. La llibertat de les lleis ha obligat a revisar-les i a considerar el fetus com un ésser humà viu que no és propietat dels pares i que té dret a la vida. Els avortaments només es justifiquen en situacions excepcionals i els problemes derivats d'embarassos no desitjats són tractats de manera integral, amb respecte per la nova vida, atenent la mare per tal que pugui solucionar els seus problemes psicològics, socials,

econòmics, etc. i pugui afrontar la maternitat amb les millors condicions. La maternitat és altament considerada per la societat i les lleis catalanes.

Les polítiques d'adopció han estat un sistema eficaç per solucionar aquesta mena de problemes, que abans se solucionaven simplement amb l'interrupció de l'embaràs i la mort del fetus. Les polítiques de prevenció dels embarassos no desitjats van ser multiplicades per mil, així com la difusió de la funció del plaer sexual i de la reproducció com unes finalitats vinculades però alhora diferenciades.

2014, 300 ANIVERSARI DEL SETGE I ATAC A BARCELONA I DE LA PÈRDUA DE LES LLIBERTATS

La Comissió de preparació d'aquest aniversari comptà amb un programa inicial que incloïa la invitació a representants de tots els països que han patit guerres d'ocupació, invasions i situacions colonials. També amb aquest motiu es constituí la Fundació internacional que donà recolzament a les activitats de **l'Institut d'Estudis Nacionals**, especialitzat en l'estudi teòric, aplicat i comparatiu de la Nació i de l'Estat, de la identitat, el nacionalisme, patriotisme, les comunitats humanes i els moviments socials. Amb aquest motiu Barcelona comptà amb l'assistència de centenars de personalitats rellevants d'arreu, el que ha estat una iniciativa més, junt amb els Jocs Olímpics del 1992 o el Forum internacional del 2004, una ocasió extraordinària d'internacionalització catalana. La Nació catalana recuperà la seva legitimitat històrica i reivindicà amb aquesta ocasió la seva vocació pacifista i democràtica enfront de les actituds imperialistes i bel·licoses. Amb aquest motiu, també es constituí l'Associació Mundial de Països sense Estat.

EL SERVEI CIVIL NACIONAL CATALÀ

Aquesta iniciativa pretén afavorir i impulsar les actituds cívi­ques entre els catalans, organitzar la heterogènia iniciativa en el camp de la cooperació internacional, valorar el treball voluntari i la consciència de comunitat, de bé comú i de participació cívica. També, i en l'esperit dels promotors i fundadors d'aquest Servei Civil Nacional hi havia el propòsit de poder comptar amb una organització preparada i dotada per realitzar treballs i tasques d'interès nacional, que afavorissin el bé comú en situacions d'emergència o d'extrema necessitat que no podien ser assumides per la iniciativa privada ni per la rigidesa dels pressupostos públics.

Els recursos financers d'aquest Servei Nacional provenen del Parlament de Catalunya i de l'ANC, és a dir del sector privat. Els recursos humans són, en tot cas, voluntaris però dotats d'un reconeixement explícit per part de les institucions públiques així com de moltes institucions privades. Moltes empreses valoren que els seus empleats hagin dedicat un temps al Servei Civil Nacional, de la mateixa manera com també es valora per a l'accés a la funció pública el fet d'haver participat durant un mínim de temps en tasques i funcions del Servei Civil Nacional. La pràctica totalitat de partits polítics tenen com a principi que els seus militants hagin format part del Servei Civil Nacional un mínim de sis mesos. Avui en dia resultaria del tot inconcebible que un dirigent polític i, menys encara, els membres del Govern català no haguessin fet el Servei Civil Nacional.

Així mateix, aquest Servei Civil ha generat i organitza els *Cursos de ciutadania*, similars als que es fan als Estats Units per poder accedir, per part d'immigrants, a la condició de ciutadans del Estats Units d'Amèrica. Aquests cursos són voluntaris i faciliten informacions i formació per a la bona convivència i s'han transformat en el requisit imprescindible per trobar feina, poder votar en les eleccions municipals i, a la llarga, accedir a la nacionalitat catalana.

Aquesta iniciativa resulta d'una importància notable. Cohesiona la societat, la vincula amb el país, permet la socialització entre catalans de contrades i àmbits socials allunyats els uns del altres, permet una cultura bàsica nacional allunyada de sectarismes, facilita la convivència i el desenvolupament de la identitat i les formes pacífiques de convivència i resolució de conflictes a la vegada que dóna al país una capacitat extraordinària de mobilització per objectius cívics i d'interès nacional.

INSTITUT EUROPEU DE SECUNDÀRIA A EIVISSA

L'existència d'una població heterogènia a Eivissa ha motivat que el Govern Balear es decidís a crear un institut d'ensenyament que recollís no tan sols la diversitat lingüística sinó també la pluralitat cultural i de sistemes i programes d'ensenyament. Aquesta iniciativa ha comptat amb el recolzament de les institucions de la Unió Europea, així com l'adhesió dels col·legis professionals de mestres i del Departament d'Ensenyament del Govern català i del d'Andorra. També ha comptat amb el reconeixement de les autoritats escolars de bona part del països europeus. Evidentment, amb aquesta mesura, s'assegura que la llengua catalana serà coneguda, respectada i valorada per totes les comunitats lingüístiques de les Pitiüses. D'altra banda, la incorporació de matèries i criteris pedagògics d'arreu Europa i, fins i tot, d'altres cultures del món, ha dotat a aquest Institut eivissenc d'un interès extraordinari que molts altres països volen copiar i incorporar. S'ha constituït una **Xarxa d'Instituts Europeus d'Ensenyament Primari i Secundari** que aplega els nous instituts que han adoptat aquest model integrat i innovador. Els trets bàsics són: innovació pedagògica, integració de la pluralitat cultural i lingüística, nous camps de formació que responen a reptes i necessitats actuals i ple reconeixement i ús de la llengua catalana com a llengua vehicular.

ELS SERVEIS EXTERIORS ALS CIUTADANS CATALANS

Feia temps que la pertinença a un Estat permetia gaudir de protecció per part del mateix; això però va arribar a esdevenir un anacronisme i fou substituït en part per iniciatives privades amb menor o major èxit. Des de no fa gaire, tots els ciutadans catalans, tots aquells que posseeixen la ciutadania catalana gaudeixen de serveis gratuïts a l'exterior molt eficaços:

Protecció judicial, protecció diplomàtica, atenció mèdica, repatriament, gestoria, agència de viatges, guies, *facilitadors en conflictes*, facilitat en la concessió de préstecs en altres països als que es pugui haver emigrat... De fet, tot plegat, no ha estat més que el resultat de l'esforç d'organització i de servei. Serveis com el que facilitava el RACC van poder ser ampliat, consorciats internacionalment i millorats encara més, fins adquirir les connotacions d'un autèntic servei nacional exterior. El passaport català obra les portes a infinitat de serveis i ajuts arreu del món. D'altre banda, l'existència d'aquests serveis informatitzats i d'accés per Internet des dels telèfons mòbils, facilita molt el seu ús.

Cal dir que el passaport català es un document emès conjuntament pel Govern català i l'Assemblea Nacional Catalana, i que aquest és un document eminentment funcional, de prestació de serveis. La Tercera Constitució espanyola i la mateixa Constitució catalana reconeixen la capacitat de Catalunya per emetre aquests documents.

ESCOLA DIPLOMÀTICA CATALANA

Sorgida de l'antiga Escola de Protocol, així com de diversos instituts d'estudis internacionals, de la Fundació Catalunya Món, l'Institut Català de la Mediterrània o de la Casa Àsia i la Casa Àfrica es fundà fa pocs anys l'Escola Diplomàtica Ca-

talana, on es formen polítics, funcionaris, empleats d'ONGs i dirigents de tota mena en la resolució de conflictes i els afers internacionals. El desenvolupament de les competències i relacions internacionals als Països Catalans ha estat decisiu per bastir aquesta escola i les activitats que desenvolupa al seu entorn. Aquesta escola posseeix seus operatives a totes i cadascuna de les capitals catalanes i part de la seva formació es fa virtualment, com també en pràctiques a diversos països del món.

Recentment ha estat l'entitat promotora d'un Congrés Internacional de la Diplomàcia i de la posterior constitució de la Societat Diplomàtica Internacional, que indubtablement ha significat la millor introducció de la diplomàcia catalana mundialment. Els valors tradicionals del pacte, la inclusió en el concepte de diplomàcia, de l'anomenada diplomàcia ciutadana –que situa aquest art més enllà de la simple activitat logística de molts serveis exteriors d'estats independents– ha donat un nou impuls a una activitat que darrerament es veia reduïda a la pròpia d'un especialista en relacions públiques o de l'hoteleria.

L'Escola Diplomàtica Catalana desenvolupa programes molt innovadors i no es redueix a la formació de funcionaris de les relacions exteriors.

INSTITUT INTERNACIONAL PER A LA SEGURETAT

Els canvis profunds en el concepte i el desenvolupament de polítiques de seguretat han arribat a deixar quasi bé obsoletes les institucions de Defensa, fonamentades en criteris bel·licistes. Des dels coneixements aportats per la Conflictologia provinents de centres universitaris de tot el món, així com des de l'interès explícit per part de diversos governs i de les Nacions Unides, en els darrers anys hem assistit a un desenvolupament notable de diverses iniciatives que han contribuït

decididament a la formulació i la consolidació d'una doctrina sobre seguretat i defensa al marge dels objectius propis de l'ús de la violència²⁰.

Programes de recerca fonamental, creació de cursos sobre nova seguretat que han arribat a formar a milers de professionals de les forces armades i de seguretat de molts països, creació de xarxes i de cossos per a la intervenció en conflictes violents, col·leccions de llibres especialitzats, organització de congressos i promoció d'intercanvis de professionals de la seguretat, així com d'intervenció directa en conflictes violents des de plantejaments pacífics, han fonamentat coneixements i certituds sobre polítiques de seguretat basades en criteris no bel·licistes que s'han transformat en un referent mundial tan a nivell teòric com d'aplicació pràctica.

L'Institut per a la Seguretat se centra en la recerca, la formació i l'assessorament a Departaments i polítiques de seguretat, defensa, en la prevenció de la violència i en programes de reconciliació i recuperació de traumes socials provocats per conflictes. No tan sols actua en l'àmbit dels conflictes internacionals o armats, sinó que també actua en el camp de la violència domèstica, dels conflictes en les empreses i els conflictes socials, en ser situacions que perjudiquen notablement l'economia, la desestructuració social i la convivència ciutadana.

Avui per avui, podem dir que Catalunya és un referent en la resolució pacífica dels conflictes, en el desenvolupament dels estudis conflictològics i en el desenvolupament de noves polítiques de seguretat. Fins fa poc, les polítiques de seguretat es reduïen a sistemes de control dels adversaris polítics i al manteniment de la seguretat de l'Estat que evités, sobretot, la seva possible fragmentació o les innovacions que poguessin

²⁰ Suggerixo la lectura de l'obra de Sir Richard Mottram, ex -cap del servei d'intel·ligència britànic i, concretament del seu llibre "Seguretat sense armes". També és interessant de conèixer les activitats no repressives d'una unitat de la policia catalana encarregada de l'anàlisi estratègic.

modificar la seva concepció . També moltes polítiques de seguretat al món, com la dels Estats Units, no tenien cap altre objectiu que imposar uns intercanvis comercials favorables a la seva economia i als seus interessos.

Els nous criteris en la seguretat ens mostren coses ben diferents en un món globalitzat on els interessos d'Estat són uns altres ben diferents i no s'identifiquen amb els interessos econòmics de les minories que monopolitzen el poder a través de l'aparell de l'Estat. Les polítiques de seguretat procuren preveure els conflictes que podrien provenir dels moviments migratoris descontrolats, de l'accés a l'aigua potable o d'una certa independència energètica o en la producció agrícola bàsica que podria posar en perill l'estabilitat i la mateixa seguretat del país. La prevenció i control de la criminalitat, inclosa la de les activitats econòmiques criminals (drogues, tràfic d'éssers humans i d'armes, etc.), així com –qüestió aquesta molt important– la repressió de la corrupció, en especial aquella que es desenvolupa en l'àmbit polític i de l'Estat.

LA Cerdanya, UN MODEL D'INTEGRACIÓ

Recentment, la Unió Europea ha determinat que la Cerdanya és un model d'integració europea que mereix ser seguit. Fa pocs anys es constituí un dels primers hospitals comarcals transfronterers, avalat pels sistemes sanitaris català, francès i espanyol. També es construí un dels primers instituts d'ensenyament transfronterers modèlics, on el català s'ensenyava juntament amb l'espanyol, el francès i l'anglès, així com una història europea integral, lleis, costums i sistemes administratius dels països que inclou. D'altra banda, el sistema pedagògic és molt innovador i, evidentment, les titulacions són vàlides a tot Europa.

El tren de Barcelona a Puigcerdà ha estat modernitzat i actualment fa el trajecte en una mica més d'una hora, amb puntualitat, seguretat, confort i preus baixos. Així mateix, el tren groc que

anava de Vilafranca de Conflent a La Tor de Querol ha estat modernitzat. Continua sent groc i entranyable, però ara fa el trajecte de Perpinyà fins a Puigcerdà, enllaça amb el tren que va a Barcelona i amb la nova línia que va fins a la Seu d'Urgell i Andorra. Els enllaços amb Tolosa de Llenguadoc, Montpeller, París i Suïssa també estan assegurats. A part d'això, hi ha enllaços per carretera amb microbusos amb totes les viles de Cerdanya.

Els aeròdroms de Puigcerdà i de la Seu enllacen amb els de Lleida, Barcelona, Perpinyà, Tolosa i Montpeller i, d'aquí amb els de Marsella i altres ciutats de França, l'Aragó, Suïssa i el nord d'Itàlia.

La construcció de nous habitatges a la Cerdanya s'ha vist restringida i controlada per una Llei del Paisatge que assegura la qualitat de vida i el desenvolupament del negoci immobiliari. La Guingueta ha entrat a formar part del municipi de Puigcerdà. Les línies d'alta tensió han estat soterrades, les tanques publicitàries són pràcticament inexistentes i han estat creats canals de ràdio i de televisió d'àmbit de la Cerdanya amb una programació extraordinàriament interessant, que atrau i manté una audiència notable. Totes les estacions d'esquí posseeixen sistemes de cooperació que garanteixen preus molt assequibles als afeccionats a les activitats de neu i de l'excursionisme.

A Font-Romeu va ser creat l'Institut Comte Borrell de cultura ceretana, des d'on s'ha generat un impuls a les expressions de cultura popular moderna i el desenvolupament i difusió de formes de disseny pirinenc relacionats amb la llar, el mobiliari, la decoració i estils de roba d'alta muntanya en què es barregen les aportacions d'alta tecnologia amb un disseny inspirat en vestits tradicionals de gran bellesa.

EL MODEL DE FORMENTERA

L'illa de Formentera ha estat també un model a seguir. Com és sabut, aquesta illa en el passat havia estat un territori de

població molt pobre, amb una economia de subsistència... Quatre cabres per treure una mica de llet i fer formatge, petits camps de blat per poder fer pa, alguns ametllers, figueres i figues de moro, poques oliveres per l'oli, pesca que es mirava d'assecar per comptar amb una mica de peix durant les mesos de mal temps, una mica de vinya pel vi i no gaire cosa més. Les salines era l'única cosa que aportava aquells excedents per poder vendre i comprar a l'exterior allò que no es podia aconseguir a l'illa, teixits, eines de ferro, alguna medicina que les herbes de l'illa no guarien...

Fa pocs anys, els hippies de diversos països del món la van descobrir i van atreure, més tard, el turisme. Però el turisme, a part de diners també ha aportat altres coses. Nous costums, noves formes de vida i de cultura... i soroll, contaminació i destrucció del paisatge, aquest recurs bàsic per poder atreure turisme. Les perspectives de Formentera anaven pel mateix camí que les de la Costa Brava, les costes d'Alacant o València i que bona part de les Balears: la progressiva degradació, urbanització i transformació en una indústria cada cop més envellida i obsoleta que amb el temps deixava menys beneficis a la població que la suportava, fent que els beneficis marxessin cap a la capital de l'Estat en forma d'impostos i de beneficis de les empreses hoteleres i turístiques centralitzades.

Els primers anys els formenterencs van seguir la premonició d'en Pla que ja als anys 1950 escrivia que els habitants d'aquesta petita illa es morien de ganes de deixar de ser feliços, que somiaven en deixar de ser pagesos per fer de cambriers, que tenien ganes de veure cotxes pels camins de l'illa, d'anar al dentista i a l'advocat. Els primers anys de turisme va ser així, els joves marxaven a estudiar a Barcelona o a Palma i ja no tornaven més que per vacances i encara. Els preus van pujar fins a l'infinit, els estius s'omplien de persones amb moto que travessaven l'illa i feien cues a les benzineres. Alguns pagesos continuaren fent formatge barreja de cabra i d'ovella de mane-

ra artesana i mig clandestina, però la major part dels camps i boscos restaren abandonats tot esperant que el déu de l'especulació els portés un comprador.

El Consell de l'illa, per protegir el que restava de virginitat, establí normes urbanístiques molt estrictes però això serví per apujar encara més els preus i convèncer cada cop més gent que el progrés arribava amb el turisme. L'arribada de poblacions diverses va quallar bé amb el caràcter lliberal dels formenterens, van instal·lar-se negocis immobiliaris i turístics, artesans –com un alemany que ensenya a fabricar-se la pròpia guitarra elèctrica– així com professions lliberals, jubilats i artistes.

Per sort, alguns joves formenterens i formenterenques van anar a estudiar a Barcelona o a Palma i, fins i tot, viatjaren més lluny. Part de la població alemanya, americana, italiana o francesa que va arribar eren persones que cercaven una vida ben diferent a com majoritàriament es vivia. Cercaven pau, una vida ecològicament sana, una vida simple, amb valor ètics i lluny de les ambicions en què les societats occidentals han estat abocades en la seva lluita pel creixement econòmic, la dominació i l'obsessió d'un prestigi social esquizofrènic. També hi havia persones d'Andalusia, del País Basc o de Castella que venien a cercar feina o aquesta altra manera de concebre la vida.

Les característiques d'aquestes poblacions van fer de Formentera una societat molt lliberal, cosmopolita i conscient del valor que tenia la petita illa, la seva interdependència entre tots els elements que constitueixen la vida a l'illa: els seus habitants i la natura que els sustenta, els visitants, la mar, la política, l'economia... Això és el que facilità que els formenterens s'adonessin que qualitat de vida i progrés no estan renyits, que ecologia i benestar van agafats de la mà.

Formentera s'ha transformat en un model de vida equilibrada i integral. La desalinitzadora permet disposar d'una aigua que abans era molt deficitària. Això no tan sols ha servit per

sustentar el desenvolupament turístic i l'arribada i increment de la població, sinó que també permet una agricultura abans impensable: horts i conreu de fruiters que utilitzen la racionalitat del regadiu per goteig o les tècniques d'agricultura ecològica, de la permacultura i biodinàmica. Els productes d'horta són d'una qualitat extraordinària, gustosos i sans i, fins i tot alguns s'exporten fora de l'illa. Els ramats de cabres lleteres fonamenta una petita indústria de formatges de qualitat i les ovelles aporten la seva llana a la confecció dels típics jerseis formenterencs en els que sobre el fons de color blanc cru, destaquen colors vius; l'apicultura també ha estat molt valorada, les mels formenterencs són mels de qualitat biològica amb gust de farigola, de camamilla i romaní.

El conreu de plantes aromàtiques com l'espígol és una nova indústria que torna a donar vida als pagesos. Part de les antigues salines s'han transformat en zones de conreu d'algues per a l'alimentació humana. En general, podem dir que l'economia formenterencs és força equilibrada: una agricultura, ramaderia i pesca de qualitat i diversificada, i que permet la subsistència amb escreix. Una indústria turística també de qualitat que atreu una població que resideix a l'illa períodes més llargs que les simples vacances d'estiu, que està interessada per la calma, la vida lliberal i cosmopolita en un entorn senzill de qualitat. En pocs llocs turístics hom pot gaudir d'un bon pa de pagès de qualitat biològica fet en forns de llenya tradicionals, amb llevat mare i, sovint endreçat amb una mica de gra d'anís.

La indústria turística ha estat força regulada. Tots els boscos s'han transformat en zones protegides on no es pot construir, i han desaparegut les lletges construccions hoteleres de grans dimensions de les cales. L'alçada i l'estil de les construccions és limitada i ha de seguir amb els paràmetres estètics formenterencs i unes normes urbanístiques molt estrictes i controlades. Les inversions públiques provinents dels impostos que resten a l'illa no són ja més la sagnia del passat, s'han traduït en una

millora substancial de l'entorn urbà, la promoció de l'energia solar i eòlica present en totes les cases i hotels de l'illa, la protecció del litoral i el manteniment de l'activitat pesquera tradicional que aporta peixos gustosos.

La iniciativa privada ha sabut recollir la síntesi cultural de la Formentera contemporània, on conviuen les formes tradicionals de vida amb aquelles altres aportades per alemanys, americans o italians, persones de professió lliberal, cultes i d'ideologies progressistes que ja començaren a residir des l'arribada dels primers hippies. Hi ha moltes llibreries on es pot comprar literatura i revistes en diverses llengües; també hi ha botigues "formenterenques" on hom pot comprar roba amb l'estil de l'illa: faldilles i bruses per dona i home en colors crus, jerseis de llana amb colors provinents de tints naturals, coques catalanes, figat o llet natural de cabra, formatges d'ovella i de cabra, productes alimentaris de qualitat biològica –molts d'ells produïts a l'illa, peix sec per poder fer el plat de "costres", essències florals, pa i pastisseria artesana.

L'ajuntament de Formentera també decidí la conveniència de promocionar la creació de centres de recerca vinculats a les universitats. Existeix un centre d'estudis marítims, un altre de músiques contemporànies i un altre sobre energies alternatives que han començat a tenir un cert ressò internacional. A Eivissa i a Formentera, es creà el primer Institut d'Ensenyament Primari i Secundari europeu, on es comparteixen diverses llengües, entre elles el català, i els seus programes inclouen la diversitat europea i els criteris més avançats en l'àmbit pedagògic.

Els autobusos han estat substituïts per microbusos i la xarxa de comunicacions per aquest mitjà es eficaç, cobreix tot el dia i tots i cadascun els nuclis de població de l'illa. Els taxis van amb motor d'hidrogen bicis i motocicletes de baixa cilindrada han substituït en bona part el transport en cotxe particular. La circulació dels camions està limitada a determinats horaris, el transport del cotxe en vaixell té un preu

prohibitiu que redueix en gran mesura l'arribada de cotxes a l'illa..... La possessió de cotxes per part dels residents està gravada per impostos molt elevats, excepció feta dels microcotxes i el d'aquelles persones amb necessitats especials com gent gran, metges, etc. La limitació de la velocitat és estricta i les multes s'imposen de manera dràstica; els estacionaments públics també resulten cars, amb rebaixes importants pels cotxes de persones que disposen de permís especial. Tot això ha fet que la circulació de cotxes sigui molt reduïda, les motos estan obligades a portar un silenciador especial i no passen dels 50 cc. La majoria de persones circulen a peu o en bicicleta, la qual cosa aporta una calma molt natural a la vida a l'illa.

LA ZUDA

El barri de La Zuda, històric barri de Tortosa, ha estat determinat com un exemple de bona recuperació urbanística en les darreres dècades. No únicament han estat restaurats molts edificis històrics sinó que l'Ajuntament d'aquesta població ha trobat la manera d'interessar particulars per la compra d'apartaments i cases, així com atreure que moltes persones ho facin abans que com una inversió, com un lloc on fixar la seva residència o el destí de les seves activitats professionals.

El fet que a La Zuda s'hi hagin instal·lat centres universitaris i de recerca ha contribuït a que el barri hagi tornat a atreure una població nova, que al seu torn ha atret nous comerços i el desenvolupament d'una vida cultural i ciutadana remarcable. També s'ha produït el fenomen que alguns jubilats d'altres països europeus - que fins aquell moment havien fixat la seva residència en pobles de la costa- hagin decidit de traslladar-se a aquest barri de Tortosa.

Altres ciutats estan seguint el model de Tortosa... la vila d'Eivissa, Elx, Prada de Conflent, Puigcerdà, Alzira... Totes aques-

tes viles segueixen un procés similar de recuperació integral, de reordenació ciutadana i de creació de models de viles en els que la recuperació dels barris antics, la creació de nous barris residencials amb cases unifamiliars i petits jardins, horts urbans, normes urbanístiques molt clares, l'atracció d'activitats econòmiques vinculades amb les indústries culturals, el coneixement o les activitats internacionals formen part d'un ideari que pretén oferir mostres de petites ciutats amb una alta qualitat de vida, assequible a la majoria, equilibrades i sostenibles...

El fet és que és en aquestes petites ciutats on s'està començant a crear un estil de vida pròpiament català. La manera de viure a la resta del país o en dècades anteriors era més aviat el resultat de costums i influències espanyoles per causa dels moviments migratoris i a l'influència espanyola durant els règims de dictadura i pre-democràcia, que no pas una manera originalment lliure de concepció realment catalana.

CREACIÓ DEL CONSORCI INTERNACIONAL PER A LA PROMOCIÓ DE L'ANGLÈS COM A LENGUA MUNDIAL

Era un fet al qual només li calia sistematitzar-se i donar-li un reconeixement explícit. Amb l'esperanto no havia funcionat per manca d'existència i de promoció de països interessats en l'establiment d'una llengua universal, així com d'una cultura que la fonamentés i recolzés. Amb l'anglès fou diferent, perquè l'únic que va caldre fou fixar-ne algunes modificacions i la determinació de dur a terme una iniciativa amb urgència.

S'establí l'anglès en la seva versió internacional, una versió de l'anglès simplificada que admet i fa pròpies expressions provinents de diverses llengües. La normalització d'aquesta nova llengua ha estat feta per equips de lingüistes, filòlegs, periodistes, mestres i escriptors, s'ha consensuat per un con-

sell internacional amb representació de les llengües i cultures existents al món i no tant en representació dels d'Estats. Alguns països van reconèixer aquesta llengua –els parlaments Balear, de Catalunya i d'Andorra van ser-ne els primers– i la van incorporar als seus programes formatius, en subtitular els films, les etiquetes de productes manufacturats i farmacèutics, el llenguatge d'Internet i els lèxics tècnics i científics... Fins i tot hi ha hagut qui ha afavorit la traducció de llibres, el doblatge de pel·lícules o l'organització de congressos i cursos internacionals en aquesta llengua sorgida de l'anglès i formada en els intercanvis mundials de tota mena durant les darreres dècades. Bona part dels intèrprets s'han adherit a aquesta fórmula que facilita molt la seva feina.

El sorgiment de l'anglès internacional, també conegut com a *worlenglish* o *worenglis* ha estat d'una importància notable. D'una banda qualsevol país ha pogut accedir amb facilitat a competir en un mercat internacional en què la llengua representa un element fonamental. D'altra banda, les simplificacions gramatical, del vocabulari i de la pronúncia (en el cas de la pronúncia s'ha fet un esforç d'acostament a llengües fonètiques com l'espanyol o el grec, per exemple, amb la finalitat de facilitar la relació entre la manera d'escriure i la de pronunciar) ha facilitat de manera extraordinària les possibilitats d'accés a la llengua internacional a la major part de persones del planeta. El *worenglis* compta amb un vocabulari reduït d'escassament mil termes, tots ells d'ús actual i universal, simplificada al màxim la seva grafia així com la gramàtica. De tota manera, es considera que coneixent-ne una tercera part del seu vocabulari així com de les simples normes gramaticals que la regeixen, resulta suficient per poder fer-se entendre en la vida quotidiana.

Aquesta iniciativa, sorgida a Catalunya, ha estat explicada tot recordant com els regnes catalans medievals es van destacar per la seva funció de traducció a les llengües europees o al llatí dels coneixements científics i artístics de la civilització àrab que arribava dels regnes andalusí, i com fou en Ramon Llull qui

començà a escriure en llengua vulgar, en català en el seu cas, obres científiques, filosòfiques i literàries que fins llavors es feien només en llatí. Amb aquesta iniciativa Catalunya s'ha situat com una referència mundial, sense necessitat de patrocinar ni recolzar cap guerra de conquesta; actualment, els millors professors i materials d'aprenentatge del *worenglis* són catalans i es produeixen a les ciutats catalanes. Fins i tot, els propis anglesos i nord-americans viatgen fins aquí per aprendre *worenglis*!

El fet és que es produí de la mateixa manera que amb la implantació del sistema mètric decimal: va ser acceptat per la majoria de països del món, excepte per Anglaterra i el seu antic àmbit d'influència imperial com els Estats Units o Austràlia, però a mig termini han acabat acceptant la norma acceptada per la majoria. Les reticències van ser aviat vençudes atès que, de fet, la base del *worenglis* es l'anglès i, per tant, resulta extraordinàriament fàcil per un anglòfon adaptar-s'hi; d'altra banda, el *worenglis* és molt similar a la manera d'expressar-se de la majoria de persones de parla anglesa, amb un vocabulari poc extens i amb pocs cultismes; també cal entendre que, darrerament, els diferents accents de l'anglès parlat feia que es produís una diferenciació cada cop més acusada que ja començava a establir les dificultats dialectals. Amb l'expansió de l'ús de l'anglès internacionalment, aquestes dificultats dialectals i de reducció de vocabulari eren, de fet, els fonaments explícits que assenyalaven la necessitat urgent de reconèixer aquesta realitat i saber adaptar-s'hi. Des del punt de vista de la llengua catalana, com el de moltes altres minoritzades per raons polítiques històriques, ha estat d'un benefici notable inqüestionable.

ELS NOUS JOCS OLÍMPICS

Degut a la forta politització i mercantilització dels Jocs Olímpics, sorgeix a Catalunya l'alternativa eminentment esportiva, cultural i despolititzada de Jocs esportius com estaven

Magdalena Montsegur

organitzats a la Grècia clàssica. Els esportistes no representen els Estats del món i els seus objectius s'orienten a la promoció dels esports com una activitat educativa i de desenvolupament dels hàbits saludables i de relació social.

PROHIBICIÓ D'INFRINGIR PATIMENT ALS ANIMALS

No han estat únicament la prohibició de les curses de braus. La llei que prohibeix infringir patiment als animals ha estat una llei general que afecta la manera de transportar i sacrificar els animals als escorxadors o en proves de laboratoris farmacèutics com també, la tradicional matança del porc catalana, les baralles de gossos i de galls i un llarg etcètera. No hi ha cap raó ni estètica, ni econòmica o política ni científica, ni cultural, per justificar infringir patiment als animals. La gent es pot divertir sense fer patir, pot menjar carn o pot fer experiments científics i atendre de manera adient perquè els animals no hagin de patir innecessàriament i, molt menys encara, per provocar diversió o plaer a persones de mentalitat cruel i sanguinària.

És la primera llei d'aquestes característiques al món i el seu significat forma ja part d'una manera no violenta d'entendre la vida i la relació amb el nostre entorn natural.

LA UNIVERSITAT DE CATALUNYA

Aquest mes ha estat celebrat el cinquè aniversari de la Universitat Internacional de Prada, sorgida de l'antiga Universitat Catalana d'Estiu. L'evolució de l'UCE vers la UIP ha significat que aquesta darrera coneix un èxit internacional remarcable en incorporar, al costat de temes pròpiament catalans, els de pobles i països que no disposen de les capacitats polítiques o econòmiques per donar-se a conèixer. Així doncs, avui a la

UIP es poden fer cursos d'aymarà, de bretó o de txetxè; es poden també aprendre esports bascos com la tala de troncs o el fer paret seca a l'estil menorquí. Cursos de llengua i de cultura maori, o de dret i institucions polítiques islandeses, o els moviments d'emancipació nacional europeus o asiàtics, música popular algeriana, cuina vietnamita, medicina aiurvèdica... entre una infinitat de possibilitats que atreuen persones de tot Europa i fins i tot d'altres continents, interessats en conèixer la riquesa cultural, en el seu sentit més ampli, de la humanitat.

Aquesta Universitat internacional, constituïda en Fundació internacional, en què el tema catalans són molt presents, disposa avui d'edificis propis, d'un campus universitari al peu del Canigó i manté les seves activitats al llarg de tot l'any, encara que durant l'estiu incrementa la seva oferta. Financerament rep aportacions de diversos organismes internacionals, governs i fundacions privades. També disposa d'unes edicions especialitzades i forma professionals de la cultura i dels medis de comunicació de països i cultures demogràfica o políticament poc influents. La UIP és, també, la seu de diversos organismes internacionals culturals, com puguin ser associacions d'escriptors, d'editors o de professors de llengües minoritzades. És, doncs, un centre cultural de referència mundial.

També han estat creades la *Universitat de la Mar*, situada al barri metropolità de Vallcarca, al Garraf. Aquesta Universitat aplega coneixements d'enginyeria naval, navegació i nàutica, biologia marina, oceanografia, indústries pesqueres i de la mar, geologia marina, esports nàutics, i tot el que fa referència a la mar. És la primera Universitat d'aquestes característiques; gairebé el cinquanta per cent dels seus estudiants són estrangers, provinents de tot el món i el seu prestigi es únic. Viure i estudiar a la *Universitat de la Mar* és, d'altre banda, una experiència única.

L'altra universitat recentment creada és la que porta per nom *Universitat dels Pirineus*, a la Val d'Aran; es tracta d'una Uni-

versitat especialitzada en tot el que fa referència a l'alta muntanya, nexa d'unió entre els dos vessants del Pirineus... L'alt nivell de vida dels professors i estudiants d'aquesta Universitat ja és llegendari. A més del català i l'occità, l'euskera, el francès i l'espanyol són les llengües que es poden sentir en aquesta Universitat.

El procés d'apropament de totes les universitats catalanes va donar pas al nom *Universitat de Catalunya*. Posteriorment els nivells d'integració van ser decisius perquè la Universitat de Catalunya se situés entre les primeres a Europa i del món. Les aliances establertes amb les millors universitats i amb les veïnes occitanes de Tolosa i Montpeller són un dels pilars d'aquesta societat del coneixement que configura avui les terres catalanes i occitanes. Unes terres de llibertat, de saviesa, d'una qualitat de vida que va més enllà de la simple possessió de diners.

LA DESAPARICIÓ DE CATALUNYA

No he pogut oblidar el valor en la reproducció d'un article que es publicà fa anys a la premsa catalana. En aquell temps impressionà moltes persones, inclosa jo mateixa. La seva visió pessimista sobre el futur de la Nació catalana i dels catalans, contrasta avui amb una realitat completament diferent. Aquest es un resum de les frases i les idees més punyents. L'autor de l'article es en Frederic Timoner, periodista que durant alguns anys fou força conegut pels seus aguts articles a la revista "Destino", desapareguda ja fa uns anys.

La política catalana ha desaprofitat les possibilitats que la democràcia i el règim autonòmic li ha facilitat a la nostra història recent. Espanya ha sabut fet bé la seva política de divisió entre els catalans, i molts catalans han après bé el seu paper de col·laboracionistes. Els repetits intents per abolir les formes democràtiques i autonòmiques han obtingut, finalment, resultats.

Les fracassades lleis d'“Harmonització autonòmica”, la criminalització de les ideologies catalanistes i la sistemàtica confrontació entre la idea d'Espanya i les reivindicacions catalanes, han acabat fent de la política catalana el que sempre havien volgut: una política provinciana, de poca volada, ensimismada en debats nominalistes, lluites per les engrunes de poder que Madrid permetia, tancada a tota innovació i promotora d'un catalanisme verbal i estèril.

(...) Al catalanisme polític li manquen els diners que l'Estat espanyol s'endú, és cert. Però també li manquen idees i ganes per fer un país lliure, confortable, segur i pròsper. Molts es creuen que ja ho posseeixen, es mostren satisfets amb la misèria que tenen i l'únic que els manca és poder criticar algú, carregar la culpa a un altre de les pròpies insatisfaccions, mancances i frustracions.

(...) Els Països Catalans han estat eficaçment dividits i enfrontats pel nacionalisme espanyol. I encara ho seran més. Les immigracions que arriben contribuiran a fer aigualir la cultura i la llengua catalana que esdevindrà el mateix que va passar amb el llatí. En pocs anys, aquells que ara arriben seran una minoria poderosa que pactarà amb partits catalans oportunistes i populistes el control polític del país, com va succeir amb els partits catalans que pactaren amb els partits espanyolistes... En el moment en què la prosperitat econòmica actual se'n ressenti, els problemes socials i la delinqüència seran imparables...

Els problemes mediambientals no podran ser solucionats i la salut dels habitants d'aquesta part del planeta es veurà ressentida, encara que les autoritats ens voldran fer creure que és causada per causes fortuïtes.

Els capitals espanyol i multinacional hauran comprat les darreres empreses catalanes i l'economia d'aquest país deixarà d'existir i viurà de prestat d'una situació de dependència a interessos llunyans que molt poc tindran en compte les nostres necessitats i problemes. Un castellà mal parlat serà la parla d'aquest suburbi que haurà substituït tota ombra de llibertat i de dignitat. (...)

CENTRE INTERNACIONAL *TREBALL I SOCIETAT*

En l'actualitat podem ja conèixer els primers resultats de la creació del Centre internacional "Treball i Societat" amb seu a Barcelona. Aquest centre, dedicat a l'estudi i foment de la cultura del treball, va ser constituït per les centrals sindicals, centres de recerca universitaris, l'OIT i el Departament de Treball del Govern català. Els seus objectius no són altres que fer recerques i presentar propostes per solucionar els problemes produïts per l'existència de conflictes (com ara el *mobbing*), accidents de treball, així com per millorar les formes d'organització del treball i fer-ho compatible amb la vida familiar, reduir progressivament les jornades laborals, implementar socialment la diversificació dels períodes de vacances, i estudiar i incorporar sistemes de millora de la productivitat i de la salut en el treball.

Les aportacions d'aquest centre en la vida social i laboral catalana han estat extraordinàries i han contribuït, sens dubte, a millorar la qualitat de vida dels catalans i a l'increment de la productivitat de les empreses. D'una altra part, cal dir que els horaris laborals catalans i les seves formes de participació i de desenvolupament laboral són avui, un signe d'identitat i un referent per Espanya.

RETORN DELS *PAPERS DE SALAMANCA*

Resum de la notícia, apareguda a la premsa catalana, sobre el retorn dels documents històrics confiscats per l'exèrcit espanyol franquista al Govern de Catalunya així com a diverses entitats privades i ciutadans:

A les dotze del migdia d'ahir, un destacament de l'exèrcit espanyol a les ordres d'un coronel ha format davant del Parlament de Catalunya a Barcelona per custodiar el camió amb els documents

històrics confiscats a la fi de la guerra civil de l'any 1939, que eren dipositats a la ciutat de Salamanca. Amb aquest acte, el Govern d'Espanya ha volgut reparar el greuge històric comès contra Catalunya... Un greuge que, amb aquest acte, es vol reparar .

Junt amb els documents provinents de l'Arxiu de Salamanca, també ha estat retornat el casc i les armes dels reis catalans dipositats a la "Real Armeria" de Madrid per ser dipositats als Arxius de la Corona catalana a Barcelona.

El President del Parlament català, acompanyat d'autoritats civils així com d'un destacament dels anomenats Barretines Negres²¹, han estat qui han comparegut per acceptar les excuses i fer-se amb els símbols i arxius retornats. En aquests moments solemnes de reconciliació han estat interpretats els himnes de Catalunya i d'Espanya.

MEDALLES D'OR EN ELS RECENTS JOCS OLÍMPICS PER ATLETES CATALANS

Extracte de les notícies aparegudes recentment a la premsa escrita:

En la present celebració del Jocs Olímpics, per primera vegada a la història Catalunya a pogut participar com a Nació. L'èxit dels atletes catalans ha estat reconegut en guanyar diverses medalles d'or, d'argent i de bronze en disciplines olímpiques en les quals des de feia anys ja s'havia demostrat el seu més alt nivell.

²¹ Les Barretines Negres són el cos d'èlit per a intervencions extraordinàries i situacions excepcionals. És un cos que actua amb gran discreció en salvaments, desastres naturals i intervencions de màxim risc. Només apareixen en públic en actes de gran significació nacional per protegir la Bandera. En aquestes ocasions la bandera catalana es hissada al so de la tenora amb el "Cant a la Senyera". En desfilades i manifestacions, la bandera catalana va precedida per la bandera de Santa Eulàlia, antiga bandera de la noblesa i del braç armat, avui pròpia de la Unió Monàrquica, de les "Barretines negres" i dels Sometents.

Magdalena Montseguer

(...) Els atletes, en el moment de rebre la medalla d'or, han agraït a aquells que fa anys iniciaren la reivindicació de les seleccions esportives catalanes, així com de participar en competicions internacionals i, fins i tot, en els Jocs Olímpics. Les medalles aconseguides també corresponen a aquells que van lluitar per fer aquest moment realitat (...)

Avui l'esport català és reconegut internacionalment, forma part de totes les federacions esportives i manté llaços d'amistat i col·laboració amb les federacions espanyoles, un cop l'Estat espanyol decidí despolititzar la pràctica de l'esport i respectà el caràcter privat de les federacions esportives.

INSTITUT DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL I LA "CATAID"

Ha estat constituït l'Institut de Cooperació Internacional, una entitat mixta, pública i privada, dedicada a l'estudi dels moviments migratoris que afecten Catalunya. La finalitat d'aquest Institut no es altra que la de conèixer les motivacions de molts ciutadans d'altres països per emigrar a Europa i per escollir com a destinació els Països Catalans.

Aquest Institut no es dedica únicament als estudis, sinó que desenvolupa i coordina polítiques de cooperació internacionals. El seu programa més ambiciós consisteix en formar persones que arriben d'altres països per tal de proposar-les de retornar als seus països d'origen integrades en empreses filials de les catalanes que contribueixin al desenvolupament econòmic i social d'aquells països més afectats per l'emigració, alhora que contribueix a la política de cooperació catalana.

El fet és que l'ICI té programes de desenvolupament en diversos països del món com Equador, Colòmbia, Gahna, Senegal, República Centre-africana, el Marroc, Tunísia, Algèria, Argentina, Malàisia i molts altres. La feina que fan consisteix en crear colòni-

es, barris o noves poblacions amb programes integrals: empreses i indústries vinculades sovint amb companyies catalanes aliades amb persones i empreses del país; hospitals, escoles, universitats, sistemes democràtics d'administració d'aquestes comunitats que representen un referent i un model que contribueix decididament a un desenvolupament harmònic i equilibrat del país.

EL CURS DE NACIONALITZACIÓ

El President del Govern català ha clos el darrer *Curs de Nacionalització* que tots els immigrants han de fer per poder optar a un contracte laboral o, fins i tot, per poder viure més de sis mesos en terres catalanes. Aquests cursos són lluny de tota significació doctrinària i es fonamenten en facilitar l'aprenentatge del català així com dotar d'aquelles informacions necessàries per tal que puguin exercir com a nous ciutadans en aquest país. Així doncs, a part de coneixements sobre història, sistema polític i cultura catalanes, reben formació sobre la legislació que protegeix els seus drets, la manera de tramitació de beques, sol·licituds escolars, crèdits bancaris, contractes laborals, drets sindicals i municipals i un llarg etcètera.

Aquesta ha estat una excel·lent manera d'evitar que la indefensió de persones sense formació ciutadana que vivien entre nosaltres clandestinament fes que fossin explotats per persones sense escrúpols, contràries a tota mesura de legalització de la immigració i que en definitiva busquen impedir la seva plena integració a la societat catalana.

Actualment però, la majoria de nous immigrants opten per fer el Servei Civil Nacional català que, a més d'adquirir coneixements sobre la societat i el nou país que els acull, els serveix, de fet, per establir lligams i participar activament en tasques d'interès social, així com facilitar-los la plena integració en una societat catalana plural, oberta i profundament democràtica.

ALGUNES NOTÍCIES APAREGUDES DARRERAQMENT

- Tancament de les centrals nuclears. Després de nombrosos accidents i falles administratives greus. Després de comprovar abastament que les energies solars i eòlica representen poder comptar amb la seguretat i la sobirania en la producció energètica.
- També han estat prohibits els conreus transgènics després de comprovar científicament els efectes secundaris per a la salut humana.
- S'ha produït un judici moral a ETA per l'assassinat de persones innocents a Catalunya i arreu. Els actes del judici han comptat amb membre d'ETA i un Tribunal popular al que han assistit els familiars de les víctimes.
- Es descobreixen documents secrets en els que el Gobierno de España col·laborà amb la dictadura de Guinea, exportà armes a moviments terroristes separatistes i amb la política del govern dels Estats Units durant el període en que aquest mantingué centres de tortura il·legals arreu del món. Tanmateix, manipulà l'opinió pública en relació a la crisi econòmica, la venda encoberta d'Iberia després de sanejar-la amb diners públics, l'imperialisme econòmic a Amèrica Llatina mitjançant operacions encobertes de polítiques de cooperació al desenvolupament.
- Recentment s'ha constituït la "Real Academia del Català" amb assistència de les acadèmies de la llengua de la major part de països d'Amèrica Llatina (la Real Academia de la Lengua Española declinà la invitació) des de la reivindicació que la llengua parlada a Catalunya que manté vincles amb les llengües parlades a Mèxic, Argentina, Andalusia, Castella, etc. no és l'espanyol ni el castellà sinó una llengua diferent, malgrat que pugui tenir orígens similars doncs totes són llengües romàniques.

- Cartografia de la Nació. Presentació d'un nou llibre de rellevant significació. Aquests són alguns extractes del seu contingut: “L'antiga Catalunya, aquella comunitat autònoma i aquelles quatre províncies de fa temps és ara, pràcticament, una mateixa gran ciutat, amb barris molt grans i diversos i parcs que s'estenen des dels Pirineus a la Mediterrània. El que fa temps s'anomenà Països Catalans són avui una Nació pròspera de ciutats sobiranes. La capital d'Espanya es traslladà a Saragossa, Perpinyà és el centre administratiu dels països catalans i Occitans, la capital administrativa dels antics regnes catalans és a València, la de l'Europa dels Pobles a Barcelona. La seu de les Nacions Ibèriques és a Lisboa, la de l'organització Euro-Mediterrània a Mallorca. Ciutats com València, Tolosa, Montpeller, Elx, Maó, Terol son ciutats prosperes, amb una qualitat de vida extraordinària amb una influència cultural, econòmica i política molt destacada.
- “España se hunde!” extret d'un article de portada d'un diari de Madrid. La corrupció, la crisi econòmica, el pèssim funcionament de la Justícia, l'encariment de l'Estat, la ineficàcia de l'Administració pública, el crim i les màfies estan enfonsant Espanya”.
- Finalització de la campanya “O todos moros o todos cristianos” que s'inicià fa mes d'un any en reivindicació de la igualtat entre tots els espanyols. La reivindicació que totes les Comunitats Autònomes anivellin el nombre dels seus funcionaris prenen com a referència la de la comunitat autònoma amb més funcionaris, el que significaria comptar amb el 40% de funcionaris en relació a la població activa! Reivindicació també que qualsevol espanyol sigui atès en la llengua que desitgi, que els rètols públics estiguin en àrab, anglès i xinès llengües de molts ciutadans espanyols.

- Inici de les activitats del Sistema Català de Justícia. Aquest és un sistema privat al que qualsevol persona pot demanar la seva inscripció. En cas de conflicte, les persones inscrites entren en un procés de resolució ràpid, barat i fàcil mitjançant la intervenció de conflictolòlegs que fan ús de tècniques de negociació, arbitratge, mediació i facilitació. En cas de incompliment del compromís adquirit al moment de la inscripció, la persona és expulsada. Formar part del Sistema Català de Justícia aporta un ran prestigi a la persona i és, per aquest sol fet, motiu de confiança al moment d'obrir un compte, demanar un crèdit o cercar feina, comprar una casa, etc.
- Molts municipis, com el de Formentera, després de greus problemes de trànsit i de crisi econòmica, van decidir establir com a servei públic el "Bicing" i les motos i cotxes elèctrics gratuïtes les primeres i molt barats els segons, el que ha contribuït a un descens important de contaminació ambiental i a fer de les ciutats llocs agradables per a viure.
- Inaugurat el Sistema Català de Seguretat, degut a la incapacitat dels sistemes de seguretat tradicionals per aturar el crim i la corrupció generalitzada. El SCS es una xarxa de ciutadans organitzada per denunciar i gestionar la resolució de les activitats delictives en l'àmbit de la corrupció en general, la prostitució forçada i altres delictes.

CLOENDA

El motiu principal de les transformacions que s'han produït a la Confederació les darreres dècades ha estat, sens dubte, la represa del protagonisme polític de la seva societat civil, la preeminència i el dinamisme de la societat, del seu sentit de la responsabilitat i afeció pel treball, amb gust per la vida, la llibertat i la capacitat d'iniciativa articulada en moltes i molt diverses formes organitzatives: associacions, empreses, professionals de tots els camps, universitats... Aquest poder fragmentat i alhora articulat en una visió pràctica i decidida ha fet el que molt anys de política institucional no han sabut fer pel simple raonament que la política es molt més que un govern i unes eleccions.

El sistema democràtic català, de govern i administració pública difereix molt del d'altres regions i nacions d'Espanya i de molts altres països: s'assembla més al de Suïssa, Austràlia o els Països Escandinaus. Qui governa és el poble, qui administra el govern.

Avui, com tothom sap, l'edifici antic del Parlament de Catalunya al Parc de la Ciutadella és ara un centre internacional d'estudis sobre la democràcia. Així com el Palau gòtic de la Generalitat, del Govern ha estat transformat en un Institut d'Estudis Nacionals. Govern, Parlament i Assemblea han traslladat la seva seu dins del recinte construït de nova planta al bell mig del Parc de Collserola. Ara és una administració política amb no més de deu mil funcionaris –tret de mestres

i sistema sanitari— de molt alt nivell professional, amb delegacions a totes les comarques i països de la Confederació. Els funcionaris, a l'igual que els mestres són una de les professions més ben pagades i amb més prestigi.

Des del punt de vista econòmic s'optà pel decreixement econòmic quantitatiu, per l'expansió i pel creixement qualitatiu. L'expansió, tant des del punt de vista territorial (Occitània, internacionalment) com de l'àmbit productiu ha estat orientada vers l'economia del coneixement (educació, recerca, creació cultural, comunicació), com també en noves energies no contaminants, agricultura ecològica, petites i mitjanes empreses...

Ha estat una independència tranquil·la, sense discursos, sense trencaments, sense símbols grandiloqüents. La independència ha estat efectiva, pragmàtica, responsable i eficient, i arrelada en totes i cadascuna de les formes organitzatives i expressives de la societat. De fet, ha estat més aviat la creació i concreció d'un Projecte Nacional que ha estat aplicat al detall i que ha fet de la Nació catalana una nació real.

En el passat, per arribar a ser polític professional no calia fer gaire. No calia tenir estudis, ni haver fet res en particular, tampoc calia ser un heroi ni un ciutadà modèlic, simplement hom s'apuntava i amb una mica de paciència i de mà esquerra podia arribar a ocupar gairebé qualsevol càrrec. La política professional va acabar sent una màquina de recollir diners per guanyar eleccions, atacar els competidors per evitar que poguessin acaparar els càrrecs que es volia obtenir i tractar de reciclar-se i passar d'un càrrec a l'altre: diputats, consellers i directors generals, batlles i regidors, membres de consells d'administració d'empreses públiques, càrrecs del partit i sindicalistes... Milers de possibilitats. Només una minoria molt petita destacaren per la seva honestedat, eficàcia i dedicació.

A les empreses, a les universitats i a les associacions caldrà tenir mèrits: capacitat d'iniciativa, estudis o formació d'algu-

na mena, molt esforç i dedicació, guanyar-se les coses a pols; si no es rendeix, si no es fa bé, no caldrà esperar unes eleccions o una remodelació del govern, s'acomiada, es destitueix. Aquesta és la diferència fonamental.

Tampoc no hem de menysprear el fet que mentre la política es troba força hipotecada per pactes, eleccions i lleis que la limiten, la societat civil, amb aquesta altre manera de fer política, té les mans molt més lliures per fer i desfer, així com per i fer les coses de manera molt més eficaç. La creació del Servei Civil, de l'Escola Diplomàtica i dels diversos instituts universitaris vinculats amb la formació de polítics, experts en administració pública i en lideratge social ha estat fonamental per modificar la mediocritat de la majoria de polítics, funcionaris i directius en l'àmbit més extens de la política, del sindicalisme i l'administració pública. També en el de la sanitat, la justícia i l'ensenyament. Avui, els professionals en aquestes àrees són persones formades internacionalment, innovadores i responsables.

La recuperació de la Corona catalana també ha estat un element de cabdal importància. La Corona ha fet que tots aquells Països Catalans que es resistiren a acceptar quelcom comú com la llengua i la història acabessin reconeixent en els reis catalans, de la Confederació, un element comú. Fou el rei Jaume I qui creà el regne de València, qui conquerí Mallorca, i són els reis catalans –i com a tals enterrats en terra catalana, a Poblet– els qui van crear les Generalitats i els fonaments del país. Per sobre de partits i d'antics regnes o de modernes comunitats autònomes i ideologies, la Corona ens uneix i ens senyala la via clara de la sobirania. La Corona, d'altre banda, no es limita a València, Balears, Aragó i Catalunya, sinó que també inclou l'anomenada Catalunya Nord i ens acosta als països occitans.

La recuperació de la Corona catalana ha seguit el procés inicial dels comtes-reis amb la seva voluntat de pacte amb la so-

cietat, de democratització, de creació de nous regnes o països i de constitucionalització de la vida política. Per aquesta raó, avui, la Corona catalana representa una monarquia moderna, democràtica, elegida per sufragi universal, similar a com pot ser una república.

En els moments mes crítics, durant els darrers anys de major dependència i confrontació amb el Govern d'Espanya, es creà la Societat Sant Joan, que era un grup de persones decidides a cercar solucions i remeis a la situació greu de crisi que es patia. Aquest va ser l'origen de moltes de les idees i iniciatives que sorgiren en aquell temps, com la Confederació, l'Assemblea o el Sometents, si es que existeixen. Moltes persones creuen que el Sometents són inexistents, fruit de la imaginació i, de fet, la seva existència no ha estat demostrada mai. En tot cas, els que creuen en la seva existència diuen que el Sometent actual no té res a veure amb el que existí al segle dinou i principis del vint, que consistia en una organització civil armada. L'actual Sometent sembla ser que es una mena de "franquícia" que dona sentit a un moviment de catalans compromesos amb l'entorn i d'acord a un ideari molt simple: defensa de la sobirania catalana, de la seguretat i bona convivència així com de la democràcia i dels drets humans. No tenen estructura, ni seu, ni comandaments, però actuen solidàriament, i mouen influències a tots nivells i àmbits quan creuen que la sobirania, la democràcia, la seguretat o els drets humans es veuen amenaçats. Si existeixen deuen tenir molta influència, això sí.

Un altre factor d'importància rellevant ha estat la fundació del Servei Civil Nacional Català (SCNC), del Servei Civil, com s'anomena habitualment. Aquesta organització privada i voluntària però amb un alt prestigi, eficaçia i reconeixement públic, ha significat la vertebració de la societat catalana, on s'ha fet explícita la identitat dels catalans, la seva solidaritat, el que ha permès que centenars de milers de nouvinguts hagin pogut encetar un procés d'integració i la societat catalana els

hagi pogut donar la benvinguda al seu nou país. El SCNC ha possibilitat la formació d'excel·lents quadres i directius, de polítics, funcionaris i, sobretot, de ciutadans d'un patriotisme arrelat profundament al seu poble. D'altre banda, el SCNC ha estat un element de cohesió entre els diversos Països Catalans i de servei i ajuda mútua.

Catalunya va ser en les dècades passades un dels llocs d'Europa amb menys vida religiosa, més desafecció per l'Església catòlica i amb un nombre d'agnòstics i ateu més important. Fins i tot, de Catalunya sorgí el Moviment per l'Apostasia, per renegar de l'Església catòlica. Però també ha estat a Catalunya on s'ha iniciat una nova religió, una religió que no té cap referència històrica. De fet, el que ha succeït és un renaixement de l'espiritualitat d'acord amb tres elements clau:

- La convergència inter-religiosa de la diversitat existent: cristianisme, islam, hinduisme, budisme i altres.
- Allunyament (en alguns casos trencament) amb les esglésies respectives.
- Elements comuns com el silenci, la justícia social, la solidaritat i la simplicitat com a forma de vida.

Aquest moviment no jerarquitzat, sense símbols ni teologia ha estat la recuperació de l'ètica com un element fonamental de la vida, un factor de cohesió molt important i un altre lloc de convergència de persones amb inquietuds i iniciatives socials.

També la Fundació Catalunya-Món ha jugat un paper important, en contribuir a la internacionalització catalana, desenvolupant iniciatives que des del Govern haguessin estat impossibles. Quan una persona o un país participa de la vida pròpia de la comunitat de nacions, quan té països amics i aliats és quan aquesta nació podem dir que té vida internacional, quan forma part, en peu de igualtat, de la comunitat de nacions. Els països es fan independents i sobirans quan s'organitzen per tenir relacions amb altres, a tots nivells i en tots els àmbits.

La independència de la Nació catalana va anar paral·lela a un procés d'innovació ampli i intens. De fet, la independència es pot aconseguir per reivindicació d'un passat que encara perdura, però en el nostre cas la història ja era massa llunyana. Només teníem futur, la història ja estava perduda, com a màxim era recordada. La innovació significà conquerir territoris lliures on per un futur en què seriem sobirans. Els àmbits més innovadors van ser fets en el camp de la política, de l'economia, de la societat. S'apostà per una economia del coneixement, és a dir, desenvolupament universitari, de la recerca, l'impuls de noves professions i àmbits de coneixement com fou el de la Conflictologia, de tècniques no contaminants en la producció energètica, l'agricultura ecològica, la ecoarquitectura i l'ecoconstrucció; les medicines complementàries, noves formes d'organització territorial i política (l'anomenada societat-Xarxa); el decreixement econòmic com a nova filosofia davant d'un creixement il·limitat que esdevingué insostenible.

L'extens programa d'innovació significà un autèntic projecte nacional que havia sorgit en resposta a nombrosos problemes i reptes que la societat civil va fer palès davant la inactivitat i perplexitat de la classe política. Un projecte d'un país on viure, que no s'aturava als límits jurisdiccionals catalans sinó que incorporava la tasca de construir una Espanya moderna, una Europa com un referent positiu en el món i un món millor.

Aquests van ser canvis en profunditat que van significar, per ells mateixos, el més clar i decidit acte d'autodeterminació. En política, fou fonamental la creació de l'Assemblea Nacional Catalana i de la seva *Carta per la Llibertat*, incorporant activament la societat civil a la construcció política de la Nació. De l'ANC sorgí la proposta de la famosa Llei de Finançament dels Partits Polítics que acabà amb la corrupció existent per aquest procediment per tal d'aconseguir recursos econòmics, i permeté alhora instaurar una democràcia

superior en què qui guanyava unes eleccions no era qui més diners aconseguia sinó qui presentava el millor programa i qui comptava amb polítics més honestos, més capaços i més compromesos amb el bé comú.

El fet es que la classe política va conèixer una renovació molt important. La majoria dels nous polítics són persones sorgides de l'experiència de la societat civil, que han estat molt actius al Servei Civil Nacional, que han impulsat i desenvolupat noves institucions i iniciatives –com ara la recuperació de la Corona, les noves institucions ibèriques i europees– o bé que s'han format en la cooperació internacional o en universitats d'arreu.

Sort n'hem tingut els catalans, d'haver nascut en una terra eixuta, pobre, de pas per a molts pobles. La dificultat fa fortes les persones i els pobles, els fan créixer, els preparen per a la vida, per a la lluita –encara que aquesta sigui sense violència...

D'aquella independència abstracta somiada per una minoria política vam arribar a una autèntica sobirania i independència real transformant un país degradat, en crisi i totalment dependent en tots els sentits, en una nació lliure feta per la majoria dels catalans i catalanes i en els fonaments sòlids dels nostres somnis.

ÍNDICE

Pròleg	5
Introducció	9
Metodologia emprada	15
L'estat de la Nació catalana	17
El paper de la història i de les històries en la configuració de la realitat	28
Reflexions i perspectives	32
Quadern dels fets	47
La vida política	48
La <i>Carta per la Llibertat</i>	51
Discurs del President de l' <i>Assemblea Nacional Catalana</i> , amb motiu del seu primer aniversari de constitució	57
La Corona catalana. Constitució de la Unió Monàrquica Catalana (UMC)	61
Constitució del Partit Separatista Català (PSC) (Fragments de les seves declaracions ideològiques i programàtiques)	64

Societat Ibèrica de Nacions (SIN)	66
Fundació per una nova Espanya	67
Tercera Constitució espanyola (extractes significatius)	69
Discurs del President del Govern d'Espanya amb motiu de la proclamació de la Tercera Constitució espanyola (fragments)	71
Confederació de Països Europeus (CPE)	75
Federació Espanyola de Comunitats Autònomes (FECA)	77
Regió europea Mediterrània-Pirineus (Med-Pi)	78
Informe confidencial dels serveis secrets espanyols en relació als catalans	80
Informe confidencial per a governs de països amics amb els que existeix tractats i acords secrets de cooperació en matèria de política interior espanyola. En especial per a serveis d'intel·ligència d'aquests països	81
Unidad Patriótica Española	86
Transformacions en la societat catalana	89
Informe abreujat sobre l'estat de la llengua catalana	93
Reforma de la Seguretat Social i del Sistema Sanitari Català	96
Obra pública	98
Llei de Protecció del Paisatge. Les noves ciutats catalanes, reptes i solucions	101
Els nous horitzons econòmics	104

La Renda Bàsica	107
Reforma judicial	109
La religió dels catalans	111
l'Institut Cristòfol Colom	116
La Societat del Coneixement	118
Monument als enemics	120
Fundació Internacional 11 de setembre	121
La Festa dels catalans	123
Moneda i segells	124
Alguns resultats de recerques sociològiques sobre la societat catalana contemporània	126
2014, 300 aniversari del setge i atac a Barcelona i de la pèrdua de les llibertats	128
El Servei Civil Nacional Català	129
Institut Europeu de Secundària a Eivissa	130
Els serveis exteriors als ciutadans catalans	131
Escola Diplomàtica Catalana	131
Institut Internacional per a la Seguretat	132
La Cerdanya, un model d'integració	134
El model de Formentera	135
La Zuda	140
Creació del Consorci Internacional per a la Promoció de l'Anglès com a Llengua Mundial	141

Els nous Jocs olímpics	143
Prohibició d'infringir patiment als animals	144
La Universitat de Catalunya	144
La desaparició de Catalunya	146
Centre internacional <i>Treball i Societat</i>	148
Retorn dels <i>Papers de Salamanca</i>	148
Medalles d'or en els recents Jocs Olímpics per atletes catalans	149
Institut de Cooperació Internacional i la "CatAid"	150
El Curs de Nacionalització	151
Algunes notícies aparegudes darrerament	152
Cloenda	155

Editorial LibrosEnRed

LibrosEnRed es la Editorial Digital más completa en idioma español. Desde junio de 2000 trabajamos en la edición y venta de libros digitales e impresos bajo demanda.

Nuestra misión es facilitar a todos los autores la **edición** de sus obras y ofrecer a los lectores acceso rápido y económico a libros de todo tipo.

Editamos novelas, cuentos, poesías, tesis, investigaciones, manuales, monografías y toda variedad de contenidos. Brindamos la posibilidad de **comercializar** las obras desde Internet para millones de potenciales lectores. De este modo, intentamos fortalecer la difusión de los autores que escriben en español.

Nuestro sistema de atribución de regalías permite que los autores **obtengan una ganancia 300% o 400% mayor** a la que reciben en el circuito tradicional.

Ingrese a www.librosenred.com y conozca nuestro catálogo, compuesto por cientos de títulos clásicos y de autores contemporáneos.

